

**YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM ANA BİLİM DALI**

**YÜKSEKÖĞRETİMDE YARATICI DRAMA TEMELLİ
KÜLTÜREL UYUM PROGRAMININ GELİŞTİRİLEREK
ETKİLİLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

DOKTORA TEZİ

Seçil BESİM

Haziran, 2019

Lefkoşa

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM ANABİLİM DALI

YÜKSEKÖĞRETİMDE YARATICI DRAMA TEMELLİ
KÜLTÜREL UYUM PROGRAMININ GELİŞTİRİLEREK
ETKİLİLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

DOKTORA TEZİ

Seçil BESİM

Danışman: Doç. Dr. Çiğdem HÜRSEN

Haziran, 2019

Lefkoşa

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI

Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Seçil BESİM' in “Yükseköğretimde Yaratıcı Drama Temelli Kültürel Uyum Programının Geliştirilerek Etkililiğinin Değerlendirilmesi” başlıklı tezi Haziran 2019 tarihin de jürimiz tarafından Eğitim Programları ve Öğretim Ana Bilim Dalı'nda DOKTORA TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı	İmza
Üye (Jüri Başkanı): Prof. Dr. Hafize KESER	
Üye : Prof. Dr. Hüseyin UZUNBOYLU	
Üye : Doç. Dr. Olga PİLLİ	
Üye :Doç. Dr. Umut AKÇIL	
Üye (Danışman) :Doç. Dr. Çiğdem HÜRSEN	

Onay

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Fahriye ALTINAY AKSAL
Eğitim Bilimleri Enstitü Müdürü

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Bu tezin içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu; çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce sonuç ve bilgilere bilimsel etik kurallarının gereği olarak eksiksiz şekilde atıf yaptığımı ve kaynak göstererek belirttiğimi beyan ederim.

11.06.2019

Seçil Besim

ÖNSÖZ

Bu araştırmada, yaratıcı drama temel alınmış ve yükseköğretimde kültürel uyum programı geliştirilerek programın etkililiği ortaya konmak istenmiştir. Öncelikle, bu sürecimde her zaman beni destekleyen, araştırmama yön veren tez danışmanım Doç. Dr. Çiğdem Hürsen'e, araştırmamın problemini ilk duyduğu andan itibaren bana doğru yolda olduğumu hissettiren Prof. Dr. Leyla Küçükahmet'e, teşekkür ve saygılarımı sunarım.

Bu zorlu sürecimde beni her zaman destekleyen dekanım Prof. Dr. İsmail Hakkı Mirici'ye, ve Doç. Dr. Mukaddes Sakallı Demirok'a araştırma süresince uzman görüşleriyle sürece katkı koyan değerli hocalarım Prof. Dr. Ayşe Çakır İlhan'a, Prof. Dr. Hafize Keser'e, Prof. Dr. Hüseyin Uzunboylu'ya, Doç. Dr. Umut Akçıl'a, Doç. Dr. Sevilay Atmaca'ya, Doç. Dr. Olga Pilli'ye, Yrd. Doç. Dr. Emine Kıvanç Öztuğ'a ve adını sayamadığım birçok hocama teşekkürü bir borç bilirim.

Akademik yaşamım boyunca tüm yoğunluğuna rağmen her zaman elimden tutan ve beni motive eden can dostum, Doç. Dr. Ahmet Güneyli'ye, değerli hocalarım Prof. Dr. Fahriye Altınay Aksal'a ve Prof. Dr. Zehra Altınay Gazi'ye sonsuz teşekkür ve saygılarımı sunarım.

Araştırmamın uygulama sürecinde emeklerini esirgemeyen Dr. Fatma Giritli ve Uzm. Aslıhan Kortmaz'a, yanımda olduklarını hissettiren değerli çalışma arkadaşlarım Yrd. Doç. Dr. İpek Danju'ya, Yrd. Doç. Dr. Nüket Gündüz'e, Dr. Şengül Başarı'ya ve Dr. Yasemin Sorakın Ballı'ya, Uzm. Nevriye Yılmaz'a özet bölümünün İngilizce çevirisini yapan değerli çalışma arkadaşım Yrd. Doç. Dr. Başak Bağlama Yücesoy'a teşekkür ederim.

Bu zorlu süreçte maddi manevi hiçbir desteğini benden esirgemeyen haklarını hiçbir zaman ödeyemeyeceğim canım aileme, annem Ferihan Besim'e, babam Mustafa Besim'e, ablam Senem İnce'ye ve bu süreçte hep yanımda olan, sabır gösteren değerli eşim Alpay Ayhan'a ne kadar teşekkür etsem azdır.

Şu anda aramızda olmayan
dayım FERAH EVREN ve amcam GÜLTEKİN BESİM'in anısına...

Seçil BESİM AYHAN

ÖZET

YÜKSEKÖĞRETİMDE YARATICI DRAMA TEMELLİ KÜLTÜREL UYUM PROGRAMININ GELİŞTİRİLEREK ETKİLİLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

BESİM, Seçil

Doktora, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Çiğdem Hürsen

Haziran 2019, 133 Sayfa

Bu araştırmada, yükseköğretime yeni başlayan ve bu amaçla Kuzey Kıbrıs’a yeni gelen öğrencilerin üniversite eğitimleri boyunca yaşayacakları ülkenin kültürünü tanımalarını sağlayarak, hem kültürel uyum hem de üniversite yaşamına uyum süreçlerini yaratıcı drama yöntemini kullanarak yeni bir eğitim programı ile desteklemek amaçlanmıştır. Bu doğrultuda yaratıcı drama temelli bir öğretim programını geliştirmek amacıyla öğrencilerin Kuzey Kıbrıs kültürünü öğrenmeye yönelik eğitim ihtiyaçlarının neler olduğu saptanmaya çalışılmış, geliştirilen programın etkililiği ise programa katılan öğrencilerin görüşleri, “Kuzey Kıbrıs Kültürü Başarı Testi”, “Üniversite Yaşamına Uyum Ölçeği” ve “Etnikmerkezcilik ölçeği” ile deney ve kontrol grupları arasındaki farkın anlamlı bir fark olup olmadığı yönündeki istatistiksel işlemlerle değerlendirilmiştir.

Araştırma karma yöntem temel alınarak tasarlanmıştır. Araştırma sürecinde nitel ve nicel verilerin eş zamanlı toplanmış olması nedeniyle paralel karma yöntem kullanılmıştır. Araştırma nicel boyutta kontrol gruplu öntest-sontest, nitel boyutta ise durum çalışması desenindedir.

Araştırmanın ilk aşamasında öğrencilere (n=263) eğitim ihtiyaç analizi yapılmış, bu amaçla Yüksek Öğrenim ve Dış İlişkiler Dairesi (YÖDİD)’e bağlı Yükseköğrenim Müfettişleri (n=6) ve Akademisyenlerin (n=7) görüşleri alınmıştır. Deneysel boyutta ise kontrol grubu (n=38) ve deney grubu (n=38) yükseköğretime başlayan ve bu amaçla ülkeye yeni gelen üniversite birinci sınıf öğrencileri araştırmaya katılmıştır.

Eğitim ihtiyaç analizi sonuçları, öğrencilerin genel olarak Kuzey Kıbrıs kültürünü öğrenmeye yönelik eğitim ihtiyaçlarının olduğunu ortaya koymuştur. Bu ihtiyaçlar dikkate alınarak yükseköğrenim için yurtdışından Kuzey Kıbrıs'a gelen öğrencilerin Kuzey Kıbrıs'ın kültürüne uyum sürecini desteklemek ve hızlandırmak amacıyla geliştirilen programda yapılandırmacı yaklaşım programın kuramsal temelini oluşturmaktadır. Bu doğrultuda Yaratıcı Drama Temelli Kültürel Uyum Programı Wulf ve Schave'nin "Sistem Yaklaşımına Göre Program Geliştirme Modeli" esas alınarak şekillendirilmiştir. Deney grubuna geliştirilen program uygulanırken kontrol grubuna hiçbir uygulama yapılmamıştır. Süreçte ilk hafta ve son hafta olmak üzere her iki gruba öntest-sontest uygulanmıştır. Deneyle grubuyla 12 hafta süren uygulama sonrasında kontrol ve deney grupları karşılaştırıldığında "Kuzey Kıbrıs Kültürü Başarı Testi", "Üniversite Yaşamı Uyum Ölçeği puanları arasında deney grubu lehine anlamlı farklılık saptanmıştır. "Etnikmerkezcilik Ölçeği" puanları açısından anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

DeneySEL sürecin tamamlanmasının ardından programın etkililiğine yönelik deney grubunda yer alan öğrencilerin görüşleri değerlendirilmiştir. Öğrenciler programa ilişkin öz değerlendirme yaparak memnuniyet durumlarına ve programın sınırlı yönlerine ait görüş belirterek programın daha verimli olabilmesi açısından önerilerde bulunmuşlardır.

Anahtar Kelimeler: Kültür, Kültür Şoku, Kültürel Uyum, Kuzey Kıbrıs Kültürü, Kültürel Uyum Programı, Üniversite Yaşamına Uyum, Etnikmerkezcilik, Yaratıcı Drama.

ABSTRACT

DEVELOPING AND EVALUATING THE EFFECTIVENESS OF CREATIVE DRAMA BASED CULTURAL ADAPTATION PROGRAM IN HIGHER EDUCATION

BESİM, Seçil

Phd, Department of Curriculum and Instruction

Thesis Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Çiğdem Hürsen

June 2019, 133 Pages

In this research, it is aimed to support students who come to North Cyprus for higher education through enabling them to recognize culture of the country which they will live during their university education and supporting their cultural adaptation and adaptation to university life with a new education program by using creative drama method. In this regard, it was tried to determine the educational needs of the students for learning North Cyprus culture in order to develop a creative drama-based curriculum and the effectiveness of the developed program was evaluated with students' views who participated in the program. Students' views were determined with "North Cyprus Culture Achievement Test", "Scale for Adaptation to University Life" and "Ethnocentrism Scale" and statistical operations were applied in order to reveal whether there is a difference between experimental and control group.

The research was designed based on mixed method. Parallel mixed research method was used since qualitative and quantitative data were collected simultaneously in the research process. In terms of qualitative design, control group pretest-posttest was used and case study was used for qualitative dimension.

In the first stage of the research, education needs analysis was administered to students (n=263) and views of Higher Education Inspectors affiliated to YODID (n=6) and academicians (n=7) were obtained with this aim. In the experimental dimension, first year students including control group (n=38) and experimental group (n=38) who begin higher education and come to North Cyprus for this aim participated in this research.

Results on education needs analysis revealed that students generally have educational needs on learning North Cyprus culture. Considering these needs, the constructivist approach constitutes the theoretical basis of the program which was developed in order to support and accelerate the process of adaptation to the culture of North Cyprus for students coming to North Cyprus for higher education. In this context, Creative Drama Based Cultural Adaptation Program is based on Wulf and Schave's "Program Development Model upon System Approach ". While the developed program was applied to the experimental group, no application was made to the control group. In the process, pretest-posttest was applied to both groups in the first and last weeks. When the control and experimental groups were compared, significant difference was observed in the favor of experimental group between "North Cyprus Culture Achievement Test" and "Scale for Adaptation to University Life" scores when control and experimental group are compared. However, no significant difference was determined in terms of "Ethnocentrism Scale" scores in the favor of experiemental group.

Following the completion of experimental process, views of students in the experimental group towards the effectiveness of the program were evaluated. Students performed self-evaluation towards the program and indicated their views on satisfaction and restricted aspects of the program and provided recommendations to improve the efficacy of the program.

Keywords: Culture, Culture Shock, Cultural Adaptation, North Cyprus Culture, Cultural Adaptation Pogram, Adaptation to University Life, Ethnocentrism, Creative Drama.

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
ÖNSÖZ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar LİSTESİ.....	xiii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xv

BÖLÜM I

GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı	8
1.3. Araştırmanın Önemi.....	9
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	10
1.5. Tanımlar	12
1.6. Kısaltmalar	13

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE	14
2.1. Kültür Süreçleri.....	14
2.1.1. Kültürleşme.....	14
2.1.2. Kültürleşme	15
2.1.3. Kültürleşme.....	17
2.2. Kültür Şoku	18
2.3. Çokkültürlülük ve Etnikmerkezcilik	18
2.3.1. Çokkültürlülük	18
2.3.2. Etnikmerkezcilik	20
2.4. Uyum (Oryantasyon).....	21
2.4.1. Üniversitelerde Akademik Uyum	21

2.4.2. Üniversiteye Yeni Başlayan Öğrencilerde Kültürel Farklılıklar ve Uyum Sorunu	23
2.4.3. Üniversiteye Yeni Başlayan Öğrencilerde Kültürel Farklılıklar ve İletişim Sorunları	25
2.5. Kuzey Kıbrıs Kültürü	26
2.6. Yaratıcı Drama Yöntemi	27
2.6.1. Yaratıcı Dramanın Tarihçesi	27
2.6.2. Eğitimde Yaratıcı Drama Teknikleri.....	29
2.6.2.1. Doğaçlama	29
2.6.2.2. Rol Oynama	29
2.6.2.3. Rol Değiştirme	29
2.6.2.4. Yeniden Canlandırma	30
2.6.2.5. Fotoğraf Karesi	30
2.6.2.6. Donuk İmge	30
2.6.2.7. Dans Drama	30
2.6.2.8. Akışkan Heykel.....	31
2.6.2.9. Bilinç Koridoru	31
2.6.2.10. Sirküler Drama.....	31
2.6.2.11. Başlık Koyma.....	32
2.6.2.12. Yaratıcı Drama ile Uyarlanmış İstasyon Tekniği	32
2.7. İlgili Araştırmalar	32
2.7.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar.....	32
2.7.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar	33

BÖLÜM III

YÖNTEM.....	38
3.1. Araştırmanın Modeli	38
3.2. Evren-Örneklem Çalışma Grubu ve Deney-Kontrol Grubu	39
3.2.1. İhtiyaç Analizi İçin Evren-Örneklem.....	39
3.2.2. İhtiyaç Analizi İçin Çalışma Grubu	39
3.3. Deney-Kontrol Grubu	39
3.4. Nicel ve Nitel Veri Toplama Araçları	40
3.4.1. Nicel Veri Toplama Araçları ile İlgili Bilgiler.....	40

3.4.1.1. Eğitim İhtiyaç Analizi Anketi.....	40
3.4.1.2. Kuzey Kıbrıs Kültürü Bilgi Testi (KKKBT)	41
3.4.1.3. Üniversite Yaşamı Uyum Ölçeği (ÜYUÖ).....	42
3.4.1.4. Etnikmerkezcilik Ölçeği (EMÖ).....	44
3.4.2. Nitel Veri Toplama Araçları ile İlgili Bilgiler	44
3.4.2.1. Yükseköğrenim Müfettişleri ve Akademisyenlerin Görüşleri İçin Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu	44
3.4.2.2. Öğrenci Görüşleri İçin Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu.....	45
3.5. Nicel ve Nitel Verilerin Analizi	45
3.5.1. Nicel Verilerin Analizi.....	47
3.5.1.1. Eğitim İhtiyaç Analizi Anketi Verilerinin Çözümlemesi	47
3.5.1.2. Kuzey Kıbrıs Kültürü Bilgi Testi Verilerinin Çözümlemesi	47
3.5.1.3. Üniversite Yaşamına Uyum Ölçeği ve Etnikmerkezcilik Ölçeği Verilerinin Çözümlemesi	50
3.5.2. Nitel Verilerin Analizi	50
3.6. Araştırma Süreci.....	51
3.6.1. Yaratıcı Drama Temelli Kültürel Uyum Programının Geliştirilme Aşamaları	54
3.6.2. Kültürel Uyum Programının Dayandığı Eğitim Felsefesi.....	55
3.6.3. Kültürel Uyum Programının Uygulama Süreci.....	56
3.6.3. Yaratıcı Drama Temelli Kültürel Uyum Programının Etkililiğinin Değerlendirilmesi	60
3.7. Araştırmacının Rolü	60

BÖLÜM IV

BULGULAR.....	62
4.1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Özelliklerine Göre Dağılımları	62
4.2. Kuzey Kıbrıs Kültürünü Öğrenmede Öğrencilerin Eğitime İhtiyaç Durumlarına İlişkin Bulgular	65
4.3. Kuzey Kıbrıs Kültürü Başarı Testi Puanlarına İlişkin Bulgular	69
4.4. Etnikmerkezcilik Ölçeği Öntest-Sontest Puanlarına İlişkin Bulgular.....	71

4.5. Üniversite Yaşamına Uyum Ölçeği Öntest-Sontest Puanlarına İlişkin Bulgular	72
4.6. Yaratıcı Drama Yöntemiyle Oluşturulan Kuzey Kıbrıs Kültürüne Uyum Programına Katılan Öğrencilerin Program Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	73
4.7. Yaratıcı Drama Yöntemiyle Oluşturulan Kuzey Kıbrıs Kültürüne Uyum Programına Katılan Öğrencilerin Cinsiyete Bağlı Ölçek Puanlarına İlişkin Bulgular.....	77

BÖLÜM V

TARTIŞMA	78
5.1. Kuzey Kıbrıs Kültürünü Öğrenmede Öğrencilerin Eğitime İhtiyaç Durumlarına İlişkin Bulgulara Ait Tartışma.....	78
5.2. Kuzey Kıbrıs Kültürü Başarı Testi Puanlarına İlişkin Bulgulara Yönelik Tartışma	79
5.3. Etnikmerkezcilik Ölçeği Öntest-Sontest Puanlarına İlişkin Bulgulara Ait Tartışma.....	80
5.4. Üniversite Yaşamına Uyum Ölçeği Öntest-Sontest Puanlarına İlişkin Bulgulara Yönelik Tartışma	81
5.5. Yaratıcı Drama Yöntemiyle Oluşturulan Kuzey Kıbrıs Kültürüne Uyum Programına Katılan Öğrencilerin Program Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgulara Yönelik Tartışma	83
5.6. Yaratıcı Drama Yöntemiyle Oluşturulan Kuzey Kıbrıs Kültürüne Uyum Programına Katılan Öğrencilerin Cinsiyete Bağlı Ölçek Puanlarına İlişkin Bulgulara Yönelik Tartışma	84

BÖLÜM VI

SONUÇLAR VE ÖNERİLER	85
6.1. Sonuçlar	85
6.1.1. Kuzey Kıbrıs Kültürünü Öğrenmede Öğrencilerin Eğitime İhtiyaç Durumlarına İlişkin Bulgulara Yönelik Sonuçlar	85
6.1.2. Kuzey Kıbrıs Kültürü Başarı Testi Puanlarına İlişkin Sonuçlar	86
6.1.3. Etnikmerkezcilik Ölçeği Öntest-Sontest Puanlarına İlişkin Sonuçlar	86

6.1.4. Üniversite Yaşamına Uyum Ölçeği Öntest-Sontest Puanlarına İlişkin Sonuçlar.....	87
6.1.5. Yaratıcı Drama Yöntemiyle Oluşturulan Kuzey Kıbrıs Kültürüne Uyum Programına Katılan Öğrencilerin Program Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Sonuçlar	87
6.1.6. Yaratıcı Drama Yöntemiyle Oluşturulan Kuzey Kıbrıs Kültürüne Uyum Programına Katılan Öğrencilerin Cinsiyete Bağlı Ölçek Puanlarına İlişkin Sonuçlar.....	88
6.2. Öneriler	88
KAYNAKÇA.....	89
EKLER.....	101
EK-1. Eğitim İhtiyaç Analizi Anketi	101
EK 2: Kuzey Kıbrıs Kültürü Bilgi Testi	108
EK 3: Üniversite Yaşamı Uyum Ölçeği.....	114
EK 4: Etnik Merkezilik Ölçeği.....	117
EK 5: Müfettiş ve Akademisyenlere Yönelik Görüşme Soruları.....	118
EK 6: Programın Etkililiğine Yönelik Öğrenci Görüşme Soruları	119
EK 7: Kuzey Kıbrıs Kültürü Bilgi Testi Belirtke Tablosu.....	121
EK 8: BAEK Onay Yazısı	122
EK 9: Üniversite Yaşamı Uyum Ölçeği İzin Yazısı	123
EK 10: Etnikmerkezilik Ölçeği İzin Yazısı.....	124
EK 11: Vakıf Üniversitesi Anket Uygulama İzin Yazısı	125
EK 12: Dış Mekan Etkinliği Bölüm İzin Yazısı	126
EK 13: Örnek Oturum Planı.....	127
EK 14: CV (ÖZGEÇMİŞ).....	130

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. İhtiyaç Analizi Anketi Boyutlarının Analiz Öncesi ve Sonrasına Göre Madde Sayıları.....	41
Tablo 2. Kuzey Kıbrıs Kültürüne Yönelik İhtiyaç Analizi Anketi	41
Tablo 3. Kuzey Kıbrıs Kültürü Bilgi Testindeki Soruların Konulara Göre Dağılımı	42
Tablo 4. Üniversite Yaşamına Uyum Ölçeğinin Boyutlarına Göre Madde Sayıları	43
Tablo 5. Üniversite Yaşamına Uyum Ölçeğinin Boyutlarına Göre Test-Tekrar Test Güvenirlik ve İçtutarlık Katsayıları	43
Tablo 6. Alt Amaçlara Göre Veri Toplama Araçları ve Kullanılan Analizler.....	46
Tablo 7. Madde Ayırt Edicilik İndekslerine Göre Madde Seçme Ölçütleri.....	48
Tablo 8. Kuzey Kıbrıs Kültürü Bilgi Testi Pilot Uygulaması Sonucu Madde İstatistikleri	49
Tablo 9. Normal Dağılım Tablosu.....	50
Tablo 10. Kültürel Uyum Programının İçeriğini Oluşturan Üniteler ve Başlıkları.....	55
Tablo 11. Yaratıcı Drama Temelli Kültürel Uyum Programının Haftalara Göre Konu Dağılımı.....	57
Tablo 12. Örneklem Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Cinsiyet Durumlarına İlişkin Veriler.....	62
Tablo 13. Örneklem Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Yaş Dağılımlarına İlişkin Veriler.....	63
Tablo 14. Örneklem Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Kuzey Kıbrıs'a Gelmeden Önce Ülke Hakkında Bilgi Edinmiş Olma Durumlarına İlişkin Veriler.....	63
Tablo 15. Örneklem Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Daha Önce Kuzey Kıbrıs'ı Ziyaret Etmiş Olma Durumlarına İlişkin Veriler.....	64
Tablo 16. Örneklem Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Daha Önce Kuzey Kıbrıs'ı Ziyaret Etme Nedenlerine İlişkin Veriler.....	64
Tablo 17. Üniversiteye Yeni Başlayan Öğrencilerin Kültürel Uyum Konusundaki Eğitim İhtiyaçlarına İlişkin Veriler.....	65
Tablo 18. Yükseköğrenim Müfettişleri ve Akademisyenlere İlişkin Demografik Veriler.....	66
Tablo 19. Yükseköğrenim Müfettişlerine ve Akademisyenlere Göre Üniversiteye Yeni Başlayan Öğrencilerin En Sık Yaşadıkları Kültürel Sorunların Neler Olduğuna İlişkin Veriler.....	67
Tablo 20. Kuzey Kıbrıs'taki Üniversitelerin Yürüttüğü Uyum Programlarına İlişkin Yükseköğrenim Müfettişlerinin ve Akademisyenlerin Düşünceleri ile İlgili Veriler.....	67

Tablo 21. Kontrol ve Deney Gruplarının Kuzey Kıbrıs Kültürü Başarı Testi Ön Test Puanlarına İlişkin Betimsel İstatistikler.....	69
Tablo 22. Kontrol ve Deney Gruplarının Kuzey Kıbrıs Kültürü Başarı Testi Son Test Puanlarına İlişkin Betimsel İstatistikler.....	70
Tablo 23. Kuzey Kıbrıs Kültürü Başarı Testine Göre Düzeltilmiş Başarı Testi Puanlarının Gruba Göre Ancova Sonuçları.....	70
Tablo 24. Deney ve Kontrol Grubunun Etnikmerkezcilik Ölçeği Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Veriler.....	71
Tablo 25. Deney ve Kontrol Grubunun Etnikmerkezcilik Ölçeği Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Veriler.....	71
Tablo 26. Deney ve Kontrol Grubunun Üniversite Yaşamına Uyum Ölçeği Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Veriler.....	72
Tablo 27. Deney ve Kontrol Grubunun Üniversite Yaşamına Uyum Ölçeği Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Veriler.....	72
Tablo 28. Uygulamaya İlişkin Öz Değerlendirme ve Memnuniyet Durumunu Yansıtan Veriler	74
Tablo 29. Uygulamanın Sınırlılıklarına ve Uygulamaya Yönelik Önerilere İlişkin Veriler.....	76
Tablo 30. Cinsiyete Bağlı Ölçek Puanlarına İlişkin Veriler.....	77

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Denel İşlem Materyali	53
--------------------------------------	----

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumu, amacı, önemi ve sınırlılıkları yer almaktadır.

1.1. Problem Durumu

Yeryüzünde toplumların ilişki ve etkileşimleri gerekli olduğu kadar kaçınılmaz da olmaktadır. Bu en çok günümüz toplumları için geçerlidir. İnsanlar ve toplumlar kaçınılmaz bir ilişki içindedir. Bu zorunlu ilişki her türlü etkileşimi beraberinde getirmektedir (Doğan, 2007; Suğur, 2012; Karababa ve Yıldız, 2018; Furuncu, 2018; Acar, 2019). İş olanaklarını yükseltmek, yaşam kalitesini artırmak ve eğitim almak amacıyla farklı kültürel özellikteki insanlar birlikte yaşamak durumunda kalmaktadır. Birçok öğrenci için özellikle üniversite yaşamı, farklı toplum yaşamına uyum sağlamaları açısından önemli bir deneyimdir. Bu öğrencilerin farklı bir topluma uyum sağlamaları, öncelikle kendi kültürlerini tanımaları ve üniversite süreci içinde yaşadıkları kültürü tanımlarıyla doğrudan ilişkilidir (Yağcı, Burgaz, Kelecioğlu, Ergene, 2007; Ersoy, 2013). Kendi kültürünü bilen birey, karşılaştığı diğer kültürleri değerlendirirken zorlanmaz, egemen kültüre ait öğeleri daha kolay algılayıp yorumlayabilir (Cırık, 2008). Üniversite öğrencilerinin farklı bir kentte öğrenimleri sırasında bile bazı sorunlarla karşılaşırken başka bir ülkedeki öğrenimleri esnasında uyum zorlukları bakımından risk teşkil edebilecek farklı akademik ortam, stres, düşük sosyal destek gibi sosyokültürel bazı zorluklar yaşayabilecekleri ifade edilmektedir (Traş ve Güngör, 2011).

Öğrencilerin yaşadığı farklı kültür deneyimi, üniversite eğitimi amacıyla gittikleri ülkeye ilk adım attıkları andan itibaren başlamaktadır (Özdem, 2013). Öğrenciler, üniversite yaşamı için bulundukları ülkelerde özellikle ilk yıl, kendi kültürlerinin dışına çıktıklarından o ülkenin kültürüne yabancılaşma gösterebilirler (Fozdar ve Volet, 2016). Uyum kavramı için geçmişten günümüze farklı tanımlar yapılmıştır. Tomanbay (1999), uyumu çatışma, sürtüşme ve kavgaların zaman içinde bireysel ve toplumsal tepkilerle dengeye dönüşebilme yetisi olarak

tanımlarken Gençöz (1998) de çalışmasında uyumu insanın kendisinden, başkalarından veya çevresinden kaynaklanan talepler karşısında verdiği reaksiyon olarak kabul etmektedir. Bireyin uyumlu olması demek karşılaştığı sorunlarla doğrudan doğruya mücadele edebilmesi, karşısına çıkan engelleri hoşgörü ile kabullenebilmesi, amaca ulaşabilmek için akla uygun bir yol izlemesi, farklı bireylerle sağlıklı iletişim kurması anlamına gelmektedir. Birey uyumlu davranışlar sergiledikçe bu süreç kendine haz verir ve onun performansını etkiler. Başarıya ulaşan birey kendi değerinin farkına varır ve hissettiği bu hazzı yaşamına olumlu yönde yansıtır. Uyumsuzluk durumunda ise birey, sorunlarına çözüm yolu bulamaz, başarısızlığa uğrar ve bu durum daha derin sorunları ortaya çıkararak çatışmalar yaşamasına neden olur (Başaran, 1991).

Uyum kavramı, bireyin çevresiyle ve kendisi ile sağlıklı iletişim kurabilmesi, kurduğu ilişkilerini sürdürebilmesi ilişki kurarken karşılaştığı sorunlarla başa çıkabilmesi şeklinde de açıklanabilir. Tutkun (2006), uyumlu bireyi araştırarak gerekli bilgiye ulaşabilen, hislerini ifade etmekte güçlük çekmeyen, sorun teşkil eden durumları olduğu gibi kabul edebilen ve gerektiğinde sorunun çözümüne ilişkin destek isteyebilen, özgüveni yüksek, stresle başa çıkabilme stratejilerini bilen ve kullanabilen birey olarak tanımlamaktadır.

Birey kararlaştırdığı ve planladığı amacına yönelik girişimlerde bulunabiliyor ve tüm gücünü bu amaca ulaşmak için etkili biçimde kullanabiliyorsa uyumludur diye ifade edebilir. Bu bağlamda ülkemize yükseköğrenim için gelen her bir bireyin de amacının başarıyı sağlamak ve hedefine ulaşmak olduğunu unutmamak gerekir. Bu süreç toplumsallaşma kavramını akla getirmektedir. Bu nedenle toplumsallaşma; bireylerin içinde bulundukları ortamı ve çevreyi algılayarak anlamlandırmaları kasıtlı ya da kasıtsız olarak eğitilmeleri bunun sonucunda da ortama ve çevreye uyum göstermeleri şeklinde tanımlanmaktadır (Doğan, 2007). Planlı ve sistematik şekilde yürütülen bir eğitim ile bireyin bu süreci daha rahat yaşamasının mümkün olduğu, eğitim programlarının da bireylerin şekillenmesi ve toplumsallaşmasında önemli bir role sahip olduğu alan uzmanları tarafından sıklıkla vurgulanmaktadır (Demirel, 2013).

Bireyin hayatta öğrendiği değerler, inançlar, sosyal ilişkiler onu toplumsallaştırarak toplumsal varlık haline getirmektedir. Bu durum kültürün en basit halini oluşturmakta ve böylece kültürün, toplumsal bir ürün olarak değerlendirilmesini anlamlı kılmaktadır (Özkalp, 2014). Vygotsky, kültür içinde kazanılmış olan deneyimlerin, bireyin gelişimini önemli oranda etkilediğini; dilin, sembollerin ve kavramların, kültürel deneyimlerin kazanımı ile birlikte bireyin zihinsel gelişimini desteklediğini vurgulamaktadır (Arievitch ve Stetsenko, 2000).

Benzer şekilde Lee ve Carrasquillo (2006) da yapmış oldukları araştırmada, kültürün öğrenme üzerinde etkili olduğunu kültürel faktörlerin öğrencilerin akademik başarılarını etkilediğini bulgulamışlardır. Osmanlı (2018), uluslararası öğrencilerin sosyal adaptasyonuna ilişkin çalışmada stres ve performans arasındaki ilişkiyi Yerkes ve Dodson kanununa değinerek, uyarılmanın normal sınırlar içinde performansa olumlu yansıdığını ancak uyarılmanın üstesinden gelinemeyecek bir düzeye geldiğinde performansı olumsuz yönde etkileyeceğini vurgulamıştır. Uluslararası öğrencilerin sıklıkla yüzleştikleri adaptasyon sorunlarının yüksek bir stres kaynağına dönüşmesinin performanslarına etki edebileceği ve bunun da başarılı bir öğrenci olabilme gayretinin önünde güçlü bir engel oluşturabileceği ifade edilmektedir.

Üniversiteye yeni başlayan bir öğrencinin üniversite yaşamına ilişkin beklentilerinin yüksek olması, bu beklentilerin yerini ilk aylarda stresli deneyimlere bırakması, gerçekte hayal edilen arasında önemli bir fark olması günümüze ait bir sorun olarak değerlendirilmemelidir. Stern'in ortaya attığı "freshman myth", "birinci sınıf miti" kavramı üniversitenin ilk yılında yaşanan stresli ve zorlayıcı deneyimlere dikkati çekmektedir. Farklı kültürlerden gelen bireylerin en sık bir araya geldikleri üniversite yaşamı sürecinde birbirlerinin kültürleri hakkında ne kadar fazla bilgiye sahip olurlarsa o kadar doğru ve uygun iletişim biçimini seçebilecekleri ve böylece kurdukları iletişimin etkililiğinin de yükseleceği ifade edilmektedir (Stern, 1966).

Kültürlerarası iletişim, toplumların kendi kültürlerini diğer toplumlara anlatması ve birbiriyle anlaşp kaynaşması ve barış içinde yaşaması için en doğru araçtır (Olkun ve Öğüt, 2018). Birey, yabancı olarak yer aldığı toplumda toplumun var olan üyeleri ile birlikte yaşamının etkisinde ve bunun oluşturduğu

engellerin baskısı altında kalabilmektedir. Bu farkındalık, Avrupa Birliği Ülkeleri ve AB'ye aday ülkelerin yükseköğretim kurumları arasında “değişim programlarının” geliştirilmesine neden olmuştur. Bu programlarla, yabancı bir kültürle karşılaşan öğrencilerde kültürel yeterliklerin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu yeterlikler Hammer, Bennet ve Wiseman (2003)'e göre altı aşamada açıklanmaktadır. Bunlar;

1. Aşama: Farklılıkları reddetme (etnikmerkezcilik)
2. Aşama: Farklılıklara karşı kendi kültürünü savunma (etnikmerkezcilik)
3. Aşama: Ortak kültürel özellikleri öne çıkarma
4. Aşama: Farklılıkları kabul etme
5. Aşama: Farklı kültürlerle uyumu kabul etme
6. Aşama: Farklı kültürle birlikte yaşamayı kabul etme

Kültürlerarası iletişim yeterliliğinin bilişsel boyutu, kişinin başta kendi kültürünü zaman içinde de farklı kültürleri anlaması yoluyla çevreyle ilgili kişisel düşüncesinin değişmesini vurgulamaktadır (Chen ve Yu, 2008). Kültürlerarası farkındalık, insanların kendi kültürüne ait şeylere bakma biçimlerinin en iyi yol ya da tek yol olduğunu düşünmedikleri ve buna bağlı olarak farklı perspektifleri değerlendirmeye başladıkları durumlarda ortaya çıkar. Tam tersi bir durumda benmerkezcilik diye bilinen etnosentrizm kavramı akla gelmektedir. Etnosentrizm Özkalp (2014) tarafından bireyin kendi kültürünü temel alarak diğer kültürleri kendi kültürü açısından değerlendirmesi şeklinde tanımlanmaktadır. Bu durumun yüksek derecelere ulaşması bireyin kültürlerarası farkındalık geliştirme yetilerine ket vuracağı ifade edilmektedir. Kültürlerarası farkındalık yalnızca başka bir kültür hakkında bilgi edinmek olarak tanımlanırsa yetersiz kalabilmektedir. Kültürü yine o kültürün yapısı içinde, değer yargılarını kullanmadan tanımaya ve anlamaya çalışmak önemli bir kavramı karşımıza çıkarmaktadır ki bu durum kültürel relativizm kavramı ile ifade edilmektedir (Özkalp, 2014). Kültürlerarası farkındalığa sahip olan bireylerde gözlemlenen tutum ve beceriler, Kourova ve Modianos (2013) tarafından şöyle ifade edilmektedir:

Hem kendi kültürü hem de hedef kültüre ait öğeleri;

- gözlemleme,
- tanımlama ve kaydetme,
- karşılaştırma ve kıyaslama,

- anlam müzakere etme,
- belirsizlik ile başa çıkma veya hoşgörölü olma,
- farklılıkları kabul etme,
- başkalarının meşruluğunu kabul ederken kendi bakış açısını savunmak

Kültürlerarası farkındalık süreci, kültürlerarası iletişim yeterliliğinin bilişsel yönü olup bireyin kendi kültürü ile diğer kültürler arasındaki farklılıkları anlaması, özümsemesi ve içinde bulunduğı yeni kültür hakkında edindiğı bireysel düşüncelerini değıştirmesi sürecine dayanmaktadır (Kartarı, 2014). Kültürlerarası duyarlılık ise; bireyin kültürlerarası iletişimde uygun ve etkin bir davranış göstermesini teşvik eden, kültürel farklılıkları anlamaya ve takdir etmeye yönelik olumlu bir duygu geliştirme becerisi olarak ifade edilmektedir. Bu beceri, aynı zamanda kültürel farklılıklara ve diğer kültürlerdeki insanların görüşlerine duyarlılığı vurgulayan bir kavramdır (Kourova ve Modianos, 2013). Yapılan araştırmalar, farklı bir kültürde üç yıl ve üzerinde yaşamış, lisansüstü eğitim derecesi olan öğretmenlerin kültürel farklılıkları daha yüksek oranda kabullenebildiklerini göstermektedir. Yine, hizmet öncesinde kültürlerarası eğitim deneyimi olan öğretmen adaylarının kültürel farklılıkları kabul etme ve bu farklılıklara duyarlı olma konularında daha yeterli olduklarına inandıkları araştırmalarla ortaya konmuştur (McNeal, 2005; Şahin, 2008; Malewski ve Phillion, 2009; Yuen, 2010; Ersoy ve Günel, 2011; Ersoy, 2013).

Farklı kültürlerden gelen öğrencilerin yaşadığı sorunların boyutu, kendi kültürü ile bulunduğu kültür arasındaki farkın ne derece büyük olduğuyula doğru orantılıdır (Kanık, 2006; Fozdar ve Volet, 2016). Kültürel uyum süreci aşamalı olarak gerçekleşmektedir. Bu aşamalar farklı araştırmacılar tarafından farklı isimlendirilseler de temelde her aşamaya ait vurgular benzerlik göstermektedir.

Tutkun (2006) çalışmasında uyum sürecini beş aşamayla açıklamaktadır. Bunlar;

1. Aşama: Balayı
2. Aşama: Düşmanlık/saldırganlık
3. Aşama: İyileşme
4. Aşama: Adaptasyonu tamamlama
5. Aşama: Yeniden katılma

İlk aşamada yeni kültürde her şey heyecan verici ve ilginçtir. Yeni bir çevrede yaşamak, bu çevreyi tanımaya çalışmak, üniversite yaşamının ilk aylarında öğrencilere eğlenceli gelmektedir. Ancak kısa bir süre içinde birey yeni kültüre adapte olmak için çok çalışmak zorunda olduğunu fark eder. Bu çaba beklenenden daha stresli olabilir ve kültürel şok, başlangıçta eğlenceli gibi algılanan durumların zorlu deneyimler olarak yaşanmasına neden olabilir. Daha önceki beklentiler kendi kültürel özellikleriyle örtüştüğünden yeni kültürle bütünleşme sağlanamayabilir. Bu süreç genellikle bireyin kendisini rahatsız hissetmesine neden olmaktadır. Bu rahatsızlık ise zaman içinde depresyon şeklinde de yorumlanabilmektedir. İyileşme aşaması genellikle bireyin yavaş yavaş kültüre adapte olmaya başladığı aşamadır. Birey dolaylı ya da dolaysız yollarla yeni kültürü tanıdıkça yeni çevrede kendini daha rahat ifade etmeye başlar. Zaman içinde kendini yeni kültüre de ait hisseder. Aidiyet duygusu gelişen bireyin kendine güveni de artar. Kendine güveni artan birey yeni çevrede etkin olarak eylemlerde ve ilişkilerde bulanmaya başlar. Bu durum adaptasyonu tamamlama, çift kültürlülük aşamasıdır. Çift kültürlülük kendi kültürüyle yeni kültür arasında kolaylıkla hareket edebilmek anlamında kullanılmaktadır. Son aşama olan yeniden katılma aşaması ise bireyin yeni kültürel çevre içinde yıllardır yaşıyormuşçasına hareket edebilmesi, farklı kültürel özelliklerin farkında olduğu ve kendisinin de bu yeni durumlara dâhil olduğu süreçleri ifade etmektedir (Tutkun, 2006; Özçetin, 2013).

Alan yazın taraması sonucunda farklı kültürlerden gelen öğrencilerin yaşadığı sorunlar üç ana başlıkta toplanmıştır. Eğitsel sorunlar, sosyal sorunlar ve kişisel sorunlar olarak kategorize edilen tüm bu sorunlar araştırmanın problem durumunu açıklamada etkilidir. Öğrencilerin kültürel uyum süreci ne kadar hızlı ve güçlü sağlanırsa; güven eksikliği, düşük güdülenme, akademik başarısızlık, yalnızlık ve yabancılık hissi gibi sorunların çözümünün daha kolay olacağı düşünülmektedir. Bu doğrultuda üniversite yaşamının, yalnızca akademik gelişime odaklanmamasının, öğrencilerin kişisel dünyası ile toplum içindeki gerçek yaşamı arasında bir denge kurmasına ve öğrencilerin tüm yönleri ile gelişimini desteklemesine yardım eder nitelikte olmasının önemi dikkati çekmektedir (Pektaş ve Bilge, 2007; Özdemir ve Kolunsağ, 2007). Bu noktaların

dikkate alınmadığı durumlarda öğrencilerin kültür şoku yaşayabileceği ve farklı sorunları da beraberinde getirebileceği düşünülmektedir.

Kültür şoku, yeni bir olay veya olgu karşısında hazırlıksız olmanın getirdiği psikolojik ve toplumsal korku, heyecan ve panik halidir. Bu korku, bireyin günlük hayatına yansıdığı anda davranış farklılıklarını gündeme getireceğinden genellikle içinde yaşanan toplumun davranışlarıyla uyumsuzluk şeklinde algılanacaktır (Doğan, 2007). Oysa bireyin başlangıçtaki davranış farklılığının sebebinin bilmeme veya farkında olmamasından kaynaklandığını kabul etmek ve buna çözüm üretmek gerekmektedir. Bu noktadan hareketle yaratıcı drama yönteminin kültürel uyum sürecinde bilgileri somutlaştırmada etkili bir araç olabileceği kanısına varılmıştır.

Bu araştırma, kültürel uyumun sağlanamadığı durumlarda yaşanan olumsuzluklar dikkate alınarak planlanmıştır. Özellikle üniversite yaşamına uyum süreci içinde, farklı bir il ya da ülkenin kültürel yapısına uyum süreci iç içe geçmiş bir süreci kapsamaktadır. Bu doğrultuda kültürel uyum sağlamanın üniversite yaşamına da uyumu destekleyeceği, okul çatısı altında, formal eğitimle ve eğitim programları geliştirip uygulayarak daha sistemli, nitelikli bir eğitim sürecinin yaşanabileceği düşünülmektedir. Üniversitelerde uyum programlarının, öğrencilerin okulla bütünleşmesini, üniversiteye başlarken karşılaştıkları güçlükler ve uyum sorunlarıyla baş edebilmelerini sağlamak amacıyla planlanması bu çalışmada yola çıkış sebebi olarak tanımlanabilir. Bu programların öğretim yılının başında ve öğrencilerin yeni girdikleri okula uyumunu sağlamak, uyum sürecini hızlandırmak amacıyla okulla ilgili gerekli bilgileri aktarmayı böylece ortama alışmalarını hedeflemesinin öneminin büyüklüğü de odaklanılması gereken noktaların başında yer almaktadır. Bu çalışmada, akademik uyum programını destekleyici yaratıcı drama temelli kültürel uyum programı geliştirilmiştir. Program yapılandırmacı yaklaşım temelinde düzenlenmiştir. Yaratıcı dramının felsefesinin yapılandırmacı yaklaşımla örtüşmesi, geliştirilen programda yöntem olarak temel alınmasını sağlamıştır. Yapılandırmacı yaklaşıma göre öğrenme, aktif bir süreci kapsar ve temelinde deneyim vardır (Glaserfeld, 1995).

Yaratıcı drama da yaşantı odaklıdır ve bu özelliğinden dolayı katılımcıların yaşam deneyimlerini arttırmasına büyük ölçüde destek sağlamaktadır. Aynı zamanda doğal yapısı içinde etkileşime dayalı uyum süreçlerini de kapsamaktadır (Vural ve Sommers, 2012). Bu nedenle yaratıcı drama çalışmaları etkileşim boyutunun dışında düşünülmemektedir. Bu süreçte etkileşim, insanın toplumsal çevresine de yansiyarak çeşitli olaylara da etki etmektedir. Yaratıcı drama çalışmaları sırasında katılımcılar çeşitli sosyal rolleri ve sosyal sorunları inceleme fırsatı bulmaktadır. Farklı sosyal sorunların canlandırılması bireylerin, toplumu ve toplumdaki ilişkileri daha iyi anlamalarını sağlamaktadır. Bu etkileşimler sırasında sorunların çözüm yolları da irdelenmekte, böylece katılımcılar sorun çözmeye yönelik çalışmalardan deneyim kazanmış olmaktadır (Adıgüzel, 2015; Büyükalan Filiz vd., 2014).

Yukarıda belirtilen tüm noktalar dikkate alındığında üniversite yaşamının bireyin geleceği açısından önemli bir basamak olduğu göz önünde tutularak öğrencilerin bu sürece en verimli şekilde başlamasının önemli bir adım olduğu düşünülmektedir. Bireyin içinde yaşadığı topluma uyum sürecinde sıkıntılı durumlarla karşılaşmaması veya daha az karşılaşmasının, özgüvenini kaybetmeden toplum içinde daha hızlı kabul görmesinin hem kişisel gelişimi hem de akademik gelişimi açısından zaman kazanmasını sağlayacağı kanısına varılmıştır (Kanık, 2006; Doğan, 2007; Pektaş ve Bilge, 2007; Özdemir ve Kolunsağ, 2007; Kourova ve Modianos, 2013; Kartarı, 2014; Fozdar ve Volet, 2016). Bu nedenle yaratıcı drama temelli kültürel uyum programının böylesi önemli bir sürece katkı sağlayacağı inancıyla araştırma temellendirilmiştir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, Yaratıcı Drama Temelli Kültürel Uyum Programının geliştirilerek etkililiğinin değerlendirilmesidir. Bu amaca ulaşmak için aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. Kuzey Kıbrıs'ın kültürünü öğrenmede
 - a. Trafik ve ulaşım
 - b. Coğrafi özellikler ve Çevre
 - c. Ekonomi ve siyaset
 - d. İletişim
 - e. Tarihi ve toplumsal durumlar

f. Eğitim, sanat ve spor alanlarında öğrencilerin eğitim ihtiyaçları nedir?

2. Deney ve kontrol grupları karşılaştırıldığında;

- a. “Kuzey Kıbrıs Kültürü Başarı Testi” öntest-sontest puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- b. “Üniversite Yaşamı Ölçeği” öntest-sontest puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- c. “Etnikmerkezcilik Ölçeği” öntest-sontest puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

3. Deney grubunda yer alan yaratıcı drama yöntemi ile oluşturulan Kuzey Kıbrıs kültürüne uyum programına katılan öğrencilerin programa ilişkin görüşleri nedir?

4. Deney ve kontrol grubunun sontest puanları değerlendirildiğinde cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark var mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Bu araştırmanın önemi, Kuzey Kıbrıs’a yükseköğretim amacıyla gelen öğrencilerin Kuzey Kıbrıs kültürüne uyum süreçlerine katkı koyarak kültürel farkındalık yaratmaktır. Bu farkındalığın yaratılması için yaratıcı drama temelli bir öğretim programı geliştirerek, bu programın etkililiğini programa katılan öğrencilerin görüşleri, Kuzey Kıbrıs kültürü başarı testi, üniversite yaşamına uyum ölçeği ve etnikmerkezcilik ölçeği ile değerlendirmenin programın üniversitenin tüm bölümlerine yaygınlaştırılması açısından somut bir veri kaynağı olacağı düşünülmektedir.

Üniversite eğitimi amacıyla Kıbrıs’ın Kuzey’ine gelen öğrencilere akademik hayata uyum sağlayabilmeleri açısından kayıt yaptırdıkları üniversiteler tarafından akademik uyum programları uygulanmaktadır. Bu programlarda daha çok üniversite ile ilgili yerleşke içinde geçerli olan bilgilendirme süreçleri yer almaktadır. Ancak akademik uyumun yanı sıra içinde yaşayacakları toplumla uyumlarının da sosyal kişiliklerinin gelişmesinde, akademik başarılarında, üniversite içindeki ve dışındaki yaşamlarını kolaylaştırmada önemli olacağı düşünülmektedir.

Üniversite yaşamı birçok gencin, hayatında önemli bir yere sahiptir. Kendi kültürlerinin dışında farklı kültürlerle karşılaşp, kendi kültürlerinin farkına varmaları kültür şokunu beraberinde getirmektedir. Bu doğal bir süreçtir. Ancak bu şok bazen öğrencinin üniversite yaşamına uyumunu zorlaştırmakta, bazı öğrencilerin akademik başarılarına kadar yansımaktadır. Kültür şokunun atlatılmasında en önemli faktör yaşanan ülkenin kültürü hakkında bilgi sahibi olmak ve öğrenilen bilgiyi uygulama boyutu olarak yaşam içinde aktifleştirmektir. İletişim becerisi her bireyde aynı oranda var olan bir beceri değildir. Güçlü bir iletişimin gerçekleşebilmesi için en önemli boyut aynı iletişim kodlarını kullanmaktır. Bu açıdan dil, ağız özellikleri kültürün uyum boyutunda büyük bir önem taşımaktadır. Konuşulan dil aynı olsa bile aynı kelimelere yüklenen farklı kodlar iletişim kazalarına neden olabilmektedir.

Üniversitelerin uyum programları incelendiğinde, üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin üniversite eğitimleri için gittikleri ülkenin kültürüne uyum süreçlerinde ERASMUS programları örnek olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak öğrencilerin sistemli olarak bir eğitim-öğretim dönemini veya daha fazlasını kapsayacak şekilde devam edebilecekleri uygulama içeren herhangi bir uyum programına rastlanmamıştır. Yaratıcı drama yöntemiyle temellendirilerek geliştirilen üniversite öğrencilerine yönelik kültürel uyum programının, Avrupa'daki öğrenci değişim programlarıyla paralellik göstereceği ve alanda bir ilk olma özelliği taşıyacağı düşünülmektedir. Geliştirilen programın yaratıcı drama yöntemiyle uygulanması aşamasında planlanan oturumlar, kolaylıkla farklı kültürel içeriklere de uyarlanabilir nitelikte tasarlanmıştır. Bu anlamda da araştırmanın birçok araştırmacıya rehberlik edebileceği düşünülmektedir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın bilimsel yöntemin ışığında gerçekleştirilebilmesi için sınırlılıklarının net olarak belirlenmesi ve ifade edilmesi önemlidir. Bu çalışma için sınırlılıklar aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

Araştırma;

- Kültürel öğelerden uyum süreci ile sınırlıdır.

İnsanın, yaparak yaşayarak yarattığı, geliştirdiği, aktardığı, öğrendiği ve öğrettiği maddi-manevi her şey bilimsel anlamda kültür olarak kabul edildiğinden

böylesine geniş bir kavramı ögelere ayırmak, sınıflandırmak onu anlamamızda önemli bir rol oynar. Bilimsel olarak uluslararası geçerliğe sahip kodlamalardan “kültürel ögelerin 88’lik Tablosu”na göre “davranış ve kişilik” ögesinin alt başlıklarından biri olan uyum süreci, geliştirilen programın temel amacını karşılamaktadır. Uyum süreci başlığının altında yer alan alt başlıklara ilişkin bilgi durumunun artmasıyla (trafik, dil, iletişim, coğrafi özellikler, çevre, tarih, tarihi eserler, sanat, eğitim, spor, siyaset ve ekonomi) bireyin yaşamaya yeni başlayacağı ülkeye uyum sürecini gerçekleştireceği düşüncesi uluslararası düzeyde kabul görmektedir (Güvenç, 2003).

- Öğretim süreci yaratıcı drama yöntemi ile sınırlıdır.

Yaratıcı drama, yaşantı odaklıdır ve tamamen katılımcıların yaşantılarına dayalı olarak şekillenir. Yaratıcı dramada katılımcı öncelikle kendine dönük bir öngörü yaşarken başkasının rolünü oynayarak, onu anlayarak ve onun duygularını hissederek empatik davranışlarda bulunur. Yaratıcı drama çalışmaları, katılımcıların yaşam deneyimlerini artıran bir özelliğe sahiptir. Yapılandırmacı süreciyle de öğrenen merkezlidir.

- Yakın Doğu Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümü’ne 2017-2018 öğretim yılı güz döneminde kayıt yaptıran öğrencilerle sınırlıdır.

Geliştirilmiş olan kültürel uyum programının etkililiğinin incelenmesinde Atatürk Eğitim Fakültesi’nde eğitim dilinin Türkçe olması ve öğretmen adaylarının gelecekteki mesleki yaşamlarında sınıf içi kültürel çeşitlilikle daha sık karşılaşabilme durumu etkili olmuştur. Özel Eğitim Bölümü, Atatürk Eğitim Fakültesine bağlı bölümlerden son 2 yıl içinde 1. Sınıfa kayıt yaptıran öğrenci sayısı 90 ve üzerinde olan bölümler içinden rastgele (random) örnekleme yoluyla seçilmiştir.

- Programın uygulanması aşamasında kullanılan dil Türkçe ile sınırlıdır.

Program dilinin Türkçe olması nedeniyle yalnızca Türkiye’den gelen öğrenciler uygulamalara katılabilmektedir. Yükseköğretim çatısı altında Türkiye’den ve Türkiye dışından gelen tüm öğrencilere ulaşamadığından sınırlı hissedilmiştir.

- Programın uygulanması aşamasında maliyetler araştırmacının kendi bütçesiyle sınırlıdır.

Kuzey Kıbrıs kültürünün içinde yer alan tarihi yerlere ve müzelere ulaşım, giriş ücretleri, yemek ücretleri gibi ödemeler için destekleyici bulunamayışı nedeniyle bu yerlere yapılması planlanan ziyaretler sınırlı tutulmuştur.

1.5. Tanımlar

Kültür: Toplumsal yaşam içinde meydana gelen, toplum içinde önemsenen, paylaşılan maddi ve manevi değerlerin bütünüdür (Doğan, 2007).

Etnikmerkezcilik: Bireyin kendi etnik kökeni, dini ve bölgesel bağlarına dayanan kültürünü merkeze koyması ve diğer kültürleri kendi kültürünü esas kabul ederek tanımlaması anlamında kullanılan sosyolojik bir kavramdır (Özkalp, 2014)

Kültür şoku: Bireylerin, kendi kültürleri dışında farklı bir kültürle karşılaştıkları durumlarda yaşadıkları kaygı ve panik hisleridir (Güvenç, 2013)

Uyum: Bireyin çevresiyle ve kendisi ile sağlıklı iletişim kurabilmesi, kurduğu ilişkilerini sürdürebilmesi ilişki kurarken karşılaştığı sorunlarla başa çıkabilmesidir (Gençöz, 1998).

Kültürel adaptasyon: Bireylerin veya toplumların var olan kültürlerine paralel veya tamamen dışından olan farklı bir kültüre uyum gösterme halidir (Tutkun 2006).

Yaratıcı Drama: Eğitimde yaratıcı drama, her hangi bir konuyu, doğaçlama, rol oynama gibi tekniklerden yararlanarak, bir grupta ve grup üyelerinin birikimlerinden, yaşantılarından yola çıkarak canlandırmalar yapmaktır (Adıgüzel, 2015).

1.6. Kısaltmalar

ABD : Amerika Birleşik Devletleri

AFA : Açımlayıcı Faktör Analizi

BAEK : Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu

KKTC : Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

KMO : Kaiser-Meyer-Olkin

KUP : Kültürel Uyum Programı

SPSS : Standart Program for Social Science

TOAD : Türkiye Ölçme Araçları Dizini

ÜYUÖ: Üniversite Yaşamına Uyum Ölçeği

YDÜ : Yakın Doğu Üniversitesi

YÖDİD: Yükseköğrenim ve Dış İlişkiler Dairesi

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Kültür Süreçleri

Yerküre, yeni bir sosyal düzene doğru hızla yol almaya devam etmektedir. Bu yeni düzeni “kültürlerarası yaşam” şeklinde ifade etmek mümkündür (Yağbasan ve Demirbağ, 2017). İnsan doğduğu andan itibaren içinde yaşadığı topluma ait değer yargılarını, sosyal ilişkileri öğrenerek birey haline gelir. Tüm bunlar kültürün en yalın haliyle yaşantımızı etkilemeye başladığı süreçtir. Yaşantı örgüsünde giderek karmaşıklaşan ilişkiler söz konusu oldukça kültürün de tek bir kavram olarak bu süreci net bir şekilde tanımlayabilmesi güçleşmektedir. Toplumda yaşayan bireylerin sosyal anlamda birbirleriyle ilişki içinde olmaları aynı zamanda kültür süreçlerinin de aktif olarak toplum içinde işleyişini anlamlı kılar. Bu noktada sosyolojide etkileşimcilik modelinin etkisinden söz etmek mümkündür. Max Weber’in etkisinde ortaya atılan ve George Herbert Mead tarafından genişletilen bu modele göre toplum onu oluşturan bireylerin etkileşimleriyle ortaya çıkar, korunur ve değişir. Değişimin temelinde ise paylaşım vardır. İşte değişimin temelindeki paylaşım ile kültürün belirleyici özelliklerinden biri olan paylaşılabılır olması paralellik göstermektedir. Kültür, uzaktan bakıldığında karmaşık bir yapı olarak görülse de kültür süreçleri içinde yer alan kültürlenme, kültürleşme ve kültürleme kavramlarının barındırdığı paylaşım biçimlerini anlamanın, bu karmaşıklığı ortadan kaldırmak adına etkili olacağı düşünülmektedir (Doğan, 2007; Suğur, 2012).

2.1.1. Kültürlenme

Kültürlenme, farklı kültürel alt yapıya sahip birey ya da grupların birbiriyle ilişki kurması sonucunda meydana gelen değişimlerin bütünü olarak tanımlanmaktadır (Sam, 2006). Kültürlenmeyi gerçekleştirebileceği düşünülen değişimler beş boyutta incelenebilir.

Bu boyutlar şunlardır:

- Fiziksel değişimler
- Biyolojik değişimler
- Kültürel değişimler
- Sosyal değişimler
- Psikolojik değişimler

Fiziksel değişimler, ev, şehir, bölge, ülke gibi mekânsal değişimleri kapsarken, biyolojik değişimler, geçirilen hastalıklar, beslenme alışkanlıkları vb. durumları içermektedir. Siyasette, ekonomide, inanç sistemlerinde ve toplumsal kurumlarda meydana gelen değişimler kültürel değişimleri ifade ederken grup aidiyetleri ve grup örüntülerinde meydana gelen değişimler sosyal değişim olarak boyutlandırılmıştır. Bireyin iç dünyasında ve ruh halinde oluşan değişimler ise psikolojik değişimler olarak ifade edilmektedir (Berry, Kim, Minde ve Mok, 1987).

Kültürlenme grup düzeyinde gerçekleşebileceği gibi birey düzeyinde de gerçekleşebilmektedir. Grup kültüründe yaşanan değişim grup düzeyindeki kültürlenmenin belirleyici faktörü olurken, bireyin psikolojisinde ortaya çıkan değişimler de psikolojik kültürlenmenin belirleyici unsuru olarak karşımıza çıkmaktadır (Güngör, 2014).

2.1.2. Kültürleşme

Kültürleşme kavramının alanyazında yer almasıyla birlikte kültürleşme sürecini etkileyen önemli faktörleri açıklayabilmek için farklı modeller geliştirilmiştir. Stres ve başa çıkma modellerinin sınırlarını belirleyerek kültürleşmenin stres ve uyum çerçevesi, ilk kez Berry (1997) tarafından oluşturulmuştur. Kültürleşme ve gruplar arası ilişkilerde toplumları etkileyen iki temel konu vurgulanmaktadır. Birincisi grubun kendi içyapısı içerisinde özelliklerini yitirmeden devam ettirilebilmesiyle ikincisi ise farklı grupların birbirleriyle iletişimlerinin sonucunda ortaya çıkan etkileşimleridir (Berry, 1997; Sam, 2006).

Sam (2006), farklı kültürlerden gelen bireylerin toplumsal yapı içinde farklı nedenlerle birlikte yaşamaları sonucunda etkileşimlerinin kaçınılmaz olduğunu, bu etkileşim sayesinde de bazı değişimler yaşadıklarını ve bu değişimlerin de kültürleşme ile sonuçlandığını vurgulamaktadır. Redfield, Linton ve Herskovits, (1936), kültürleşmenin, bu konuda çalışmalarından en çok yararlanılan araştırmacıları olup konuyu benzer şekilde ele aldığı, Flaskerud (2007) tarafından ise “bir grubun başka bir grupla etkileşimi sonucu meydana gelen değişim” olarak tanımlandığı görülmektedir. Bu değişimlere karşın, etkileşim içinde olan grupların özlerinde farklılıklarını yitirmedikleri belirtilmektedir (Flaskerud 2007).

Kültürleşme süreci hem yerel toplumu hem de farklı kültürlerden gelen bireyleri aynı anda etkilese de yapılan araştırmalar, göç eden bireylerin oran olarak kültürleşme sürecinden daha fazla etkilendiklerini bulgulamaktadır (Güvenç, 2013; Özkalp, 2014). Kültürleşme sürecine ilişkin iki temel model dikkati çekmektedir.

- Tek Boyutlu Kültürleşme Modeli (Unidimensional Model of Acculturation) (Gordon, 1964).
- İki Boyutlu Kültürleşme Modeli (Bidimensional Model of Acculturation) (Berry, 2006).

Tek Boyutlu Kültürleşme Modeli 1964 yılında Milton Myron Gordon tarafından geliştirilmiştir. Gordon’a göre, kişi ya kendi kültürüne, etnik kökenine, bağlılığını sürdürmekte ya da kendi kültürel özelliklerinden vazgeçip içinde yaşamaya başladığı toplumun kültürünün özelliklerini kabul etmektedir. Tek boyutlu model tek ulus, tek dil, tek kültür ve tek din görüşünü savunmaktadır. Ancak küreselleşmenin etkisi, iş olanakları, teknolojinin gelişmesi ile bu modelin işleyişi olanaksız görülmektedir (Berry, 2006; Doğan, 2007).

Gordon’un modeline göre gerçekleşen kültürleşme sürecinde bireyin birey olma sürecinde etkili olan tüm etnik özelliklerinden vazgeçmesi beklenmektedir. Bourhis, Moise, Perreault ve Senecal (1997) bu durumu asimilasyon olarak değerlendirmişler ve sadece iki seçenekle sınırlı kalan Gordon’un modelini yetersiz bulmuşlardır. İki Boyutlu Kültürleşme Modeli yapılan bu eleştiriler

doğrultusunda 1970 yılında Berry tarafından geliştirilmiş ve kültürleşmeyi daha kapsamlı olarak ele almıştır. Tek Boyutlu Kültürleşme Modelinin asimilasyona neden olan yapısı değiştirilerek, ikinci boyut eklenmiş ve bu boyuta göre de bireylerin birinci boyutta yaşadıkları yeni toplumla sosyal anlamda gerekli olan ilişkileri devam ederken ikinci boyutta bireyler kendi öz kültürlerini, toplumsal kimliklerini sürdürebilmektedir (Berry 2006). Bu modelin diğer bir olumlu özelliği ise kültürleşme kavramını birey, grup ve toplum düzeyinde araştırmak ve irdelemeyi olanaklı kılmış olmasıdır (Kang, 2006). Bu alanda çalışmalar yapan antropolog ve sosyologların kültürler arası etkileşimi iki temel başlık altında topladıkları belirtilmektedir (Berry, 2006).

- Gruplar arasındaki ilişkinin derecesi ya da grupların birbirleri ile kaynaşması.
- Her grubun kendi kültürünü devam ettirme beyanı.

İlk başlık, farklı kültürlerden gelen bireylerle yaşanan bölgenin yerli halkı arasında farklı derecelerde kaynaşma olabileceğini vurgulamaktadır. İkinci başlık ise farklı kültürlerden gelen bireylerin kendi tercihleri doğrultusunda yeni gidilen toplumun kültürünün baskısına maruz kalmadan bağımsız olarak varlığını sürdürmek isteyebileceğine dikkat çekmektedir. Buna göre gruplar arasındaki karşılıklı iletişimden doğan etkileşimin güçlü olduğu noktalarda iki kültür birbirine uyum göstermeye başlarken, her iki toplum kendine özgü özelliklerinin belirginliğini yitirmekte ve bu nedenle de yeni bir oluşum söz konusu olmaktadır (Rogler, Corte ve Malgady, 1991; Kang, 2006; Doğan, 2007).

2.1.3. Kültürleme

Kültürleme, kültür süreçleri arasında önemli bir konuma sahiptir. Toplumsallaştırma sürecini kapsamakla birlikte bu sürecin dışında da varlık göstermektedir. Toplumsallaştırma amacıyla eğitimden farkı, belli bir yaş aralığını kapsamamasıdır. Yani kültürlemede yaş sınırı yoktur. Bu kavram ilk kez antropolog Herskowits tarafından 1948 yılında kullanılmıştır. Herskowits, kültürlemenin toplumsallaştırma sürecinden farklılığını, farklılıktan ziyade toplumsallaştırmayı da içine alan kapsamının, toplumsallaşmadan daha geniş bir anlam taşımasıyla açıklar. Toplumsallaştırma topluma uyum sürecini içerirken, kültürleme bu uyum sürecine temel gereksinimleri, ihtiyaçların karşılanmasını ve

değerlerin korunarak tüm kuşaklara öğretilmesini de kapsamaktadır. Bu nedenle kültürlemede eğitime dayalı yaş sınırı yoktur (Lomax, 1968; Chen ve Starosta, 2000).

2.2. Kültür Şoku

Kültür, insanlar arasındaki iletişimin ve etkileşimin temelidir ama aynı zamanda bir baskı kaynağıdır. Sanat, bilim, din ve dil olmak üzere bütün simgesel sistemler, gerçeklik anlayışımızı şekillendirerek insanlar arası iletişime katkıda bulunurlar. Kültür, inançları, gelenekleri, değerleri, dili kapsar; aynı zamanda bireyleri ve grupları kurumsallaşmış yapılara bağlayan uygulamaları içerir (Kongar, 1984).

Şok kelimesi, yeni bir olgu ve olay karşısında hazırlıksız olmanın getirdiği psikolojik panik anlamına gelirken, kültür şoku ise benzer şekilde yeni bir kültürel ortama hazırlıksız girilmesinden kaynaklanan sosyolojik boyutta yaşanan kültürel panik durumu olarak açıklanmaktadır. Kültür şoku yalnızca kültürel ortam değişimini yaşayan bireyi ilgilendiren bir durum olmaktan öte, yeni girilen kültürel ortamda daha önceden yaşayan bireyleri de ilgilendirmektedir. Çünkü kültür şokunu yaşayan birey, başlangıçta uyum sorunları yaşayacağından, iletişim ve etkileşimde sıkıntılar ortaya çıkabilecektir (Doğan, 2007; Güvenç, 2013; Özkalp, 2014).

Özellikle küreselleşme sürecinde iş olanağı, eğitim, savaş ve daha iyi yaşam şartları nedenleriyle bireyler kendi yaşadıkları ülkeleri terk etmekte ve farklı ülkelere yerleşmektedirler. Alışkın oldukları davranış biçimleriyle yaşamlarını sürdürmeye devam ederlerken farklı davranış biçimleriyle karşılaşmak, en basiti beslenme alışkanlıklarını bile değiştirmek zorunda kalmak kültür şokunun yaşanmasında etkili durumlar olmaktadır (Stern, 1966).

2.3. Çokkültürlülük ve Etnikmerkezcilik

2.3.1. Çokkültürlülük

Alanyazın incelendiğinde çok kültürlülüğün yapısında var olan farklılıkların toplumsal birlik üzerindeki etkilerine ilişkin olumlu bakış açılarının yanı sıra olumsuz görüşler de yer almaktadır. Parekh (2000), çok kültürlülüğü,

“kültürel çeşitliliğe olanak tanıyan ve onu koruyan bir siyasi otoritenin temel unsuru” olarak kavramsallaştırmıştır. Herkesin aynı olmasının mümkün olamayacağına eğer bunun mümkün olduğu durumlar varsa kültürel baskı sebebiyle bir birlik görüntüsünün oluştuğuna dikkati çekmektedir. Kültürel baskının olduğu durumlarda ise birliğin belli bir süre sonra kargaşa ile bozulabileceğini vurgulamaktadır. Aynı şekilde birliğin olmadığı ancak farklılıkların egemen olduğu bir durumda ise ulus devlette çatlamalar meydana gelmektedir. Bu nedenle çok kültürlü demokratik toplumda farklılığın ve birliğin, ince bir denge üzerinde birlikte var olması gerekliliği ve bu koşulla çok kültürlülüğün birleştirici özelliğinin ön plana çıktığı ifade edilmektedir (Yazıcı, Başol ve Toprak, 2009).

Yılmaz (2011), çok kültürlülük kavramını ebru modeline benzeterek açıklamaya çalışmıştır. Ebru sanatında kullanılan renkler kendi özelliklerini kaybetmeden birbirleri ile uyum içinde bulunurlar. Bütünde var olan renklerin her biri ayrı ayrı görülebilirken ortaya çıkan bütünün güzelliği de çok kültürlülüğün birleştirici özelliğine benzetilmektedir. Çokkültürlülüğün farklılıklar üzerinde birleştirici değil, tam tersine bütünden ayrıştırıcı bir etken olduğunu öne sürenlere göre ise çok kültürlülük; toplumsal yapı içinde farklı olduğunu ifade eden grupları, tek bir ulus altında birleştirmek yerine kendi düzenlilikleriyle tanımlayarak bölmektedir. Bu durum birleşmeyi ortadan kaldırmakla birlikte, siyaset, kültür ve medeniyetin varlığını da tehdit edici bir özellik taşıyabilmektedir.

Gezi (1981)’e göre farklı kültürlere sahip olan bireylerin değerlerini, tutumlarını açıklamak ve diğer bireylerin bu kültürleri tanımalarını aynı zamanda bu kültürlere saygı göstermelerini sağlamak, değerler ve tutumları açıklamak amacını gütmektedir. Bireylerin, farklı kültürlerle iletişimi, bu kültürlerin yapılarını, farklı bakış açılarını görmelerini desteklemek, çok kültürlü sosyal yeterlilik kapsamı içindedir. Bu doğrultuda, sağlıklı toplumsal yapılar için, bireylerin kendilerinden farklı olan insanları anlamayı ve onlarla iletişim içinde olmayı öğrenmeleri gerekmektedir çok kültürlü eğitimin amacına göre beş farklı yaklaşım olduğunu vurgulamaktadır. Bu yaklaşımlardaki amaçlar şöyle ifade edilmektedir.

- Eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması
- Kültürel farklılıkların anlaşılması
- Kültürel çoğulculuğun korunması
- Farklı kültürlerde iş görebilirlik
- Çoklu sistemlerde yeterliliğin gelişimi

Çok uluslu ülkelerde çok kültürlü eğitim programları okul öncesi eğitime indirgenmiştir (Güven, 2005). Farklı kültürel ve etnik yapıdaki grupların birlikte yaşadığı Amerika'daki bazı üniversitelerde öğrencilerin çok kültürlü eğitimle ilgili en az bir ders almaları zorunlu hale getirilmiştir. Bu gelişmeler incelendiğinde özellikle son yıllarda dünyadaki çok kültürlü eğitim uygulamalarındaki artışı kanıtlar nitelikte olduğu görülmektedir (Cırık, 2008).

2.3.2. Etnikmerkezcilik

Etnikmerkezcilik, farklı inanç, yerleşim yeri, kültür, etnik köken, gibi altyapılara sahip bireyler arasındaki iletişimi zorlaştıran ve çoğunlukla engelleyen unsurlardan biridir. Bu kavram, ilk kez William Graham Sumner tarafından 1906 yılında kullanılmıştır (Kartarı, 2014). Etnikmerkezcilik kavramı, bireyin kendi kültürünü merkeze alması ve diğer kültürleri değerlendirirken kendi kültürünü ölçüt alması olarak tanımlamıştır (Özkalp, 2014). Etnikmerkezci birey, kendinden olmayana grup dışı kabul eder. Kendi kültürünü merkeze aldığından grup-dışı olanlardan, kendine en çok benzeyenleri en yakına, diğerlerini aralarındaki farklılığın büyüklüğüne göre daha uzağa yerleştirir (Kartarı, 2014).

Etnikmerkezciliğin temelinde, bireyin kendi değerlerinin, kültürünün, tarihinin diğerlerinden üstün olduğu düşüncesi vardır (Güvenç, 2013). Etnikmerkezcilik, iki boyutta incelenebilir. Bunlardan biri, bireyin kendi kültürünü doğal kabul etmesi, ikincisi ise bireyin kendi kültürünün üstünlüğüne inanmasıdır. Genellikle sorunların yaşandığı boyut ikinci boyuttur. Bu durumda birey, kendi değerlerine, alışkanlıklarına, davranış kalıplarına uymayan her şeyi değersiz, şüpheli, anormal veya ahlaksız olarak değerlendirir. Yabancıların aşağı görülmesiyle bağlantılı olan bu etnikmerkezci kendini beğenmişlik, kültürlerarası iletişimde en çok karşılaşılan ve iletişime en büyük zararı veren tutumdur (Güvenç, 2013; Kartarı, 2014; Özkalp, 2014).

2.4. Uyum (Oryantasyon)

Uyum kelimesi anlam yönünden, olumlu bir ilişki olarak ifade edilirken uyumun aynı zamanda kişinin kendisi ile yaşadığı çevre arasında pozitif yönde bir ilişki kurmasıyla ortaya çıkan dinamik, karmaşık ve çok yönlü bir süreç olduğu da vurgulanmaktadır (Aksoy, 2012). Bireyler toplumsal yaşam içinde birçok olguya karşı uyum ya da uyumsuzluk durumlarını kimi zaman farkındalıkla kimi zaman ise yaşanan sorunlarla ifade edebilmektedir.

2.4.1. Üniversitelerde Akademik Uyum

Akademik uyum ise; öğrencilerin eğitimleri süresince bağlı bulundukları eğitim kurumlarında elde ettikleri başarı ve eğitim kurumu içindeki ortamla kurdukları olumlu ilişkileri içermektedir (Aksoy, 2012). Yükseköğretim öğrencilerinin akademik uyumu, akademik beklentileri karşılama, öğretim elemanları etkileşim içinde olma, yerleşke yaşamına katılma ve kendini üniversiteye bağlı hissetme ile sağlanabilir (Yao, Han, Zeng ve Guo, 2013). Yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin akademik uyum ve akademik başarıları son 30 yılda araştırma konusu olarak dikkati çekmektedir. Bu araştırmalarda akademik uyuma etkileyen unsurlar arasında psikososyal, bilişsel ve demografik boyutların etkili olabileceği vurgulanmıştır. Öğrencinin yükseköğrenime başlamadan önceki akademik başarısı ile yükseköğrenimdeki akademik başarısının doğru orantılı bir görünüm sergilediği de ayırt edici bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Araştırmacılar tarafından yürütülen çalışmalar bu durumun öğrenme çıktılarına önemli derecede etki ettiğini göstermektedir (Hammer ve diğerleri, 2003; Ersoy, 2013; Özdem, 2013; Fozdar ve Volet, 2016; Mert ve Topal, 2018).

Öğrencilerinin akademik başarılarıyla öğrenme becerileri, öğrenme stratejileri, alışkanlıkları ve yaklaşımları arasında pozitif bir ilişki olduğu da vurgulanmaktadır (Chapman, Hughes ve Williamson 2001). Alanyazında yükseköğretimde kültürlerarası ilişkiler üzerine yapılmış pek çok araştırmaya rastlanmaktadır. Bu araştırmalarda sıklıkla kültürlerarası uyum başta olmak üzere, kültürel faktörlerin akademik uyum üzerine etkisine odaklanıldığı görülmektedir (Hartnett, Romcke ve Yap, 2004). Öğrencilerin cinsiyetleri ve/veya yaşları ile akademik başarıları arasında düzenli bir ilişki kurulamadığı da yine deneysel

çalışmalarda elde edilen bulgular arasındadır. Yükseköğretim kurumlarında uluslararası öğrenci sayılarının artışı yükseköğrenim kapsamında kültürlerarası çalışmaların yapılmasına hem neden olmuş hem de olanak sağlamıştır. Kültürel faktörün, üniversitenin bulunduğu ülkede yaşayan öğrencilerle uluslararası öğrenciler arasındaki akademik başarı farklılığında etkili olabileceği düşüncesi araştırmaların çıkış noktası olmuştur (Webb ve Read, 2000).

Bilişsel kuramcılar kültürü yalnızca somut nesnelerle değil aynı zamanda gözlemlenebilir davranışlarla da değerlendirmektedirler. Kültürel farklılıkların başında dil önemli bir yere sahiptir. Uluslararası öğrencilerin dil konusunda yaşadıkları sorunların ev sahibi öğrencilere göre akademik başarılarına olumsuz bir etki yaptığı görülmekle birlikte dilin öğrenilmesinden sonra başarı grafiğinin de yükseldiği gözlemlenmektedir (McElroy, Morrow ve Wardlow, 1999). Dil faktörüne ek olarak akademik davranış ve başarıda birçok kültürel özellik boyutları da etkili olmaktadır (Hau ve Salili, 1996). Özellikle uzak doğu ülkelerinden batı ülkelerine giden uluslararası öğrencilerin kültürel şok ve zorluklarla karşı karşıya geldikleri elde edilen sonuçlar arasındadır (Robertson, Line, Jones ve Thomas, 2000).

Çalışmada aynı zamanda uluslararası öğrencilerin diğer öğrencilere göre strese girme sıklığının da daha yüksek olduğu vurgulanmıştır. Kültürlerarası uyum psikolojik ve sosyokültürel uyumun bir sonucudur. Kültürlerarası uyumun başlangıçta sosyal destekle sağlanabileceği inancı zamanla yerini, bu sürecin kültürel bilginin ve kültürel kimliğin etkisinde olduğu gerçeğine bırakmıştır (Searle ve Ward, 1990). Uluslararası öğrencilerin yaşadıkları genel kültürel şoka ek olarak “akademik kültür şoku” da eklenebilir. Akademik kültür şoku, kültür şokunun bir alt basamağında yer alır ve öğrencilerin ev sahibi ülkede yükseköğretim alanında yaşayabilecekleri farklılıkları ifade eder (Gilbert, 2000; Jang ve Chiriboga, 2010).

Kültürleşme sürecinde yeni bir birey için uyum programı oldukça önemlidir. Bir uyum programının temel kavramlarını belirlemek için “kim”, “ne zaman”, “nerede”, ve “nasıl” soruları yöneltilmelidir, Çünkü yeni bir bireyin uyumunun sağlanması sürecine bu sorular yön vermektedir (Wanous, Reichers ve Austin 2000). Öğrenci motivasyonu doğrudan ilgili önemli bir değişken olan

ve öğrencinin öğrenmeye karşı tutumunu veya amaç eğilimlerini açıklamaya çalışan bir uyum süreci “öğrencileri ne motive eder?” sorusuna cevap ararken aynı zamanda hangi belirgin süreçlerin, öğrencilerin öğrenme ortamlarındaki başarısını olumlu veya olumsuz biçimde etkilediği konusuna da netlik kazandırır (Weiner, 1990).

2.4.2. Üniversiteye Yeni Başlayan Öğrencilerde Kültürel Farklılıklar ve Uyum Sorunu

Üniversiteye yeni başlayan öğrenciler kendi kültürlerindeki belirgin davranışları üniversite ortamında da sergilerler. Ancak bu farklılık kendileri gibi davranmayan başka bir öğrenciyle karşılaştıkları anda dikkati çeker. İşte bu an kültürleşme sürecinin başladığı nokta olarak kabul edilir. Buna göre kültürleşme süreci üç aşamada değerlendirilebilir:

- Temas Dönemi: İki farklı kültürün ilk karşılaşma aşamasıdır.
- Çatışma Dönemi: Uluslararası öğrencilerin ev sahibi öğrenci grubunun değişim baskısına maruz kaldığı ve zaman zaman kimlik krizine neden olabilen aşamadır.
- Çözüm Dönemi: Kültürleşmenin olduğu, temelinde uzlaşımın ve hoşgörünün yer aldığı, çatışmanın çözülebileceği aşamadır (Berry ve diğerleri, 1987).

Kültürleşme kavramının uluslararası öğrencilerin akademik başarılarındaki etkisini irdelemeden önce kültürleşmenin tarihsel sürecine göz atmak yerinde olacaktır. Kültürleşme kavramı tarihte ilk kez Platon tarafından kullanılmış ancak kültürlerarası psikoloji ve antropoloji bilimleri çatısı altında incelenerek 1880 yılında kavramsallaştırılmıştır (Rudmin, 2003). Söz konusu kavramın ortaya çıkması 18. ve 19. yüzyıllarda Sanayi Devrimi kapsamında özellikle ulaşım ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelere paralel olarak dünyada kültürler arası ilişkilerin daha yoğun yaşandığı döneme denk gelmektedir (Gülınar ve Balcı, 2011). Kültürleşme kavramına göre değişimin tek yönlü olmayıp hem ev sahibi kültürde hem de yabancı grubun kültüründe karşılıklı olarak gerçekleşmesi gerekmektedir. Yabancı bireylerin ve grupların ev sahibi (baskın) toplum kültürüne uyum sağlayabilmeleri sadece kendi yönelimleri ile değil aynı zamanda

ev sahibi kültürün de misafir kültüre karşı açık olması ve ona karşı gerekli sorumluluğu göstermesine bağlı bir durumdur (Redfield, Linton ve Herskovits, 1936).

Uyum sağlayabilme yapısı gereği uzun bir süreci kapsar. Çünkü bireyin öncelikle farklı olanı algılayıp farklı olanın kendi kültüründeki karşılığını bulması uyum için kilit nokta olarak görülmektedir. Yeni kültüre adaptasyon, davranışsal olarak güçlü bir çabayı gerektirdiği gibi uyumsuzluk sorunlarını da belirgin hale getirmektedir. Uyum sağlama bireyin o kültürün gereklerini yerine getirme davranışlarıdır. Kültürel adaptasyonu sağlamış birey yeni kültür içinde kendini rahat hissetmeye başlar. Daha önce yaşadığı sorunlar zamanla yerini alışmaya bırakır. Bu nedenle uyum, bireyin karşılaştığı farklı kültürün kurallarını ve alışkanlıklarını benimseme ve öğrenme sürecidir şeklinde de ifade edilmektedir (Kim ve Ballard, 2001; Jang ve Chiriboga, 2010). Psikolojik adaptasyon daha çok bireyin kendi iç dünyası boyutunda yer alırken yani psikolojik bir durumla sınırlı kalırken, sosyo-kültürel adaptasyon ise, daha çok sosyal bir durumu ifade etmektedir. Yani kişinin gündelik hayat döngüsü gibi daha kapsamlı ve çevreyi de içeren konularla ilgilenmektedir (Berry, 1997). Kavramların isimlerinden de anlaşılabilirliği üzere psikolojik adaptasyon daha çok farklı kültürde yaşamının bireyin iç dünyasına etkisi ile ilgilenirken, sosyo-kültürel adaptasyon ise bireyin farklı kültür içinde yaşarken sosyal hayatı algılayışı ve genel olarak bu hayatın ne kadarında yer aldığı ile ilgilenmektedir (Gülner ve Balcı, 2011).

Bireyin sosyo-kültürel adaptasyon sürecinde mevcut kültürle kendi kültürü arasındaki benzerlik ve farklılaşma oranları adaptasyon sürecindeki en önemli belirleyici unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu doğrultuda yeni kültürün, bireyin sahip olduğu kültürle benzeşmesi süreci kolaylaştırırken farklılıkların artmasıyla da sürecin zorlaşması söz konusu olabilmektedir. Karaman (2018)'e göre psikolojik uyum sürecinde stres ve stresle baş edebilme, süreci hızlandırırken bu doğrultuda desteklenen birey daha sorunsuz bir zaman dilimi yaşayabilmektedir. Sosyo kültürel uyumda ise sosyal becerilerin fazlalığı ve kültürel öğrenme potansiyeli sürecin ilerleyişinde etkili olabilmektedir. Ancak yeni bir kültürde yaşama süresi, kültürel bilgi ve farklı kültürle etkileşim oranı,

yeni kültürün dilini anlama ve kullanabilme seviyesi de sosyo-kültürel adaptasyon sürecinde belirleyici faktörlerin başında gelmektedir (Zhang ve Goodson, 2011).

2.4.3. Üniversiteye Yeni Başlayan Öğrencilerde Kültürel Farklılıklar ve İletişim Sorunları

Yükseköğretim sürecinde farklı kültürlere sahip öğrencilerin bir araya gelmesi bir takım sorunları da beraberinde getirmektedir. Öğrencilerin kendi kültürüyle olan bağı, diğer kültürlere karşı kapalı bir davranış biçimi sergilemesi, ön yargılı olması gibi birçok faktör sorunların ortaya çıkmasında etkili olmaktadır. Bu faktörler arasında en etkili olanının ön yargı olduğu ifade edilmektedir. Ön yargı farklılığı kabul etmek yerine reddetme davranışını ortaya çıkarırken reddetme davranışı ise var olan bir gerçeği görmezden gelerek onun etkilerine maruz kalmaktan bireyi koruyamaz. Birey kabul etmediği bir durum hakkında bilgi sahibi olamaz ve böylece başlangıçta kişisel sorunlar olarak görülen durumlar zaman içinde toplumsal sorun haline gelebilir. Kültürlerarası iletişim sürecinde yaşanan sorunlar kişi odaklı ya da ev sahibi toplum odaklı olabilmektedir (Zerubavel, 1991). Hatta bazen sorunun odağı belirgin bir görünüme sahip olmayabilmektedir. Yani yaşanan sorunun merkezinde toplum mu yoksa birey mi var sorusuna net olarak yanıt bulunmayabilmektedir. Böyle durumlarda her iki boyutun da aynı anda sorunun merkezinde olabileceği fikri akla yakın gelebilmektedir (Hammer ve diğerleri, 2003; Chen ve Starosta, 2008). Algılama bizim çevremizde olan bitenler hakkındaki farkındalığımızdır. Yabancılarla olan iletişimimizde etkili olan algıların üç önemli boyutu vardır.

- Algılarımız seçicidir, Yani, iletişimin gerçekleştiği çevrelerde yer alan her bilgiyi kabul etmeyiz.
- Algılarımız kategorilerden oluşur. Yabancılarla iletişimde aldığımız bilgileri farkında olmadan kategorilere ayırırız.
- Katı kategoriler etkili iletişimi engeller (Zerubavel, 1991).

Ayrıca kategorilerimizin esnek olmadığı durumlarda iletişim kurduğumuz yabancıların, belirleyici özelliklerini görememe nedeniyle iletişimimizin etkililiğini yitirdiği de vurgulanmaktadır. Yükseköğretim sisteminde yaygınlaşan uluslararası olma süreci, üniversiteler açısından yabancı uyruklu öğrencileri çekmeye ilişkin etkinliklerin önemini arttırmaktadır. Bir yabancı uyruklu

öğrenciden istenen akademik ve sosyal başarının elde edilebilmesi bu öğrencinin yeni kültürel ortama uyum sağlaması ile mümkün olmaktadır (Nolan ve Morley, 2014).

2.5. Kuzey Kıbrıs Kültürü

Kıbrıs adasında yaşayan Türklerin kökeninin, Osmanlı İmparatorluğu'nun 1571 yılında Kıbrıs adasını ele geçirmesinden sonra Anadolu'ya dayandığı ifade edilmektedir. 1975 yılından itibaren (Barış Harekatı sonrası) yine Anadolu'dan yapılan göçlerden sonra Kıbrıs Türkü tanımına bu göçmenler de dahil edilmiştir. Kıbrıs Türklerinin, Osmanlı idaresindeki din değiştirmeler hariç, etnik yapı olarak Türkiye'deki Türklerden pek farkları yoktur. Kıbrıs Türkleri Anadolu'dan getirdikleri Anadolu kültürünü uzun süre korumayı başarmış bir toplum olmasına rağmen, 1974 yılına kadar Kıbrıs Rumlarıyla birlikte yaşamalarından dolayı Rum kültüründen de etkilenmişlerdir. Bu anlamda özellikle dil alanında birçok kültür alışverişi yaşanmıştır (Nesim ve Öznur, 2011; İnce, 2012; Yolga, 2019). Adanın 1878 yılında fiilen İngiliz yönetimine geçmesinden sonra ada Türklerinin Anadolu ve Türk kültürüyle olan bağlarının yanında zaman içerisinde "Kıbrıslı Türk" kültürü kavramı ortaya çıkmıştır. Bu kültürel değişimin temel nedeni olarak 400 yıl içerisinde adada var olan değişik kültürler etkilerini sürdürürken yeni kültürel özelliklerin katılması gösterilebilmektedir (Öztoprak ve Kaya, 2008; Oydaş, 2016).

1974 Barış Harekatından sonra Kıbrıs'ta oluşan iki bölgelilik kültürel yapının temelini değiştirmemiştir. Kıbrıs'ta yaşayan herkes "Kıbrıslı" olarak kabul edilmiş ancak, ulusal dil, yaşayış, görenek, gelenek ve diğer kültürel özelliklerden dolayı "Kıbrıslı Türk" ya da "Kıbrıslı Rum" olarak adlandırılmıştır. Böylece her iki toplum kültürel değerler açısından temelde benzeşmeler de doğal süreç içinde göçler nedeniyle farklı kültürlerle de etkileşim içine girerek kültürel anlamda da "Kuzey Kıbrıs" ve "Güney Kıbrıs" olmak üzere ikiye ayrılmıştır (Nesim ve Öznur, 2011; Oydaş, 2016).

2.6. Yaratıcı Drama Yöntemi

Bu bölümde yaratıcı dramanın kelime kökeni, kültürün yapısıyla dramının yapısı arasındaki benzerlikleri ve araştırma kapsamında yararlanılan yaratıcı drama teknikleri ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

2.6.1. Yaratıcı Dramanın Tarihçesi

Drama kelimesinin anlamlarından biri Yunanistan'da yer alan Drama şehrinin su kenarında yer alması ve bu nedenle de gelgitlere maruz kalmasıdır. Gelgitler sudaki devinimi ifade ederken yaratıcı drama da yaşamdaki devinimle örtüşür. Drama ile kültürü bir arada tutan en önemli faktör de her ikisinin de yapısında devinim olmasıdır. Kültür değişir. Toplumdan topluma değişebileceği gibi zamandan zamana da farklılık gösterebilir. Kültür nasıl olursa olsun drama her kültürü kucaklar (Giddens, 2000; Adıgüzel, 2015).

Yaratıcı dramanın doğasında yargılama olmadığı için onu olduğu gibi kabul eder ve onun bir parçasıymış gibi hissetmeyi kolaylaştırır. Bu yolla empati becerisi geliştirir (Adıgüzel, 2015). Drama kavramı ile ilgili olarak alan yazında pek çok farklı tanım yapıldığı görülmektedir. Bu farklılığın kaynağının tarihsel süreç içindeki değişimler olduğu düşünülmektedir. Özünde yapmak eyleminden oluşan drama, bir kavram boyutunda tanımlandığında yaparak ve yaşayarak öğrenme süreci olarak ifade edilmektedir. Drama, her türlü öznel ve toplumsal durumun başlangıç noktası ile sonuç noktası arasındaki süreci kapsar ve bu sürecin bütününe ortaya çıkan durumun kendisidir. Dorothy Heathcote, dramının bir tutku olduğunu, tutkular nasıl sınır tanıımıyorsa dramının da sınırlarının olmadığını vurgulamaktadır. Ona göre drama, hikâyelerin yeniden anlatılması değil, bireylerin karşılaştığı durumlardır. Bireyin değişimine neden olan bu durumlar sayesinde kişiler yaşadıkları olaylarla baş edebilmeyi öğrenirler (Uşaklı, 2007; Vural ve Sommers, 2012).

Dram kelimesinin antik tiyatronun gelişiminden günümüze gelene kadar anlam değişikliğine uğradığı belirtilmektedir. Günümüzde drama, rastgele kişilerin tesadüfen bir şeyler yapmasından öte, belirli kişilerin anlamı olan eylemler yapması olarak tanımlanmaktadır. Drama içinde eylem bulunduran bütün etkinlikleri kapsar. Bu etkinlikler, bireylerin birbirleriyle olan iletişim biçimleri, bireylerin farklı nesnelerle iletişimi ve tepki sonucunda ortaya çıkan

durumlardaki eylemleri içermektedir (Bulut ve Aktepe, 2015; Ulubey ve Toraman, 2015). Uşaklı (2014), dramanın iki temel ögesinin olduğunu vurgulamaktadır. Bunlardan biri insan diğeri de eylemdir. Yani drama eylem içindeki insanı anlatmaktadır. San (2014), dramada oyun kavramı üzerinde durmuş ve oyunu yaratıcı dramanın temeli, ana ögesi olarak değerlendirmiştir. O'na göre yaratıcı drama, tiyatronun ilksel durumudur. Yaratıcı dramanın kuramında ise tiyatro biliminden yararlanılır. Tiyatro seyredilmek için yapılır ve seyircisiz düşünülemez. Yaratıcı drama ise tiyatrodaki gibi grup çalışması olsa da, seyircisiz gerçekleştirilmesi yönünden tiyatrodan farklılık gösterir. Seyircili veya seyircisiz olması durumu, tiyatro ve yaratıcı drama arasındaki temel farklılık olarak görülmektedir. Amaçlarının farklılığı da yaratıcı drama ve tiyatroyu birbirinden ayıran bir özelliktir. Yaratıcı dramanın en önemli hedeflerinden birinin sosyal öğrenme ve sosyalleşme olduğu da San (2014) tarafından özellikle vurgulanmaktadır.

Alanyazında yaratıcı dramanın ilk olarak Fransa'da eğitimde kullanılmasına öncülük eden kişinin J.J. Rousseou olduğunu belirtmiştir. Rousseou dramayı açık hava festivallerinde kullanmıştır. Çocuklarda drama ise İngiltere ve Amerika'da başlayarak gelişmiştir. Peter Slade 1920'lerde çocuk grupları ile drama çalışmalarına başlamış. 1954'te kendine ait bir drama yöntemi geliştirmiştir. Slade oyunun doğallık boyutunu ele alarak kendiliğindenlik kavramını kullanmıştır. Peter Slade'in öğrencisi Brain Way İkinci Dünya Savaşı'nda sıkıntılar yaşayan çocuklara drama ile yardım etmiştir. Way'e göre drama seyirciler için değil çocuğun kendini geliştirmesi için yapılır. 1921 yılında John Dewey çocuk merkezli eğitimden bahsetmiştir (Önder, 2010).

Türkiye'de drama tarihi incelendiğinde ise öncelikle 1950'de yayınlanan Selahattin Çoruh'un "Okulda Dramatizasyon" ve 1960'ta yayınlanan Emin Özdemir'in "Dramatizasyon Uygulamaları" kitapları ile karşılaşmaktadır. Tamer Levent amatör tiyatrocularla 1980 yıllarında doğaçlama çalışmalarına başlamıştır. Eğitimde yaratıcı drama çalışmalarının başlangıcını ise 1982'de San ve yetmiş öğrencisinin yaptığı çalışmalar oluşturmuştur. Yıllar içinde drama etkinlikleri ve dersleri hızla yayılmaya başlamış ve drama dersi öğretmen okulları ile eğitim fakültelerine zorunlu bir ders olarak konulmuştur (San, 2010).

2.6.2. Eğitimde Yaratıcı Drama Teknikleri

Eğitimde dramanın yöntem olarak kullanıldığı durumlarda birçok tekniği de kapsadığı göz ardı edilemez bir gerçektir. Bu araştırma süreci içinde de drama bir yöntem olarak kullanıldığından etkinlikler sırasında farklı drama teknikleri kullanılmıştır. Bu nedenle kavramsal çerçeve içinde var olan tüm drama tekniklerine değil, araştırma sürecinde yer alan drama tekniklerine yer verilmiştir.

2.6.2.1. Doğaçlama

Doğaçlama en basit haliyle, ani olarak gelişen durumlar karşısında yaratıcı olmak şeklinde tanımlanmaktadır. Doğaçlama esnasında katılımcı, monotonluktan ve tek tip olmaktan arınırken karar verme, işbirliği, kendini fiziksel ve sözel olarak etkili biçimde ifade etme becerisi, özgüven geliştirme gibi kazanımlar elde ettiğinden dramada kullanılan en etkili tekniklerden biri olarak kabul edilmektedir. Doğaçlamada amaç, hedeflenen noktaya hayal gücüyle ulaşmaktır. Doğaçlamada spontanlık devreye girer. Yaratıcı drama sürecinde katılımcılar olacılara karşı hazır olmalı ve bunu benimsemelidir (Adıgüzel, 2015). Doğaçlama sürecinde gelişen oluşumlar, tekrarlanamaz. Yani bir başkası tarafından yeniden aynı şekilde canlandırılmaz. Bu özelliğiyle doğaçlamada sürecin ve ürünün iç içe geçmiş olduğu ifade edilmektedir. (Adıgüzel, 2006).

2.6.2.2. Rol Oynama

Rol oynama, tiyatro ve yaratıcı dramayla ilgili gerçekleştirilen bütün etkinliklerde kullanılabilen temel bir tekniktir. Rol oynama belirlenen karaktere ilişkin davranışlar sergileme olarak tanımlanırken rol yapmak içten davranmamak olarak tanımlanmaktadır. Bu nedenle rol oynama ve rol yapma arasındaki bu farklılık önemle vurgulanmaktadır. Rol oynarken role uygun olarak katılımcı bugünden geçmişe ya da geleceğe geçiş yapabilir. Rol oynarken katılımcı, empati becerisini geliştirirken bir başkası gibi düşünmeyi ve davranmayı da deneyimler. Böylelikle kendinden farklı olana karşı da olumlu bir bakış açısı kazanır (Vural ve Somers, 2012).

2.6.2.3. Rol Değiştirme

Bu teknik, doğaçlama ve rol oynama süreci içinde ya da sürecin tamamlanmasının ardından eş değişimi yapılarak roller değiştirilir. Süreç içinde

gerçekleştirilen rol değiştirme ile katılımcılardan eşlerinin rollerine kaldıkları yerden devam etmeleri hatta gerekli görürlerse rolü farklı bir yöne doğru yönlendirmeleri beklenir. Bireyler arasında rol değiştirme yapılabileceği gibi gruplar arasında da rol değiştirme tekniği uygulanabilmektedir (Adıgüzel, 2015).

2.6.2.4. Yeniden Canlandırma

Olup biten bir durumu derinlemesine irdeleyebilmek için uygulanan bir tekniktir. Analiz edilmesi istenen konunun yeniden tartışılması ve durumun yeniden canlandırılması durumun farklı boyutlarına da dikkati çekmek için önemlidir. Yeniden canlandırma için günlük gazeteler veya haberlerden alıntılar kullanılabileceği gibi, süreç içinde oynanan bir sahnenin de kullanılması olasıdır (Vural ve Somers, 2012).

2.6.2.5. Fotoğraf Karesi

Bu teknik anlamın bedensel ifadesi ile heykel formunda sergilenmesi şeklinde tanımlanabilir. Grup daha küçük gruplara ayrılır ve verilen bir tema hakkında her grup kendi arasında kısaca tartışır. Temaya ilişkin en çok vurgulanmak istenen bölüm fotoğraf karesi şeklinde sergilenir. Gruplar bir fotoğraf gibi sessiz, sözsüz ve hareketsiz olarak 3-4 saniye dururlar ve öğretmenin yönergesiyle teknik sonlandırılır (Vural ve Somers, 2012).

2.6.2.6. Donuk İmge

Dramatik oluşum içindeyken belli bir aşamada öğretmenin grubu durdurması ve grubun o anla ilgili olarak tartışmasını sağlaması ile gerçekleştirilen bir tekniktir. Burada amaç kilit noktaya vurgu yaparak grubun farklı bakış açılarıyla durumu irdelemesini sağlamaktır. Donuk imge tekniği, anlamların somutlaştırılmasına, duyguların en yalın biçimde izleyiciler açısından yorumlanabilmesine olanak tanımaktadır (Adıgüzel, 2015).

2.6.2.7. Dans Drama

Düşüncelerin müzik veya ritim eşliğinde hareket yoluyla ifade edildiği bir teknik olarak karşımıza çıkmaktadır. Doğaçlama dans veya yaratıcı dans olarak da ifade edilmektedir (Vural ve Somers, 2012).

2.6.2.8. Akışkan Heykel

Akışkan heykel tekniği uygulanmaya başlamadan önce öğretmen o dönemi yansıtan bir durumla ilgili gruba bilgi verir. Katılımcıların duruma ilişkin duygu ve düşüncelerini sorar. Burada önemli olan nokta belirlenen durumun toplumsal durumları içermesi ve herkesi ilgilendiriyor olmasına dikkat edilmesi gerekliliğidir. Akışkan heykel uygulanmaya başlandığında tüm katılımcılar ayağa kalkar ve kendini hazır hissedenden bir katılımcı hareket ve/veya kısa cümleler ile hareketli heykeli başlatır. Kendini hazır hissedenden katılımcılar teker teker dahil olur. Bu dahil oluş sürecinde ya kendinden önceki katılımcıyı destekler nitelikte hareketlerle bu katılımcıyı renklendirir ya da olayın farklı bir duygu durumunu sergileyebilir. Heykelin yeteri kadar sahnede bulunması ve hareket etmesi önemlidir. İlk başlayan katılımcı bu süreyi tamamladığına inandığında süreci sonlandırır ve diğer katılımcılar da onu takip eder. Heykelin genel olarak sorunun bütününe yansıması beklenirken, durum içindeki aykırılıkların da dikkati çekmesi önemlidir (Adıgüzel, 2015).

2.6.2.9. Bilinç Koridoru

Bilinç koridoru tekniğinin temeldeki amacı bir duruma ilişkin olumlu ya da olumsuz boyutları aynı anda ortaya koyabilmeyi sağlamaktır. Bu teknik uygulanırken grup, yüzleri birbirine dönük olmak üzere ayakta iki sıra halinde dizilerek bir koridor oluşturur. Sorun durumunu yaşayan ana karakter koridor içerisinde çok yavaş bir ritimle yürümeye başlar. Karakter koridor içinde kimin önüne gelirse o kişi duruma ilişkin olumlu ya da olumsuz düşüncesini dile getirir. Aslında bu sesler ana karakterin iç sesi olarak da düşünülebilir. Koridorun sonuna gelindiğinde ana karakter tüm düşünceleri değerlendirerek kendi kararını gruba açıklar (Adıgüzel, 2015). Vural ve Somers, (2012) bu tekniğe farklı kaynaklarda “karar koridoru” veya “düşünce tüneli” de denildiğini vurgulamıştır.

2.6.2.10. Sirküler Drama

Drama sürecinde odakta yer alan bir karakter var ise, bu karaktere ilişkin somut veriler elde edebilmek amacıyla kullanılan bir tekniktir. Gruba karaktere ilişkin birkaç özellik söylenir örneğin çekingen olma durumu, adı, yaşı vb. Daha sonra gruptan bu karakterin farklı mekan ve zamanlardaki durumuna veya

yaşayabileceği sorunlara ilişkin çıkarımlarda bulunması istenir. (Vural ve Somers, 2012).

2.6.2.11. Başlık Koyma

Gruplardan, genellikle fotoğraf karesi veya donuk imge tekniklerinden sonra ortaya çıkan görüntüye bir isim vermeleri istenir ve teknik bu şekilde uygulanmış olur. Ancak bu teknik sadece fotoğraf karesi ve donuk imgeyle sınırlı olmayıp herhangi bir öyküye ya da doğaçlamaya da uyarlanabilir (Adıgüzel, 2015).

2.6.2.12. Yaratıcı Drama ile Uyarlanmış İstasyon Tekniği

İstasyon tekniği alanyazın incelendiğinde öğretim ilke ve yöntemleri başlığı altında karşımıza çıkmaktadır. Ancak işlevini bozmaksızın aynı amacı taşıyarak yaratıcı drama çalışmalarına da uyarlanmaktadır. Uygulama için üç-dört veya daha fazla istasyon oluşturulur. Her bir istasyonda gruplar tarafından farklı işlemler gerçekleştirilir. Afiş, slogan, öykü, duvar gazetesi vb. bu işlemlere örnek olarak düşünülebilir. İstasyon sayısı kadar grup oluşturulur. Her grup farklı bir istasyonla sürece başlar. Bir grup verilen temayla ilgili afiş oluştururken diğer grup duvar gazetesi oluşturmaya başlar. Daha sonra öğretmen çalışmayı durdurur ve grupların yer değiştirmesini ister. Burada amaç bir grubun yarım bıraktığı görevi farklı bir grubun devam ettirmesidir. Her grup her istasyonda sürecini tamamladıktan sonra etkinlik sona erer. Gruplardan her istasyonu yeniden ziyaret ederek bir parçası oldukları afiş, slogan, öykü veya duvar gazetesinin son şeklini izlemeleri istenir. Daha sonra ortaya çıkan sloganlardan veya öyküden doğaçlama sürecine geçiş yapılabilir (Adıgüzel, 2015; Küçükahmet, 2017).

2.7. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde araştırmayla ilgili yurt içinde ve yurt dışında gerçekleştirilen çalışmalara yer verilmiştir.

2.7.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Sun-Selişık (2009) çalışmasının amacını, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde İngilizce Hazırlık Okulu'nda okuyan TC uyruklu öğrencilerin üniversiteye uyumunu araştırmak olarak belirlemiştir. Çalışma karma yöntem ile gerçekleştirilmiştir. Nicel boyutta örneklem 187 öğrenciden oluşurken 3-6-9 ay

gibi sürelerle öğrencilere ölçekler uygulanmıştır. Elde edilen bulgular değerlendirildiğinde ölçeklerden alınan puanların zamana göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Nitel boyutta ise çalışma grubunu TC uyruklu 14 İngilizce Hazırlık Okulu öğrencisi oluşturmuştur. Çalışmada elde edilen nitel veriler ışığında öğrencilerin üniversitedeki ilk senelerinde çeşitli zorluklar yaşadığı ve bu zorluklarla baş etmede sıklıkla aktif başa çıkma yöntemlerini kullandıkları saptanmıştır.

Osmanlı (2018)'in gerçekleştirdiği çalışmanın amacı, bir vakıf üniversitesinde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin yaşadıkları sosyal uyum sorunlarını neden-sonuç bağlamında incelemek olarak ifade edilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak Michigan Yabancı Öğrenci Problem Envanterinden yararlanılarak geliştirilmiş ve uyarlanmış bir ölçek kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini bir vakıf üniversitesinde okuyan önlisans, lisans ve yüksek lisans düzeyinde öğrenim gören 223 uluslararası öğrenci oluşturmuştur. Elde edilen veriler ışığında uluslararası öğrencilerin uyum sorunlarının başında sosyal hayat yetersizlikleri yer alırken ilgi alanlarına uygun etkinliklerin azlığı ve yaşadıkları mali sıkıntılar olduğu saptanmıştır.

Uzunboylu ve Altay (2019)'un gerçekleştirdiği araştırma nitel bir çalışma olup, çokkültürlü eğitim üzerine dünyada yapılan araştırmaların genel durumunu ortaya koymayı amaçlamıştır. 2012 ve 2017 yılları arasında Scopus veri tabanı tarafından indekslenen dergilerde yayınlanan seçilmiş orijinal makaleler, ülke, konu ve yöntem olarak çeşitli değişkenlere göre sınıflandırılmıştır. Bulgular, araştırmaların yarısından fazlasının ABD'de yapıldığını ortaya koymaktadır. Çalışmalar ağırlıklı olarak çeşitli sınıflardaki öğrencilere ve ikinci çoğunlukta ise öğretmen adaylarına odaklanan çok kültürlü bir öğrenme ortamına yoğunlaşmaktadır. Bulgular ayrıca deneysel çalışmaların yarısından fazlasının nitel bir araştırma tasarımı kullandığını ortaya koymaktadır.

2.7.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Erdoğan, Şanlı ve Bekir (2005)'e göre bireysel uyum, üniversite ve özellikle de Eğitim Fakültesi öğrencilerinin yaşamında önemli bir yer tutmaktadır. Araştırmacılar bireysel uyumun üniversite ve özellikle de Eğitim Fakültesi

öğrencilerinin yaşamında önemli bir yere sahip olduğu düşüncesiyle yola çıkmışlardır. Araştırmanın amacı, bir devlet üniversitesine bağlı Eğitim Fakültesi öğrencilerinin üniversite yaşamına bireysel uyum durumlarını tespit etmek olarak belirtilmiştir. Araştırmanın örneklemini devlet üniversitesine bağlı bir Eğitim Fakültesi'nin 1. ve 2. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Veriler tesadüfi örnekleme yoluyla seçilen toplam 295 öğrenciden toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak ise araştırmacılar tarafından geliştirilen anket kullanılmıştır. Elde edilen bulgular değerlendirildiğinde öğrencilerin toplumun öğrenciye olan genel bakış açısı ve arkadaşlık ilişkilerinde, kültürel boyutta ise farklı değer yargıları ve arkadaşlarının tutum ve davranışları konularında uyum sorunu yaşadıkları tespit edilmiştir.

Suanet ve Vijver (2009), araştırmalarında kültürel mesafenin kültürel uyuma etkisini incelemişlerdir. Araştırmanın örnekleminde değişim programları ile Rusya'da eğitim gören Asyalı, Afrikalı ve Latin Amerikalı 187 öğrenci yer almıştır. Kültürel uyumu temel alan bu çalışmada öğrencilerin geldikleri ülkenin mesafe olarak uzaklığı arttıkça kültürel uzaklık hissinin de arttığı saptanırken bu öğrencilerin sosyo-kültürel ve psikolojik uyumlarının da düşük olduğu araştırmacılar tarafından ifade edilmektedir.

Mercan ve Yıldız (2011) araştırmalarında üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin üniversite yaşamlarının başlangıcında karşılaştıkları ve kendilerini etkileyen sorun alanlarının belirlenmesini bu doğrultuda üniversite bünyesinde verilecek psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri açısından öncelikli olarak ihtiyaç durumlarının tespit edilmesini amaçlamışlardır. Ayrıca Üniversite Yaşamı Ölçeği (ÜYÖ) puanlarının bazı değişkenlerle ilişkisi de araştırma kapsamında incelemiştir. Araştırma, İstanbul Üniversitesi Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesinde farklı lisans programlarında birinci sınıfta öğrenim gören 311 öğrenciyle gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin üniversiteye uyum düzeylerini belirlemek amacıyla "Üniversite Yaşamı Ölçeği" (ÜYÖ) kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin Üniversite yaşamına uyum puanlarıyla akademik genel not ortalamaları karşılaştırıldığında bu iki değişken arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Sosyoekonomik düzey dikkate alındığında ise üst gelir

gruplarındaki öğrencilerin alt gelir gruplarına göre uyum puanlarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır.

Yu ve Wright (2015), Avustralya’da gerçekleştirdikleri çalışmalarında, Uluslararası yüksek lisans ve doktora öğrencileriyle araştırmalarının örneklemini oluşturmuşlardır. Araştırmada yeni ortamlarına uyum sağlamada, akademik ve sosyokültürel zorluklarla karşılaştığını ancak sosyokültürel zorlukların öğrencilerin uyum sürecini daha fazla etkilediğini vurgulamışlardır. Çalışma, Avustralya'daki beş farklı ülkeden gelen uluslararası öğrencilerin deneyimlerini ve algılarını araştıran karma yöntemle elde edilen verilerin bulgularını ortaya koymaktadır. Bulgular, öğrenci memnuniyetinin akademik çalışmalardan ziyade topluma uyum ve diğer öğrencilerle etkileşim gibi faktörlere dikkati çekmektedir. Sonuç olarak ise bu doğrultuda üniversitelerin politikalarının uluslararası yüksek lisans ve doktora öğrencilerini nasıl daha iyi destekleyebileceği tartışılmaktadır.

Pyrkova (2016) Rusya’da gerçekleştirdiği araştırmasında uluslararası öğrencilerin yüksek strese maruz kaldıklarını öğrenme ortamlarındaki desteğe ihtiyaç duyduklarını bu desteklerin iletişimi güçlendiren, akranlarıyla etkileşimini artıran nitelik taşıması halinde öğrencilerin uyum sürecinde etkili olabileceğini vurgulamaktadır.

Kruse, Rakha ve Caldenore (2017), araştırmalarında ABD, AB ve İngiltere’deki yerleşkelerde öğrenci çeşitliliğine ve bu çeşitliliğe ayak uydurabilmek için yerleşke yapılarının içinde yerleşke liderliğine dikkati çekmekte, kültürel yetkinliğin de kazanılmasında yine yerleşke liderliğinin destekleyici özellikleri vurgulanmaktadır. Araştırma sonucunda yerleşke kompozisyonundaki öğrenci çeşitliliğine bağlı bu çarpıcı değişimlerin üniversiteleri, yerleşke iklimine daha fazla dikkat etmeye odakladığına işaret edilmektedir.

Matveeva ve Filipchenko (2017), araştırmalarında Rusya’daki uluslararası öğrencilerin uyum sorunlarıyla ilgili çalışmışlardır. Araştırma sonucunda özellikle dil yönünden desteklenen, temsilcilerle etkileşimi sağlanan öğrencilerin uyum sürecinde daha hızlı bir gelişim gösterebileceği vurgulanmıştır. Ayrıca uyum

sürecine yönelik geliştirilebilecek eğitim programları da araştırmanın tespit edilen ihtiyaçları ve önerileri arasında yer almaktadır.

Boran ve Arcagök (2017), çalışmalarında temel eğitim bölümünde öğrenimlerini sürdüren öğretmen adaylarının kültürlerarası duyarlılıklarının incelenmesini amaçlamışlardır. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmaya Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümünde 2017-2018 öğretim yılında öğrenimlerini sürdüren 231 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırmada “Kültürlerarası Duyarlık Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma verilerinin analizinde SPSS programı kullanılmıştır. Araştırma bulgularının sonucunda öğretmen adaylarının kültürel duyarlılıklarının cinsiyet ve anabilim dalı değişkenine göre anlamlı bir fark göstermediği saptanmıştır. Buna karşın öğretmen adaylarının kültürlerarası duyarlılıklarının sınıf değişkenine göre anlamlı fark gösterdiği belirlenmiştir.

Liu ve Dong (2019)’un, çalışmalarında ABD’de yükseköğrenim gören Çinli öğrenciler yer almıştır. Çinli öğrencilerin ev sahibi olan ve olmayan diğer öğrencilerle etkileşimi araştırmanın konusunu oluşturmaktadır. Kültürleşmenin teorisinde vurgulanan iki taraflı iletişim, kültürü bir katkı maddesi olarak kabul eden bu etkileşimi destekleyen yapı harcı gibi görmektedir. Bu doğrultuda elde edilen bulgular yorumlandığında ortak kültürel özelliklerin etkileşimde çekim gücünü artırdığı ortaya çıkmıştır. Ayrıca ev sahibi öğrencilerle yabancı uyruklu öğrencilerin ortak paydada buluşabildikleri etkinlik ortamlarının artırılması da araştırmanın önerileri arasındadır.

Ping, Jing ve Othman, (2019), küreselleşmeyle birlikte ortaya çıkan kaliteli eğitime erişim arzusu, yurtdışında daha iyi fırsatlar elde etme ve diğer birçok faktörü geliştirme ihtiyacı, uluslararası öğrenci ve öğretmenlerin Çin üniversitelerine göçünün artmasına neden olduğu düşüncesiyle yola çıktıkları araştırmalarında, Çin’in, 2011-2017 yılları arasında yükseköğretim kaydında %67’nin üzerinde bir artış kaydettiğini belirtmişlerdir. Araştırmacılar tarafından Çin’deki bu öğrenci göçünün artmasının özellikle Çin’deki kültürel ortamlara geçilmesinde ciddi oranda zorluk yaşandığı ifade edilmektedir. Araştırma sonucunda, Çin’deki üniversitelerin, kaliteli öğretme ve öğrenmeyi sağlama konusundaki çeşitli yükümlülük ve rollerine ek olarak, yabancıların Çin’in kültürel

yapısına sorunsuzca geçişlerine yardımcı olmak için kültürlerarası yönetime katılma zorunluluğu vurgulanmaktadır. Araştırmada, yaşantının kültürlerarası uyumu, kültürlerarası yönetim perspektifinden incelenmektedir. Karma bir yöntem ile gerçekleştirilen araştırmada, 140 katılımcıdan oluşan bir örneklem ile çalışılmış ve katılımcıların kültürel uyumları incelenmiştir. Kültürlerarası yönetimin, vaka çalışmasında kullanılan üniversite ile ilgili olarak olumlu ve olumsuz yanları da araştırma kapsamında değerlendirilmiştir. Çalışmadan elde edilen bulgular doğrultusunda bütünsel kültürlerarası yönetim sistemi için önerilerde bulunulmuştur.

Demir (2019), “Yaratıcı Drama Etkinlikleriyle Uygulanan Oryantasyon Çalışmalarının Değerlendirilmesi” başlığıyla gerçekleştirdiği araştırmasında Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesine yeni başlayan Birinci sınıf öğrencilerinin oryantasyon eğitimini yaratıcı drama etkinlikleriyle yürütmüştür. 3 atölyede 9 saat olarak gerçekleştirilen oryantasyon sürecine 333 birinci sınıf öğrencisi katılmıştır. Nitel yöntemle gerçekleştirilen araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler doğrultusunda tüm katılımcıların ortak görüşü olan yaratıcı dramanın oryantasyon eğitimini amaçlarına ulaştırmada etkili bir öğretme yöntemi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yurt içinde ve yurt dışında yapılan araştırmalar genel olarak değerlendirildiğinde, araştırmacıların daha çok uluslararası öğrencilerin uyum sorunlarına, bu sorunların nedenlerine ve giderilmesi için ne gibi çözüm önerilerine gereksinim duyulabileceğine odaklandığı dikkati çekmektedir. Bu üç temel nokta yapılan bu araştırmanın da temelini oluşturmaktadır. Çalışmalar nitel veya nicel yöntemle gerçekleştirilmiş olup, bu araştırmanın farklılığı Karma yöntem içinde paralel karma yöntemi kullanarak nitel ve nicel verileri eş zamanlı olarak toplamasıdır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, nitel ve nicel veri toplama araçları, veri toplama araçlarının geçerlik ve güvenirliği, elde edilen verilerin istatistiksel çözümlenmesi ve yorumlanmasında kullanılan analizler hakkında bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma karma yöntem temel alınarak tasarlanmıştır. Araştırma sürecinde nitel ve nicel veriler birlikte kullanılmıştır. Karma yöntem, hem nitel hem de nicel veriler değerlendirilirken bu verilere ilişkin bulguların analizlerinin birbirinden bağımsız olarak değil aksine birbiriyle ilişkilendirilerek yorumlandığı kapsamlı bir araştırma yöntemidir (Onwuegbuzie ve Collins, 2007; Leech ve Onwuegbuzie, 2009). Bu yöntemin nitel ve nicel araştırmalar arasında bir köprü görevi üstlendiği de belirtilmektedir (Onwuegbuzie ve Collins 2007). Karma yöntem araştırmaları, dört farklı biçimde yürütülebilmektedir. Keşfedici, açıklayıcı, paralel ve gömülü karma yöntem nitel ve nicel verilerin toplamış zamanları temel alınarak oluşturulmuştur (Creswell, 2008). Bu araştırmada nitel ve nicel verilerin eş zamanlı toplanmış olması nedeniyle paralel karma yöntem kullanılmıştır.

Çalışma öntest-sontest kontrol gruplu deneysel desen ile tasarlanmıştır. Nitel boyutta ise durum çalışması deseni kullanılmıştır. Öntest-sontest kontrol gruplu deneysel desende bir deney grubu bir de kontrol grubu yer almaktadır. Deney ve kontrol gruplarının dağılımının homojen olması burada dikkat edilmesi gereken en önemli noktalardan biridir. Kontrol grubuna yalnızca öntest-sontest uygulanırken, deney grubuna öntest ve sontest arasındaki süreçte etkisi ortaya konmak istenen bağımsız değişken uygulanır. Böylelikle deney grubundaki değişim, kontrol grubuyla da karşılaştırılarak bağımsız değişkenin etkisi daha belirgin olarak ortaya konulmaktadır (Büyüköztürk, 2001). Durum çalışmalarında ise veri kaynakları araştırmanın odaklandığı durumu yaşayan ve bu durumdan dolaylı veya dolaysız etkilenen kişilerdir (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

3.2. Evren-Örneklem Çalışma Grubu ve Deney-Kontrol Grubu

3.2.1. İhtiyaç Analizi İçin Evren-Örneklem

Araştırmada geliştirilmesi planlanan program için öncelikle ihtiyaçların saptanması ve bu ihtiyaçların doğrultusunda hedeflerin belirlenebilmesi için öğrencilere eğitim ihtiyaç analizi anketi uygulanmıştır. Bu doğrultuda araştırmanın evrenini Kuzey Kıbrıs'taki üniversitelerin eğitim fakültesinde öğrenim gören ikinci sınıfa kayıtlı öğrenciler oluştururken örnekleminde ise biri özel biri de vakıf üniversitesi olmak üzere söz konusu üniversitelerin Eğitim Fakültelerine bağlı bölümlerinde ikinci sınıfa kayıtlı 263 öğrenci yer almıştır. Örnekleimde yakın geçmişteki deneyimlerinden yola çıkarak öğrencilerin Kuzey Kıbrıs kültürünü öğrenmede nelere ihtiyaç duyabileceklerini ve doğal süreci yaşamış oldukları halde kalan eksikliklerinin neler olduğunu saptayabilmek amacıyla ikinci sınıf öğrencilere yer verilmiştir.

3.2.2. İhtiyaç Analizi İçin Çalışma Grubu

Araştırmada geliştirilmesi planlanan program için öncelikle ihtiyaçların saptanması ve bu ihtiyaçların doğrultusunda hedeflerin belirlenebilmesinde Yükseköğrenim müfettişleri ve akademisyenlerin görüşlerini alabilmek amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Bu doğrultuda çalışma grubunda Yükseköğrenim müfettişleri (n=6) ve Akademisyenlerden (n=7) oluşan 13 kişilik bir çalışma grubu oluşturulmuştur.

3.3. Deney-Kontrol Grubu

Deney ve kontrol grubunun belirlenmesinde araştırmanın nicel boyutunda öntest-sontest kontrol gruplu deneysel desenin kullanılabilmesi, ayrıca planlanan istatistiksel veri analizinin yapılabilmesi için deney ve kontrol grubundaki katılımcı sayısının eşit olması ve grup dağılımının homojen olmasının önemi etkili olmuştur. Atatürk Eğitim Fakültesi'nde eğitim dilinin Türkçe olması ve öğretmen adaylarının gelecekteki mesleki yaşamlarında sınıf içi kültürel çeşitlilikle daha sık karşılaşabilme durumu belirleyici rol oynamıştır. Özel Eğitim Bölümü, Atatürk Eğitim Fakültesine bağlı bölümlerden son iki yıl içinde birinci sınıfa kayıt yaptıran öğrenci sayısı 90 ve üzerinde olan bölümler içinden rastgele (random) örnekleme yoluyla seçilmiştir. Sayıya deney ve kontrol grubu için istatistiksel işlemlerden sağlıklı sonuçlar elde etmek adına dikkat edilmiştir. 2017-2018

öğretim yılı güz döneminde özel eğitim bölümüne kayıt yaptıran öğrenciler arasından 76 öğrenci gönüllü olarak araştırmaya katkı koymak istediklerini belirtmişlerdir. 38 öğrenci yalnızca kontrol grubunda yer almak istediğini belirterek dönem başında öntest ve dönem sonunda ise sonteste (Kuzey Kıbrıs Kültürü Bilgi Testi, Üniversite Yaşamı Uyum Ölçeği, Etnikmerkezcilik Ölçeği) tabi tutulmuşlardır. Deney grubunda yer alan 38 öğrenci ise dönem başında öntest (Kuzey Kıbrıs Kültürü Bilgi Testi, Üniversite Yaşamı Uyum Ölçeği, Etnikmerkezcilik Ölçeği) uygulandıktan sonra 12 hafta boyunca yaratıcı drama temelli kültürel uyum programına katılmışlar ve dönem sonunda sontesti (Kuzey Kıbrıs Kültürü Bilgi Testi, Üniversite Yaşamı Uyum Ölçeği, Etnikmerkezcilik Ölçeği) yanıtlamışlardır.

3.4. Nicel ve Nitel Veri Toplama Araçları

Bu başlık altında araştırma sürecinde kullanılan nitel ve nicel veri toplama araçları ile ilgili detaylı bilgiler sunulmuştur. Araştırmada kullanılan hazır ölçekler “Üniversite Yaşamı Uyum Ölçeği” ile “Etnikmerkezcilik Ölçeği” nin araştırmanın niteliğine ve alt amaçlarına uygunluğunun değerlendirilmesi açısından uzman görüşlerine (n=5) başvurulmuştur.

3.4.1. Nicel Veri Toplama Araçları ile İlgili Bilgiler

3.4.1.1. Eğitim İhtiyaç Analizi Anketi

Araştırmacı tarafından geliştirilen eğitim ihtiyaç analizi anketi (Bkz. EK 1) için öncelikle alanyazın taraması gerçekleştirilmiştir. Nitel veriler arasında yer alan yükseköğrenim müfettişlerinin (n=6) görüşleri ve akademisyenlerin (n=7) görüşleri anketin temellendirilmesinde yer alırken boyutların belirlenmesinde bilimsel olarak uluslararası geçerliğe sahip kodlamalardan “kültürel öğelerin 88’lik Tablosu”na (Güvenç, 2013) göre “davranış ve kişilik” öğesinin alt başlıklarından biri olan uyum süreci, dikkate alınmıştır. Bu doğrultuda madde havuzu oluşturularak ihtiyaç analizi anketi geliştirilmiştir. Uzman görüşleri alındıktan sonra gerekli düzeltmeler ve düzenlemeler yapılarak pilot uygulama gerçekleştirilmiştir. Bu doğrultuda Türkçe Eğitimi alanından n=1, Sosyoloji alanından n=1 ve İstatistik alanından n=1 ve Program Geliştirme alanından n=5 olmak üzere toplamda 8 uzmanın görüşlerine başvurulmuştur. Toplam 82

maddeden oluşan ankette maddeler altı boyut altında toplanmıştır. Bu boyutlar ve boyutlara ait madde sayıları Tablo 1’de görülmektedir.

Tablo 1.

İhtiyaç Analizi Anketi Boyutlarının Analiz Öncesi ve Sonrasına Göre Madde Sayıları

<i>Boyutlar</i>	<i>Analiz Öncesi Madde Sayısı</i>	<i>Analiz Sonrası Madde Sayısı</i>	<i>Anketten Çıkarılan Madde Sayısı</i>
Trafik ve Ulaşım	12	9	3
Coğrafi Özellikler ve Çevre	22	18	4
Ekonomi ve Siyaset	7	7	0
İletişim	8	6	2
Tarihi ve Toplumsal Durumlar	20	19	1
Eğitim Sanat ve Spor	13	10	3
Toplam	82	69	13

Ankette 5’li likert, “Çok Fazla İhtiyacım Var”(5), “Fazla İhtiyacım Var”(4), “Orta Derecede İhtiyacım Var”(3), “Az İhtiyacım Var”(2), “Hiç İhtiyacım Yok”(1) ifadeleri kullanılmıştır. Buna göre anketteki maddelerin ortalama puanları Tablo 2’de yer alan puan aralıklarına göre değerlendirilmiştir.

Tablo 2.

Kuzey Kıbrıs Kültürüne Yönelik İhtiyaç Analizi Anketi

<i>Dereceler</i>	<i>Puan Aralıkları</i>
Hiç İhtiyacım Yok	1.00-1.79
Az İhtiyacım Var	1.80-2.59
Orta Derecede İhtiyacım Var	2.60-3.39
Fazla İhtiyacım Var	3.40-4.19
Çok fazla İhtiyacım Var	4.20-5.00

3.4.1.2. Kuzey Kıbrıs Kültürü Bilgi Testi (KKKBT)

Araştırmacı tarafından geliştirilen “Kuzey Kıbrıs Kültürü Bilgi Testi” (Bkz. EK 2) oluşturulurken içerikte yer alan altı ünite dikkate alınmıştır. Her ünite için madde havuzu oluşturulmuş daha sonra alan uzmanları (Ölçme ve değerlendirme: n=1, sosyal bilgiler: n=2, çevre eğitimi: n=1, trafik: n=1 sanat

eğitimi: n=2 program geliştirme: n=3) tarafından maddelere zorluk kolaylık derecelendirilmesi yapılmıştır. Her ünite için “Kolay”, “orta” ve “zor” şeklinde yapılan derecelendirmeler dikkate alınarak madde havuzundan seçilen sorular bilgi testinde yer almıştır. 40 maddeden oluşan “Kuzey Kıbrıs Kültürü Bilgi Testi“ bu kez Türkçe Eğitimi alanından (n=3) uzman kişilere gönderilerek anlatım bozuklukları ve yazım kuralları yönünden değerlendirilmiştir. Uzman kişilerden gelen dönütler doğrultusunda düzenlenerek pilot uygulama yapılmıştır. Yapılan analizler sonrasında testten 18 madde çıkarılmış ve test 22 madde ile son şeklini almıştır. Testten 100 üzerinden 50 puan alan öğrenciler başarılı olarak kabul edilmiştir.

Tablo 3.

Kuzey Kıbrıs Kültürü Bilgi Testindeki Soruların Konulara Göre Dağılımı

<i>Konular</i>	<i>Sorular</i>
Trafik ve Ulaşım	1-2
Coğrafi Özellikler ve Çevre	3-4-5-6-7
Tarihi ve Toplumsal Durumlar	8-9-10-11-12
Ekonomi ve Siyaset	13-14
İletişim	15-16-17-18-19
Eğitim Sanat ve Spor	20-21-22

3.4.1.3. Üniversite Yaşamı Uyum Ölçeği (ÜYUÖ)

Üniversite yaşamına Uyum Ölçeği (ÜYUÖ) (Bkz. EK 3) 2015 yılında geliştirilmiş 60 maddeden oluşan bir ölçektir (Aslan, 2015). Verilerin uygunluğunu saptamak için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı ve Barlett Sphericity testi yapılmıştır. KMO değeri .876 bulunmuş ve Barlett testi sonucu da (χ^2 : 41650.610; p:0.00) anlamlı çıkmıştır. Daha sonraki aşamada Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) yapılarak ölçeğin maddeleri boyutlandırılmıştır. Üç faktör altında toplanan ölçeğin boyutları ve boyutlara ait madde sayıları Tablo 4’de görülmektedir.

Tablo 4.

Üniversite Yaşamına Uyum Ölçeğinin Boyutlarına Göre Madde Sayıları

<i>Boyutlar</i>	<i>Madde Sayısı</i>
Kişisel Uyum	20
Sosyal Uyum	20
Akademik Uyum	20
Toplam	60

ÜYUÖ'nün belirlenen faktör yapısını test etmek için doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Bu doğrultuda üniversite yaşamına uyumun kişisel uyum, sosyal uyum ve akademik uyum tarafından açıklandığı varsayılarak araştırma grubundan elde edilen verilerin bu varsayımı karşılayıp karşılamadığı test edilmiştir. Aslan (2015)'in belirttiği üzere ÜYUÖ 2 hafta arayla öğrencilere uygulanmıştır. Uygulama sonucunda ölçeğin boyutlarına göre test-tekrar test güvenirlik katsayısı ve içtutarlık (Cronbach Alpha) katsayıları Tablo 5'te yer almaktadır. Bu araştırma için elde edilen Cronbach Alpha katsayısı .95 olarak hesaplanmıştır. Ölçekte 5'li Likert tipi derecelendirme yapılmıştır. Buna göre; 1= Hiç katılmıyorum 5= Tamamen katılıyorum şeklinde puanlamaya gidilmiştir.

Tablo 5.

Üniversite Yaşamına Uyum Ölçeğinin Boyutlarına Göre Test-Tekrar Test Güvenirlik ve İchtutarlık Katsayıları

<i>Boyutlar</i>	<i>Güvenirlik Katsayısı</i>	<i>İchtutarlık Katsayısı</i>
Kişisel Uyum	.82	.92
Sosyal Uyum	.61	.89
Akademik Uyum	.84	.93

(Aslan, 2015).

3.4.1.4. Etnikmerkezcilik Ölçeği (EMÖ)

Etnikmerkezcilik Ölçeği ilk olarak Neuliep ve McCroskey (1997) tarafından geliştirilmiş olup orijinal ölçek 22 maddeden oluşmaktadır. Orijinal ölçeğin güvenirlik çalışmasında Cronbach Alpha katsayısı .92 olarak hesaplanmıştır. Bu araştırma sonucunda elde edilen Cronbach Alpha Katsayısı .86 olarak hesaplanmıştır. Etnikmerkezcilik Ölçeğinin (Bkz. EK 4) Türkçe'ye uyarlanması amacıyla Üstün (2011) tarafından sırasıyla dil eşdeğerliği, geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılmıştır. Ölçeğin dil eşdeğerliğini belirlemek amacıyla, üç hafta arayla yapılan İngilizce ve Türkçe uygulamalar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla ilişkili gruplar için t testi uygulanmıştır. Ayrıca iki formun maddelerinden alınan puanlar arasındaki ilişki Pearson korelasyon katsayısı ile hesaplanmıştır. İstatistiksel analizlere başlamadan önce elde edilen verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini test etmek amacıyla Kolmogorov Smirnov testi uygulanmıştır. İngilizce ve Türkçe formlarda yer alan maddelerden alınan puanlar arasında anlamlı fark olup olmadığını test etmek amacıyla da ilişkili gruplar için t testi yapılmış ve puanlar arasındaki ilişki Pearson korelasyon katsayısı ile hesaplanmıştır. Bu sonuca göre, ölçeğin İngilizce ve Türkçe formlarının eşdeğer olduğu somutlaştırılmıştır. Etnikmerkezcilik ölçeğinin orijinal formu tek boyutlu bir yapıdadır. Bundan dolayı, ölçeğin Türkçe formu için yalnızca doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Normal dağılım koşulunun sağlandığı belirlendikten sonra verilerin faktör analizi için uygunluğunu test etmek amacıyla Kaiser-Meyer-Olkin ve Bartlett's testi uygulanmıştır. Faktör analizi sonucunda 10. ve 19. maddeler, faktör yük değerlerinin alt sınır olarak kabul edilen .30'un altında kalması sebebiyle ölçekten çıkarılmıştır. Böylece ölçeğin Türkçe' ye uyarlanması tek boyut ve 20 madde ile tamamlanmıştır (Üstün, 2011).

3.4.2. Nitel Veri Toplama Araçları ile İlgili Bilgiler

3.4.2.1. Yükseköğrenim Müfettişleri ve Akademisyenlerin Görüşleri İçin Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Kuzey Kıbrıs'a eğitim amacıyla gelen üniversite öğrencilerinin yaşadıkları kültürel uyum sorunlarını tespit edebilmek ve bu sorunların giderilmesi noktasında nelere ihtiyaç duyabildiklerini saptayabilmek için Kuzey Kıbrıs Türk

Cumhuriyeti Yüksek Öğrenim ve Dış İlişkiler Dairesi (YÖDİD) bünyesinde görev yapan yükseköğrenim müfettişlerinin (n=6) görüşlerine başvurulmuştur (Bkz. EK 5). Ayrıca üniversite ortamında uyum sürecindeki öğrencilerle birebir etkileşim içinde bulunan akademisyenlerin de (n=7) görüşleri, ihtiyaçların saptanması aşamasında araştırmaya önemli ölçüde katkı sağlamıştır. Akademisyen ve yükseköğrenim müfettişlerinin görüşlerini alabilmek adına araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulurken öncelikle alan yazın taranmış ve konu başlıkları belirlenmiştir. Sorular yükseköğrenim müfettişleri ve akademisyenlerin, deneyimlerini ve görüşlerini açıkça ortaya çıkarabilecek nitelikte hazırlanmıştır. 4 adet kişisel bilgi sorusu ve 6 adet konuyla ilgili derinlemesine bilgi sağlayacağı düşünülen sorulardan oluşan form, uzman görüşü için iki program geliştirme uzmanı ve bir Türkçe eğitimi uzmanına gönderilmiştir. Gelen dönütler doğrultusunda kişisel bilgi soruları sabit kalırken konuyla ilgili derinlemesine bilgi sunmayacağı düşünülen 2 adet soru formdan çıkartılmıştır. Böylelikle görüşme formunun kapsam geçerliği sağlanmıştır.

3.4.2.2. Öğrenci Görüşleri İçin Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Geliştirilen Yaratıcı Drama Temelli Kültürel Uyum Programının etkililiğini değerlendirmek için deney ve kontrol gruplarına öntest-sontest uygulanmış, deney grubundaki öğrencilere sontestle birlikte aynı gün görüşme soruları da yöneltilmiştir (Bkz. EK 6). Bu amaçla yarı yapılandırılmış olarak hazırlanan görüşme formu için alan yazın taramasından sonra toplam 14 soru oluşturulmuş, uzman görüşleri (n=5) doğrultusunda soru sayısı üç soru kişisel bilgi olmak üzere toplam 11'e düşürülmüştür. Uzman görüşlerinin alınması ile görüşme formunun kapsam geçerliği sağlanmıştır.

3.5. Nicel ve Nitel Verilerin Analizi

Bu başlık altında nicel ve nitel veri toplama araçlarıyla elde edilen verilerin çözümlenmesi aşamasında hangi analiz tekniklerinden yararlanıldığı sunulmuştur. Ayrıca Tablo 6'da hangi alt amaç için hangi veri toplama aracının kullanıldığı ve toplanan verilerin hangi analiz teknikleri ile çözümlendiği yer almaktadır.

Tablo 6.

Alt Amaçlara Göre Veri Toplama Araçları ve Kullanılan Analizler

<i>Alt Amaçlar</i>	<i>Veri Toplama Araçları</i>	<i>Verilerin Analizi</i>
1.Kuzey Kıbrıs'ın kültürünü öğrenmede öğrencilerin eğitim ihtiyacı nedir?	İhtiyaç Analizi Anketi	SPSS 23.0 kullanılmıştır. Betimsel istatistikler, aritmetik ortalama, frekans, yüzdelik, standart sapma, en düşük ve en yüksek değer.
	Yarı yapılandırılmış görüşme formu	Betimsel analiz
2.Deney ve kontrol grupları karşılaştırıldığında; a.“Kuzey Kıbrıs Kültürü Başarı Testi” öntest-sontest puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?	Kuzey Kıbrıs Kültürü Bilgi Testi	KR-20, KR-21 değeri Madde güçlük analizi Madde ayırtıcılık analizi Tek Faktörlü Kovaryans Analizi (One Factor ANCOVA)
b. “Üniversite Yaşamı Ölçeği” öntest-sontest puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?	Üniversite Yaşamı Ölçeği	İlişkisiz Örneklemeler T-Testi (Independent Samples T-Test)
c. “Etnikmerkezcilik Ölçeği” öntest-sontest puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?	Etnikmerkezcilik Ölçeği	İlişkisiz Örneklemeler T-Testi (Independent Samples T-Test)
3.Deney grubunda yer alan yaratıcı drama yöntemi ile oluşturulan Kuzey Kıbrıs kültürüne uyum programına katılan öğrencilerin programa ilişkin görüşleri nedir?	Yarı yapılandırılmış görüşme formu	Betimsel Analiz
4.Ölçek puanları arasında cinsiyete göre anlamlı bir fark var mıdır?		Parametrik Olmayan Mann Whitney U-Testi

3.5.1. Nicel Verilerin Analizi

3.5.1.1. Eğitim İhtiyaç Analizi Anketi Verilerinin Çözümlemesi

İhtiyaç analizi anketinin pilot uygulamasından sonra elde edilen veriler SPSS 23.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Veriler, betimsel istatistiklerden yararlanılarak çözümlenmiştir. Ayrıca verilerin aritmetik ortalamaları, frekans, yüzdelik, standart sapmaları ile en düşük ve en yüksek değerleri de hesaplanmıştır.

3.5.1.2. Kuzey Kıbrıs Kültürü Bilgi Testi Verilerinin Çözümlemesi

Kuzey Kıbrıs Kültürü Bilgi Testi, Yükseköğretime yeni başlayan ve Kıbrıs'a bu amaçla gelen öğrencilerin kültürel uyum sürecine katkı sağlamak amacıyla geliştirilen Kültürel Uyum Programının öğrenciler üzerindeki etkililiğini ölçmek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen bir testtir. Geliştirilen programın uygulama aşamasından önce deney ve kontrol gruplarına öntest olarak uygulanmış ve öğrencilerin bilgi testinden aldıkları puanlar belirlenmiştir. Deney grubuyla gerçekleştirilen uygulama aşamasından sonra test yine kontrol ve deney gruplarına sontest olarak uygulanmış, bu iki grup arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Testin pilot uygulaması sonucunda KR-20 değeri 0.98 olarak hesaplanırken KR-21 değeri ise 0.88 olarak hesaplanmıştır. KR-20 değeri elde edilen test puanları arasındaki iç tutarlılığı incelemek amacıyla kullanılırken başarı testlerinde test maddelerinin güçlük dereceleri önemli ölçüde farklılık göstermiyorsa KR-21 değeri KR-20 değeri yerine kullanılabilir. Hesaplanan güvenirlik katsayısı .70 ve daha yüksek test puanlarının güvenirliği için yeterli görülmektedir (Büyüköztürk, 2017; Büyüköztürk, Çoklu ve Köklü, 2018). Bu doğrultuda testin oldukça güvenilir bir yapı taşıdığı söylenebilir. Bununla birlikte testin madde güçlük indeksi .30 olarak hesaplanmıştır. Madde güçlük indeksi 1'e yaklaştıkça soruların kolay olduğu, 0'a yaklaştıkça da zorlaştığı ifade edilmektedir. Buna göre .30 olarak hesaplanan madde güçlük indeksi testin zora yakın bir test olduğu söylenebilir (Atılgan, Kan ve Doğan, 2006). Ancak bu durumun testin Kuzey Kıbrıs'a yeni gelen öğrencilere uygulanmış olmasından yani öğrencilerin Kuzey Kıbrıs kültürüne ait bilgilerinin yetersizliğinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Madde güçlük indeks aralığının 0.40 ile 0.80 aralığında, madde ayıricılık indeks aralığının ise 0.20 ile 0.80 aralığında olması gerektiği dikkate alınarak testten bazı maddelerin çıkarılmasına, bazı maddelerin de düzeltmeler yapılarak testte bırakılmasına karar verilmiştir (Büyüköztürk, 2017). Pilot uygulama sonucunda elde edilen verilerin madde güçlük ve madde ayıricılık analiz sonuçları Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 7.

Madde Ayırt Edicilik İndekslerine Göre Madde Seçme Ölçütleri

<i>Madde Ayıricılık İndeksi</i>	<i>Madde Seçme Kararı</i>
0.19 ve daha küçük	Kesinlikle teste alınmamalı ya da tamamen düzeltilmelidir.
0.20 ile 0.29 arasında	Sınırdaki maddelerdir ve gerekirse düzeltilerek teste alınabilir
0.30 ile 0.39 arasında	Düzeltilme yapmaksızın ya da küçük düzeltmelerle teste alınabilir
0.40 ve daha yüksek	Çok iyi işleyen maddeler, teste olduğu gibi alınabilir

(Atılğan ve diğerleri, 2006: 387)

Madde ayırt edicilik indekslerine göre madde seçme ölçütleri Tablo 7’de sunulmuştur. Buna göre yapılan madde istatistikleri sonucunda 2. 3. 5. 6. 11. 13. 14. 18. 21. 22. 24. 26. 27. 28. 32. 36. 37. 39. Sorular testten çıkarılırken 8. 12. 22. 25. 27. Sorular düzeltme yapılarak testte bırakılmıştır.

Tablo 8.

Kuzey Kıbrıs Kültürü Bilgi Testi Pilot Uygulaması Sonucu Madde İstatistikleri

<i>Sıra</i>	<i>Madde</i> <i>Güçlüğü</i> <i>(p değeri)</i>	<i>Madde Ayırıcılık</i> <i>Güçlüğü</i> <i>(r değeri)</i>	<i>Sıra</i>	<i>Madde</i> <i>Güçlüğü (p</i> <i>değeri)</i>	<i>Madde</i> <i>Ayırıcılık</i> <i>Güçlüğü</i> <i>(r değeri)</i>
1	0.79	0.38	21	1.06	0.32
2	0.70	0.15	22	1.03	0.20
3	0.72	0.18	23	0.77	0.44
4	0.72	0.49	24	0.95	0.34
5	1.05	0.07	25	0.77	0.28
6	1.00	0.17	26	0.79	0.10
7	0.60	0.44	27	1.03	0.23
8	0.99	0.22	28	0.94	0.35
9	0.62	0.39	29	0.75	0.39
10	0.56	0.62	30	0.75	0.32
11	1.02	0.14	31	0.76	0.50
12	0.66	0.20	32	0.97	0.31
13	0.67	0.17	33	0.74	0.45
14	0.97	0.16	34	0.61	0.61
15	0.62	0.42	35	0.70	0.55
16	0.63	0.50	36	0.75	0.17
17	0.61	0.43	37	1.04	0.09
18	1.01	0.00	38	0.79	0.43
19	0.79	-0.03	39	1.05	-0.09
20	0.79	0.36	40	0.70	0.38

Kuzey Kıbrıs Kültürü Bilgi Testi deney ve kontrol gruplarına ait ön-test ve son-test puanlarının analizinde *Tek Faktörlü Kovaryans Analizi (One Factor ANCOVA)* kullanılmıştır. Öntest-sontest kontrol gruplu bir araştırma deseninde araştırmacı, deneysel işlemin etkili olup olmadığına ilişkin bulgulara gereksinim duymaktadır. Analiz, kontrol altına alınamayan dış etkenleri ortadan kaldırarak deneysel işlemin gerçek etkisinin belirlenmesine olanak tanımaktadır (Büyüköztürk, 2017; Can, 2018).

3.5.1.3. Üniversite Yaşamına Uyum Ölçeği ve Etnikmerkezcilik Ölçeği Verilerinin Çözümlemesi

Üniversite Yaşamına Uyum Ölçeği ve Etnikmerkezcilik Ölçeği öntest-sontest puanlarının arasında ve deney ve kontrol grubu karşılaştırıldığında deney grubu lehine anlamlı bir fark olup olmadığını görebilmek için her iki ölçeğin de analizlerinde *İlişkisiz Örneklem T-Testi (Independent Samples T-Test)* analizi kullanılmıştır. Özellikle deney ve kontrol grubunun öntest analizlerinde iki grubun homojenliği test edilmiştir. Normal dağılım verileri Tablo 9’da sunulmuştur. Bu analizle iki ilişkisiz örneklemin ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı hesaplanmaktadır (Büyüköztürk, 2017; Can, 2018).

Tablo 9.

Normal Dağılım Tablosu

<i>F</i>	<i>df1</i>	<i>df2</i>	<i>Sig</i>
1,090	15	60	.385

3.5.2. Nitel Verilerin Analizi

Nitel verilerin analizinde betimsel analiz kullanılmıştır. Betimsel analizin belirleyici unsuru temaların önceden belirlenmiş olmasıdır. Araştırmacı bu temalara göre verileri özetler ve yorumlar. Bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmak için ilk koşul elde edilen verilerin mantıklı ve anlaşılır biçimde betimlenmesidir. Daha sonra yapılan betimlemeler yorumlanır. Neden-sonuç ilişkileri detaylı bir şekilde incelenir ve birtakım sonuçlar elde edilir. Araştırmacının rolü temalar arasındaki bağı kurmak, bu bağı anlamlandırmak ve geleceğe dönük tahminlerde bulunmaktır. Betimsel analizde araştırmanın alt amaçlarından, kavramsal çerçevesinden ya da görüşme ve/veya gözlemde yer alan boyutlardan hareketle veri analizi için bir çerçeve oluşturulur. Bu araştırma sürecindeki nitel verilerin analizi için gerekli çerçeve görüşmede yer alan boyutlardan oluşturulmuştur. Bu çerçeve, verilerle ilgili anlamlandırma sürecinin hangi temalar altında gerçekleşeceğini belirler. Temalara yerleştirilen veriler bulguların tanımlanması aşamasında doğrudan alıntılarla desteklenir. Burada önemli olan nokta alıntının yapıldığı kişinin açık ismi yerine rumuz veya araştırmacı tarafından verilen kısa kodların kullanılmasıdır. Elde edilen tema ve

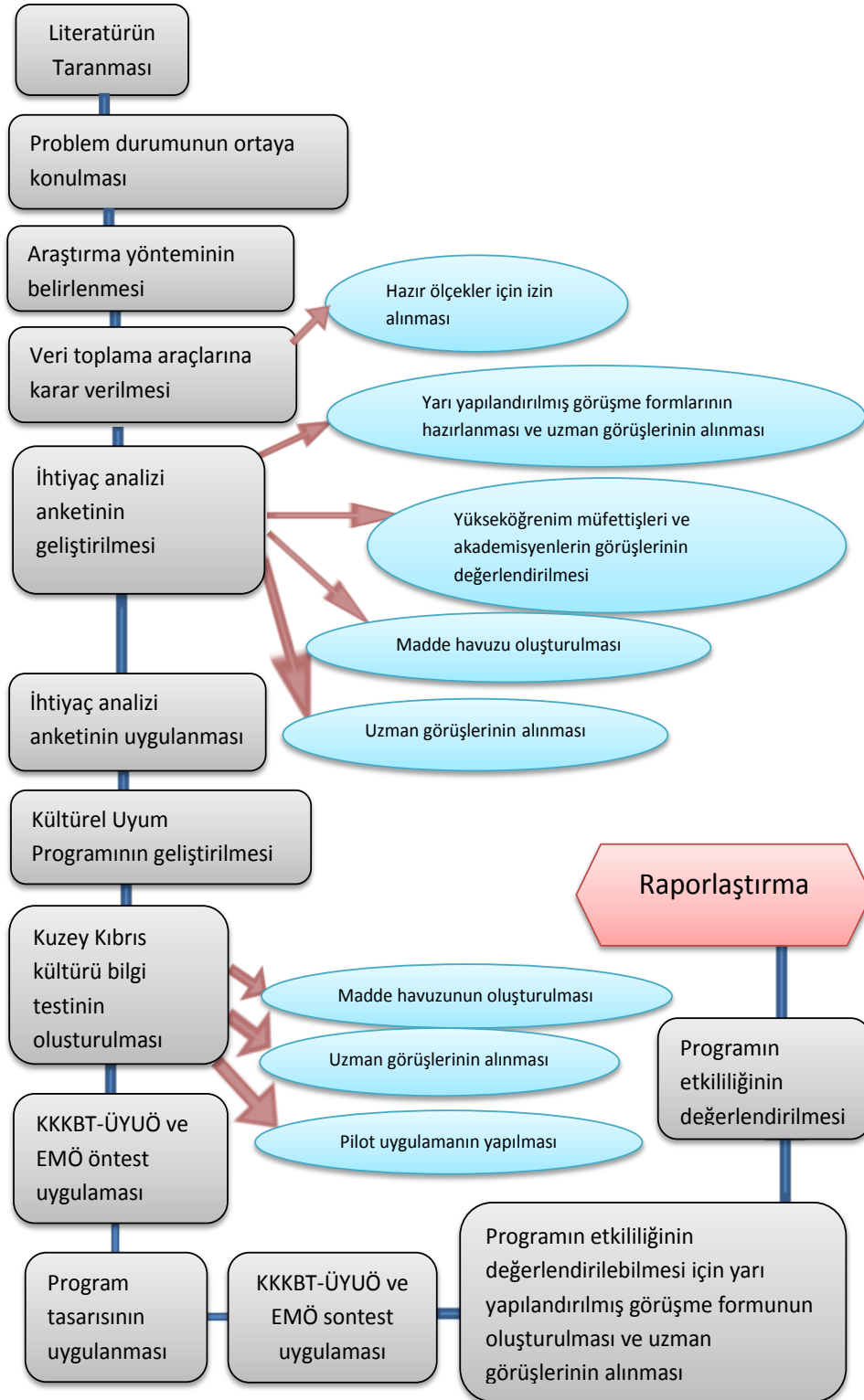
kodların tutarlık analizi için Miles ve Huberman'ın (1994) formülü uygulanmış (Görüş Ayrılığı / Görüş Birliği x 100), sonuç birinci uzman için %85.42, ikinci uzman için ise %96.33 olarak hesaplanmıştır. Ayrıca yarı yapılandırılmış görüşme formlarına verilen yanıtlar katılımcıların izinleri alınarak kayıt altına alınmış, katılımcı tarafından verilen yanıtlar araştırmacı tarafından tekrarlanarak yanıtın doğru anlaşıldığına yönelik katılımcıdan teyit alınmıştır. Ayrıca deşifreler gerçekleştirildikten sonra yazılı metin haline getirilen görüşme katılımcıya okutulurak onay alınmıştır. Böylelikle güvenilirlik sağlanmıştır. Son aşamada tanımlanan bulgular açıklanarak neden-sonuç ilişkileri kurulur ve bu ilişkilerin anlamlandırılması beklenir (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

3.6. Araştırma Süreci

Araştırma sürecinin ilk adımı olan alanyazın taramasının ardından problem durumunun açıklıkla ortaya konulması araştırma yönteminin belirlenmesinde etkili olmuştur. Belirlenen araştırma yöntemi doğrultusunda veri toplama araçlarına karar verilerek hazır ölçekler için gerekli izinler alınmıştır. Araştırmacı tarafından geliştirilecek olan ihtiyaç analizi anketinin madde havuzunu oluşturabilmek için yarı yapılandırılmış görüşme formunun hazırlanması ve uzman görüşüne gönderilmesinin ardından uzmanlardan alınan dönütler dikkate alınarak forma son şekli verilmiştir. Daha sonra yükseköğrenim müfettişleri ve akademisyenlerle yapılan görüşmelerin ardından görüşler değerlendirilmiş ve ihtiyaç analizi anketi için madde havuzu oluşturulmuştur. Madde havuzundan seçilen ihtiyaçlara ilişkin ifadeler yeniden uzman görüşüne gönderilmiş ve ankete son şekli verilmiştir. İhtiyaç analizi anketinin uygulanmasının ardından Yaratıcı Drama Temelli Kültürel Uyum Programı geliştirilmiştir. Alan uzmanlarından alınan görüşlerle program tasarısına son şekli verilmiştir. Programın içerik ögesine bağlı kalınarak Kuzey Kıbrıs Kültürü Bilgi Testinin geliştirilmesi basamağında madde havuzu oluşturularak test hazırlanmış ve uzman görüşüne gönderilmiştir. Uzman görüşlerinin dönütleri doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapılarak pilot uygulama aşamasına geçilmiştir.

Kuzey Kıbrıs Kültürü Bilgi Testi, Etnikmerkezcilik Ölçeği ve Üniversite Yaşamına Uyum Ölçeğinin öntest olarak uygulanmasından sonra program tasarısının uygulanma süreci başlatılmıştır. Kuzey Kıbrıs Kültürü Bilgi Testi,

Etnikmerkezcilik Ölçeği ve Üniversite Yaşanı Ölçeğinin sontest olarak uygulanması basamağını, programın etkililiğinin değeriendirilmesinin nitel boyutundaki veri toplama aracı olan deney grubundaki öğrencilere yönelik yarı yapılandırılmış görüşme formunun oluşturulması ve uzman görüşlerinin alınması basamağı takip etmiştir. Programın etkililiğinin değeriendirilmesinin ardından son basamak olan raporlaştırma basamağına geçilmiştir. Araştırma sürecine ilişkin basamakların yer aldığı denel işlem materyali Şekil 1.'de verilmiştir.

Şekil 1. Denel İşlem Materyali

3.6.1. Yaratıcı Drama Temelli Kültürel Uyum Programının Geliştirilme Aşamaları

Yükseköğrenim için yurtdışından Kuzey Kıbrıs'a gelen öğrencilerin Kuzey Kıbrıs'ın kültürüne uyum sürecini desteklemek ve hızlandırmak amacıyla geliştirilen programda yapılandırmacı yaklaşım programın kuramsal temelini oluşturmaktadır. Bu doğrultuda Yaratıcı Drama Temelli Kültürel Uyum Programı Wulf ve Schave'nin Sistem Yaklaşımına Göre Program Geliştirme Modeli esas alınarak şekillendirilmiştir. Buna bağlı olarak program üç aşamada yapılandırılmıştır.

- Birinci aşama: Sorunun Tanımı
- İkinci aşama: Gelişme
- Üçüncü aşama: Değerlendirme

İlk olarak sorun tanımlanmış ve ihtiyaç değerlendirmesi yapılmıştır. İhtiyaçların saptanması aşamasında paydaşlardan yükseköğrenim müfettişleri ve öğretim üyelerinden yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla Kuzey Kıbrıs'a üniversite eğitimi için gelen öğrencilerin ihtiyaçlarının neler olabileceği saptanmaya çalışılmıştır. Ayrıca geliştirilen ihtiyaç analizi anketi üniversiteye yeni başlayan öğrencilere uygulanmış ve belirlenen ihtiyaçlar doğrultusunda hedeflere ulaşabilmek amacıyla “ne öğretilim?” sorusuna yanıt aranmıştır (Uzunboylu ve Hürsen, 2008; Demirel, 2010). İçeriğin belirlendiği bu aşamada modüler içerik tasarımı kullanılmıştır. Modüler içerik (bağımsız veya birleştirilebilir modüller) ünite veya temaların düzenlenmesinde bağımsız bir düzenleme yapısını öngörür ancak daha kapsamlı içerik oluşturabilme olanağını da ünite ve temaları birleştirme yoluyla sağlamaktadır. Programda bu içerik tasarımının tercih edilmesinde, değişikliklere daha seri bir şekilde yanıt vermesi ve esnek bir yapıya sahip olması etkili olmuştur (Fer, 2000). Bu doğrultuda üniteler 6 başlık altında belirlenmiştir. Üniteler ve başlıkları Tablo 10'da yer almaktadır.

Öğrenciye dönük amaçlar davranış cinsinden ifade edilmiş hedeflerin aşamalı sınıflaması bilişsel alan (bilgi, kavrama, uygulama, analiz, sentez, değerlendirme) ile sınırlı tutulmuştur. Daha sonra bu davranışları kazandırıcı öğretim materyalleri hazırlanmış ve yaratıcı drama yöntemi ile işleyişe geçilmiştir.

Tablo 10.

Kültürel Uyum Programının İçeriğini Oluşturan Üniteler ve Başlıkları

<i>Üniteler</i>	<i>Başlıklar</i>
ÜNİTE 1	Trafik ve Ulaşım
ÜNİTE 2	Coğrafi Özellikler ve Çevre
ÜNİTE 3	Ekonomi ve Siyaset
ÜNİTE 4	İletişim
ÜNİTE 5	Tarihi ve Toplumsal Durumlar
ÜNİTE 6	Eğitim Sanat ve Spor

3.6.2. Kültürel Uyum Programının Dayandığı Eğitim Felsefesi

Yaratıcı drama temelli kültürel uyum programının dayandığı eğitim felsefesi “Reconstructionism” yani “Yeniden Kurmacılık” akımıdır. Bu akımın dayandığı felsefe ise pragmatik felsefedir. Pragmatizme göre gerçek olan değişimdir. Pragmatizmde birey, yaşantı veya deneyim yoluyla kendisi için faydalı olana yönelen kültürel ve toplumsal bir varlık olarak görülmektedir. Bu doğrultuda gerçek bilgiye insanın doğal ve toplumsal çevresiyle etkileşimi sonucunda elde ettiği deneyimlerle ulaşabileceğini vurgular. Pragmatizm temelinde kurgulanan eğitim etkinliğe dayalı olup öğrenen merkezlidir. Öğreten ise bir danışman ve yol rehberidir. Özellikle öğrenme sürecinde yaparak yaşayarak öğrenme temele alınmıştır. Pragmatizmde okul, yaşamın kendisi olarak görülmektedir. Yaşamdaki çeşitli olgu ve olaylar eğitim ortamına getirilmeli ya da öğrenciler bu ortamlara götürülmelidir. Çünkü eğitimin işlevi öğrencinin içinde yaşadığı topluma aktif bir biçimde katılmasını sağlamaktır (Sönmez, 2008). Pragmatizme göre, eğitim ortamında bireye asıl fayda sağlayacak olan şey uygulamalardır. Bu nedenle eğitimde kuramdan çok uygulamaya ağırlık verilmelidir. Uygulama sonucu öğrenen birey, ilişkileri kavrar ve öğrendiklerini

unutmaz (Sönmez, 2008). Böylece hedeflenen kalıcı öğrenme gerçekleşmiş olur. Pragmatizmi temeline alan Yeniden Kurmacılık akımının temsilcilerinin başında John Dewey yer almaktadır. Dewey'in eğitim anlayışı da deneyim odaklıdır. Bu bağlamda eğitim hem bir değişim aracı hem de bir denge aracı olarak görülmektedir (Akıllı, 2011). Yaşam yalnızca yaşadığımız andan ibaret değildir ve yaşadığımız her an aynı zamanda geleceğimizi kurgular Yaşam sürekli bir değişim içerdiğinden birey her an onu yeniden kurmak durumundadır. Yeniden Kurmacılıkta eğitimin görevi topluma sürekli yeniden şekil vermek ve toplumu düzenlemektir. Bu bağlamda toplumu değiştirme işinde temel sorumluluk okullara verilmiştir (Sönmez, 2008; Cevizci, 2011; Ergün, 2018).

3.6.3. Kültürel Uyum Programının Uygulama Süreci

Yaratıcı Drama Temelli Kültürel Uyum Programının uygulaması 2017-2018 öğretim yılı Güz döneminde gerçekleştirilmiştir. Uygulamaya özel bir üniversitenin Özel Eğitim Öğretmenliği Anabilim Dalı öğrencileri katılmıştır. Uygulama süreci 7 Ekim-23 Aralık 2017 tarihleri arasında gerçekleşmiştir. Bu süreç on iki oturum (36 saat) olarak planlanmıştır. Oturumlar haftada bir kez, üç saat olarak belirlenmiş ve süreç araştırmacı tarafından yürütülmüştür. Oturumlar süresince araştırmacıya bir yaratıcı drama uzmanı da eşlik etmiştir. Uygulamada yer alan on iki oturumdan yalnızca son oturum Girne Kalesi'nde, diğer oturumlar ise katılımcıların öğrenim gördükleri Yakın Doğu Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi'nde yer alan drama sınıfında gerçekleştirilmiştir. Uygulama saatleriyle öğrencilerin ders saatlerinin çakışmasının, gönüllülük durumuna olumsuz etki edeceği düşünüldükçe oturumlar Cumartesi günleri gerçekleştirilmiştir. Oturumların tamamında yaratıcı drama yöntemi kullanıldığından bir yaratıcı drama sürecinin aşamaları olan Isınma aşaması, doğaçlama-rol oynama aşaması ve değerlendirme aşaması her oturumda yer almıştır. Her oturum için kullanılması planlanan araç gereç ve materyaller araştırmacı tarafından hazırlanarak ortama getirilmiştir. Uygulama sürecinin haftalara göre konu dağılımı Tablo 11'de yer almaktadır. Uygulama sürecinde hiçbir sorun yaşanmaması sürecin planlanan tarihlerinde de aksaklık olmamasını sağlamıştır. Girne Kalesi'nde gerçekleştirilen oturum için öğrencilerin ulaşımı, öğrenim gördükleri üniversitenin Ulaşım Birimi tarafından sağlanmış, öğrencilere öğle yemeği amacıyla araştırmacı tarafından kumanya verilmiştir.

Tablo 11.

Yaratıcı Drama Temelli Kültürel Uyum Programının Haftalara Göre Konu Dağılımı

<i>Hafta</i>	<i>İçerik</i>	<i>Tarih</i>	<i>Saat-Yer</i>
1	Açılış konuşması. Araştırma ve süreç hakkında bilgilendirme. Deney ve kontrol gruplarının belirlenmesi. Kuzey Kıbrıs Kültürü Bilgi Testi, Üniversite Yaşamı Uyum Ölçeği ve Etnikmerkezcilik Ölçeğinin ön-test olarak uygulanması	07.10.2017	10.00-13.00 Atatürk Eğitim Fakültesi Drama Sınıfı
2	Deney grubuyla yaratıcı drama süreci ile ilgili bilgilendirme. “Yaratıcı Dramayla Merhaba” konulu Isınma, Doğaçlama-Rol Oynama ve Değerlendirme aşamalarından oluşan yaratıcı drama oturumunun gerçekleştirilmesi.	Kontrol grubuna hiçbir uygulama yapılmamıştır. 14.10.2017	10.00-13.00 Atatürk Eğitim Fakültesi Drama Sınıfı
3	Deney grubuyla “ Trafik ve Ulaşım” konulu Isınma, Doğaçlama-Rol Oynama ve Değerlendirme aşamalarından oluşan yaratıcı drama oturumunun gerçekleştirilmesi.	Kontrol grubuna hiçbir uygulama yapılmamıştır. 21.10.2017	10.00-13.00 Atatürk Eğitim Fakültesi Drama Sınıfı
4	Deney grubuyla “ Trafik ve Ulaşım” konulu Isınma, Doğaçlama-Rol Oynama ve Değerlendirme aşamalarından oluşan yaratıcı drama oturumunun gerçekleştirilmesi.	Kontrol grubuna hiçbir uygulama yapılmamıştır. 28.10.2017	10.00-13.00 Atatürk Eğitim Fakültesi Drama Sınıfı

Tablo 11.

*Yaratıcı Drama Temelli Kültürel Uyum Programının Haftalara Göre Konu Dağılımı
(Devamı)*

<i>Hafta</i>	<i>İçerik</i>	<i>Tarih</i>	<i>Saat-Yer</i>
5	Deney grubuyla “Coğrafi Özellikler ve Çevre” konulu Isınma, Doğaçlama-Rol Oynama ve Değerlendirme aşamalarından oluşan yaratıcı drama oturumunun gerçekleştirilmesi.	Kontrol grubuna hiçbir uygulama yapılmamıştır. 04.11.2017	10.00-13.00 Atatürk Eğitim Fakültesi Drama Sınıfı
6	Deney grubuyla “Tarihi ve Toplumsal Durumlar” konulu Isınma, Doğaçlama-Rol Oynama ve Değerlendirme aşamalarından oluşan yaratıcı drama oturumunun gerçekleştirilmesi.	Kontrol grubuna hiçbir uygulama yapılmamıştır. 11.11.2017	10.00-13.00 Atatürk Eğitim Fakültesi Drama Sınıfı
7	Deney grubuyla “Ekonomi ve Siyaset” konulu Isınma, Doğaçlama-Rol Oynama ve Değerlendirme aşamalarından oluşan yaratıcı drama oturumunun gerçekleştirilmesi.	Kontrol grubuna hiçbir uygulama yapılmamıştır. 18.11.2017	10.00-13.00 Atatürk Eğitim Fakültesi Drama Sınıfı
8	Deney grubuyla “İletişim” konulu Isınma, Doğaçlama-Rol Oynama ve Değerlendirme aşamalarından oluşan yaratıcı drama oturumunun gerçekleştirilmesi.	Kontrol grubuna hiçbir uygulama yapılmamıştır. 25.11.2017	10.00-13.00 Atatürk Eğitim Fakültesi Drama Sınıfı
9	Deney grubuyla “İletişim” konulu Isınma, Doğaçlama-Rol Oynama ve Değerlendirme aşamalarından oluşan yaratıcı drama oturumunun gerçekleştirilmesi.	Kontrol grubuna hiçbir uygulama yapılmamıştır. 02.12.2017	10.00-13.00 Atatürk Eğitim Fakültesi Drama Sınıfı

Tablo 11.

*Yaratıcı Drama Temelli Kültürel Uyum Programının Haftalara Göre Konu Dağılımı
(Devamı)*

<i>Hafta</i>	<i>İçerik</i>	<i>Tarih</i>	<i>Saat-Yer</i>
10	Deney grubuyla “Eğitim- Sanat” konulu Isınma, Doğaçlama-Rol Oynama ve Değerlendirme aşamalarından oluşan yaratıcı drama oturumunun gerçekleştirilmesi.	Kontrol grubuna hiçbir uygulama yapılmamıştır.	09.12.2017 10.00-13.00 Atatürk Eğitim Fakültesi Drama Sınıfı
11	Deney grubuyla “Müzedeki Bir Gün ” konulu Isınma, Doğaçlama-Rol Oynama ve Değerlendirme aşamalarından oluşan yaratıcı drama oturumunun gerçekleştirilmesi.	Kontrol grubuna hiçbir uygulama yapılmamıştır.	16.12.2017 11.00-14.00 Girne Kalesi Müzesi
12	Deney ve kontrol gruplarına Kuzey Kıbrıs Kültürü Bilgi Testi, Üniversite Yaşamı Uyum Ölçeği ve Etnikmerkezcilik Ölçeğinin son-test olarak uygulanması. Deney grubundaki öğrencilerle yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla programın etkililiğine ilişkin bireysel görüşmelerin yapılması.	23.12.2017	10.00-13.00 Atatürk Eğitim Fakültesi Drama Sınıfı

3.6.3. Yaratıcı Drama Temelli Kültürel Uyum Programının Etkililiğinin Değerlendirilmesi

Uygulanan programın etkililiğinin değerlendirilmesi amacıyla deney ve kontrol gruplarının Kuzey Kıbrıs Kültürü Bilgi Testi, Üniversite Yaşamı Uyum Ölçeği ve Etnikmerkezcilik Ölçeği son-test puanları arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark olup olmadığına bakılmıştır. Ayrıca programın işleyişi ile ilgili deney grubu öğrencilerinden yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla bireysel görüşmeler yapılmış bu görüşmeler öğrencilerin izinleri alınarak kayıt altına alınarak deşifreleri yapılmış ve nitel boyutta irdelenerek sonuçlara ulaşılmıştır. Görüşmelerde katılımcılara programı genel olarak nasıl değerlendirdikleri, uygulamaların zor ve kolay yönleri, bu uygulama ile kendilerinde fark ettikleri değişimler, uygulamanın en çok hangi yönünü sevdikleri ve sevmedikleri, uygulamanın daha iyi olabilmesi için önerilerinin neler olduğu ve bu tür uygulamaların olması durumunda yeniden katılmak isteyip istemedikleri sorulmuştur. Öğrencilerin yanıtları aracılığıyla programın etkili olup olmadığı konusunda elde edilen nicel veriler, nitel verilerle desteklenmiştir.

3.7. Araştırmacının Rolü

Araştırmanın etik kurallar çerçevesinde yürütülebilmesi için öncelikle öğrencilerin öğrenim gördükleri üniversitenin Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'ndan (BAEK) gerekli izin alınmış bu izinle birlikte veri toplama sürecinde araştırmaya katkı koyan diğer kurumlardan da gerekli izinler tamamlanmıştır. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne yurt dışından gelen üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin yeni bir ülkeye gelişleriyle birlikte başlayan sorunlarının temelinde, yaşanan kültür şokunun etkisinin büyük rol oynadığı düşüncesinden hareketle yola çıkılan bu araştırma sürecinde bir programın temelinde yer alan ihtiyaçların belirlenmesi aşamasında ihtiyaç analizi anketi araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Yine aynı amaçla yükseköğrenim müfettişlerinin ve akademisyenlerin görüşlerini de irdelleyebilmek adına araştırmacı tarafından yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuştur. Geliştirilen programın içerik boyutuna yönelik bir "Kuzey Kıbrıs Kültürü Bilgi Testi" de yine araştırmacı tarafından ölçme değerlendirme kriterleri göz önünde tutularak hazırlanmıştır. Uygulama sonunda programın etkililiğinin değerlendirilmesi aşamasında deney grubundaki öğrencilerle görüşmeler yapılmış, bu görüşmeler için geliştirilen yarı

yapılandırılmış görüşme formu da yine araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Araştırmanın uygulama sürecinde yer alacak öğrencilere araştırma süreciyle ilgili detaylı bilgilendirme yapılmış, diledikleri zaman araştırma sürecinden ayrılacakları vurgulanarak onam formu doldurulmuştur. Ayrıca gerekli durumlarda iletişimin sağlanabilmesi için araştırmacıya ait irtibat numarası ve e-posta adresi de verilmiştir.

Yükseköğretimde Yaratıcı Drama Temelli Kültürel Uyum Programı araştırmacı tarafından geliştirilirken, uygulama aşamasında yaratıcı drama süreçlerinde bir raportör ile birlikte araştırmacının kendisi yer alarak sürecin olumlu ve/veya olumsuz işleyişlerine ilişkin notların alınması sağlanmıştır. Böylece programın öğrenme öğretme süreçlerine yönelik daha sonraki çalışmalara yön vermek üzere öneriler araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.

Yarı yapılandırılmış görüşme formlarından yararlanılarak yükseköğrenim müfettişleri, akademisyenler ve deney grubundaki öğrencilerle gerçekleştirilen görüşmeler, kişilerden alınan izin doğrultusunda kayıt altına alınmış, bu kayıtların deşifreleri de araştırmacı tarafından yapılarak veri kaybı önlenmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde, Kuzey Kıbrıs’a yükseköğretim amacıyla gelen üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin Kuzey Kıbrıs kültürünü öğrenmede eğitim ihtiyaç durumlarının saptanması amacıyla gerçekleştirilen ihtiyaç analizine ilişkin bulgular, “Kuzey Kıbrıs Başarı Testi”, “Üniversite Yaşamına Uyum” ölçeği ve “Etnikmerkezcilik” ölçeği öntest-sontest puanlarına ilişkin bulgular ve bulguların yorumları yer almaktadır. İhtiyaç analizi için geliştirilen anketten elde edilen veriler nicel boyutta değerlendirilirken, Akademisyen görüşleri ve YÖDİD’e bağlı yükseköğrenim müfettişlerinin görüşleri nitel boyutta değerlendirilmiştir. Öğrencilerin öntest ve sontest olarak uyguladıkları “Kuzey “Kıbrıs Kültürü Başarı Testi”, “Üniversite Yaşamına Uyum” durumları ve “Etnikmerkezcilik” durumları nicel boyutta saptanırken, programın etkililiğine ilişkin öğrenci görüşleri ise nitel boyutta ele alınmıştır. Tüm bulgular, araştırmaya ait alt amaçlar dikkate alınarak bu doğrultuda değerlendirilmiştir.

4.1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Özelliklerine Göre Dağılımları

Örnekleme de yer alan öğrencilerin cinsiyet bilgileri Tablo 12’de, yaş dağılımları Tablo 13’de, Kuzey Kıbrıs’a gelmeden önce ülke hakkında bilgi edinmiş olma durumlarına ilişkin dağılımlar Tablo 14’de, ülkeyi ziyaret etmiş olma durumları Tablo 15’te, ziyaret sebeplerine ilişkin dağılımlar ise Tablo 16’da, verilmiştir. Elde edilen veriler her tablonun bitiminde yüzdelik oranları ile yorumlanmıştır.

Tablo 12.

Örneklem Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Cinsiyet Durumlarına İlişkin Veriler

<i>Cinsiyet</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
Kadın	94	36
Erkek	169	64
Toplam	263	100

Tablo 12’de görüldüğü gibi kültürel uyum için eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik örneklem grubunda yer alan öğrencilerin %64’ü erkek öğrencilerden oluşurken %36’sı da kadın öğrencilerden oluşmaktadır.

Tablo 13.

Örneklem Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Yaş Dağılımlarına İlişkin Veriler

<i>Yaş</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
18-20	239	91
21-23	16	6
24-26	6	2
27 ve üzeri	2	1
Toplam	263	100

Tablo 13 incelendiğinde örneklemde yer alan öğrencilerin %91’inin 18-20 yaş aralığında yer aldığı, 27 yaş ve üzerindeki öğrenci oranının ise %1 olduğu görülmektedir.

Tablo 14.

Örneklem Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Kuzey Kıbrıs’a Gelmeden Önce Ülke Hakkında Bilgi Edinmiş Olma Durumlarına İlişkin Veriler

<i>Ülke Hakkında Bilgi Edinmiş Olma Durumu</i>	<i>F</i>	<i>%</i>
Evet	75	28.5
Hayır	188	71.5
Toplam	263	100

Tablo 14’de yer alan veriler dikkate alındığında öğrencilerin %71.5’inin Yükseköğretim amacıyla Kuzey Kıbrıs’a gelmeden önce ülkeyle ilgili bilgi edinmemiş oldukları görülmektedir.

Tablo 15.

Örneklem Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Daha Önce Kuzey Kıbrıs'ı Ziyaret Etmiş Olma Durumlarına İlişkin Veriler

<i>Kuzey Kıbrıs'ı Ziyaret Etmiş Olma Durumu</i>	<i>F</i>	<i>%</i>
Evet	30	11
Hayır	233	89
Toplam	263	100

Tablo 15'ten elde edilen veriler doğrultusunda öğrencilerin %89'unun yükseköğretim amacıyla Kuzey Kıbrıs'a gelmeden önce ülkeyi herhangi bir sebeple ziyaret etmedikleri %11'inin ise çeşitli sebeplerle daha önce Kuzey Kıbrıs'ı ziyaret ettikleri görülmektedir. Öğrencilerin ülkeyi ziyaret sebepleri Tablo 16'da sunulmuştur.

Tablo 16.

Örneklem Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Daha Önce Kuzey Kıbrıs'ı Ziyaret Etme Nedenlerine İlişkin Veriler

<i>Kuzey Kıbrıs'ı Ziyaret Etme Nedeni</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
Tatil	20	67
İş	4	13
Diğer	6	20
Toplam	30	100

Tablo 16'da örneklem grubunda yer alan ve Kuzey Kıbrıs'ı yükseköğretim amacının dışında daha önce ziyaret eden öğrencilerin ülkeyi ne amaçla ziyaret etmiş oldukları görülmektedir. Buna göre öğrencilerin %67'si tatil amacıyla Kuzey Kıbrıs'ı ziyaret ettiklerini belirtirken %13'lük bir bölümü ise iş amacıyla ülkeye geldiklerini belirtmişlerdir.

4.2. Kuzey Kıbrıs Kültürünü Öğrenmede Öğrencilerin Eğitime İhtiyaç Durumlarına İlişkin Bulgular

Kuzey Kıbrıs'a yükseköğrenim amacıyla yeni gelen öğrencilerin Kuzey Kıbrıs kültürünü öğrenmeye ilişkin ihtiyaç durumlarını saptamak amacıyla öğrencilerin görüşlerine başvurulmuştur. Öğrencilerin ihtiyaç durumlarına yönelik görüşlerinin boyutlara ilişkin puan dağılımları Tablo 17'de verilmiş ve verilerin yorumlanmasında standart sapma ve aritmetik ortalama değerlerinden yararlanılmıştır.

Tablo 17.

Üniversiteye Yeni Başlayan Öğrencilerin Kültürel Uyum Konusundaki Eğitim İhtiyaçlarına İlişkin Veriler

Boyutlar	N	$\bar{x}$	SS
Trafik ve Ulaşım	263	3.32	.705
Coğrafi Özellikler ve Çevre	263	3.25	.500
Tarihi ve Toplumsal Durumlar	263	3.20	.665
Ekonomi ve Siyaset	263	3.24	.667
İletişim	263	3.33	.479
Eğitim Sanat ve Spor	263	3.30	.617

Tablo 17'de, öğrencilerin kültürel uyum konusunda Trafik ve Ulaşım ($\bar{x}$ =3.32, SS=.705), Coğrafi Özellikler ve Çevre ($\bar{x}$ =3.25, SS=.500), Tarihi ve Toplumsal Durumlar ($\bar{x}$ =3.20, SS=.665), Ekonomi ve Siyaset ($\bar{x}$ =3.24, SS=.667), İletişim ($\bar{x}$ =3.33, SS=.479), Eğitim Sanat ve Spor ($\bar{x}$ =3.30, SS=.617), boyutlarının tümünde eğitim ihtiyaçlarının orta derecede olduğu görülmektedir. Bu bulgu, üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin Kuzey Kıbrıs kültürüne ilişkin orta düzeyde bilgi sahibi olduklarını bu konuya yönelik eğitime ise genel olarak ihtiyaç duyduklarını ortaya koymaktadır.

Tablo 18.

Yükseköğrenim Müfettişleri ve Akademisyenlere İlişkin Demografik Veriler

<i>Cinsiyet</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
Kadın	9	69.23
Erkek	4	30.77
Toplam	13	100.00
<i>Meslek</i>		
Yükseköğrenim Müfettişi	6	46.15
Akademisyen	7	53.85
Toplam	13	100.00
<i>Yaş</i>		
30-34	1	7.69
35-39	3	23.07
40-44	4	30.77
45-49	4	30.77
50 ve üzeri	1	7.69
Toplam	13	99.99
<i>Mesleki Kıdem</i>		
2-4 yıl	3	23.07
5-7 yıl	3	23.07
8-10 yıl	3	23.07
11 yıl ve üzeri	4	30.77
Toplam	13	100.00

Tablo 18’de araştırmanın nitel boyutuna ilişkin görüşleriyle katkı sağlayan Yükseköğrenim müfettişleri ve akademisyenlerin sosyo-demografik bilgileri yer almaktadır. Buna göre araştırmaya YÖDİD’e bağlı yükseköğrenim müfettişlerinin tamamı (n=6) katılırken akademisyen olarak da özel bir üniversitenin eğitim fakültesine bağlı (Güzel Sanatlar Eğitimi, Eğitim Bilimleri, Özel Eğitim, Temel Eğitim, Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi) bölümlerinde, özellikle birinci sınıflara ders veren öğretim elemanları katılmıştır (n=7). Araştırmaya katılan yükseköğrenim müfettişleri ve akademisyenlerin yaşları incelendiğinde %61.5’inin 40-49 yaş aralığında olduğu, mesleki kıdemleri incelendiğinde ise %54’ünün 8 yıl ve üzerinde hizmet verdiği görülmektedir.

Tablo 19.

Yükseköğrenim Müfettişlerine ve Akademisyenlere Göre Üniversiteye Yeni Başlayan Öğrencilerin En Sık Yaşadıkları Kültürel Sorunların Neler Olduğuna İlişkin Veriler

<i>Tema</i>	<i>Kod (Müfettişler)</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
<i>Kültürel Sorunlar</i>	Trafik	5	83
	Ülkenin gelenek ve göreneklerine uyum	3	50
	Dil	2	33
	<i>Kod (Akademisyenler)</i>		
	Dil	5	71
	Trafik	5	71
	Ülkenin gelenek ve göreneklerine uyum	3	43

Tablo 19’da yükseköğrenim müfettişleri ve akademisyenlere göre üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin en sık yaşadıkları sorunlar yer almaktadır. Elde edilen verilere göre yükseköğrenim müfettişleri en sık yaşanan sorun olarak trafik boyutunu belirtirken (%83) akademisyenler ise trafik (%71) ile birlikte dil (%71) sorununa da sıklıkla değinmişlerdir. Ayrıca ülkenin gelenek ve göreneklerine uyum konusunda yaşanan sorunlara da toplamda (%46) oranında görüşlerde yer verilmiştir.

Tablo 20.

Kuzey Kıbrıs’taki Üniversitelerin Yürüttüğü Uyum Programlarına İlişkin Yükseköğrenim Müfettişlerinin ve Akademisyenlerin Düşünceleri ile İlgili Veriler

<i>Tema</i>	<i>Kod (Müfettişleri)</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
<i>Mevcut Programlar</i>	Sadece akademik uyuma odaklı	5	83
	Süresi yeterli değil	5	83
	Programlar hakkında fikrim yok	1	16
	<i>Kod (Akademisyenler)</i>		
	Sürece Yayılmalı	6	86
	Uygulama içerikli uyum programları yapılmalı	4	57
	Sadece akademik uyuma odaklı	3	43

Kuzey Kıbrıs’taki üniversitelerin yürütmekte olduğu uyum programlarına ilişkin Yükseköğrenim müfettişleriyle akademisyenlerin görüşleri ve bu görüşlerin tekrarlanma sıklıkları Tablo 20’de verilmiştir. Buna göre

yükseköğrenim müfettişleri sıklıkla (%83) bu programların sadece akademik uyuma odaklı olduğu ve süre olarak yetersiz kaldığı (%83) yönünde görüş belirtirken akademisyenler de sıklıkla uyum programlarının sürece yayılması gerektiği (%86) ve uygulamalı programlara gereksinim olduğu (%57) yönünde görüş bildirmişlerdir. Yükseköğrenim Müfettişleri ve Akademisyenlerin belirttikleri bu görüşlere ilişkin örnek ifadeler aşağıda yer almaktadır.

“Trafığın tersten olması sadece öğrencilerin değil ülkeye gelen tüm yabancıların sorun yaşamasına neden olur. Turistler bu sorundan çok etkilenmez ama öğrenciler daha uzun süre burada yaşayacakları için daha sık sokağa çıkacak, kaldığı yerden üniversitesine gidecek, markete gidecek ve trafiğin içinde daha çok zaman harcayacaklardır. Yaya olanlar karşıdan karşıya geçerken yanlış yöne bakıp yola atlıyorlar genelde.” (M,4)

“Öğrencilerime ödev konularını hazırlayıp öğrenciler arasında Kıbrıslı Türkiyeli ayrımı yaşanmaması için karma gruplar oluşturmuştum. Böylece birbirleriyle de kaynaşma fırsatı yaratacağımı düşünmüştüm. İki gün sonra Kıbrıslı öğrenci Türkiyeli öğrenciye ödevi haftaya teslim edip etmeyeceklerini teyit etmek için “haftaya teslim etmeyeceyik ödevleri?” şeklinde bir mesaj göndermiş. Bilirsiniz Kıbrıs’ta soru takıları yerine vurgular kullanılır. Soru takısını görmeyen Türkiyeli öğrenci de nasılsa ödevler haftaya teslim edilmeyecek diye ödevin kendine düşen kısmını yapmamış. Ödev teslim günü geldiğinde sınıfta kavga koptu. Mesajı bana gösterdiklerinde gerçeğin, dilden kaynaklanan bir iletişim kazası olduğunu anladım. Tabi bu, kültürel anlamda sadece çok küçük bir farkındalık gerektiriyordu...” (A,7)

“Başlangıçta adaya yeni gelen öğrenciler dini ve dili aynı olsa da bir kültür şoku yaşıyorlar. Her öğrenci kendi geldiği yerin kültürünü arıyor. Bulamayınca da mevcut kültüre tepkide bulunuyor. Zaman geçtikçe bu tepkiler azalıyor ve yerini kendi kültürünü yitirmeksizin yaşanan yerin kültürüne uyuma bırakıyor. Tabi bu süreç maalesef sancılı bir süreç olarak karşımıza çıkıyor. Öğrenciler bu durumdan hem duygusal hem de akademik başarısızlık olarak etkilenebiliyor. Doğal olarak bu sancılı süreçten ülke halkı da olumsuz etkileniyor...” (A, 6)

“Öğrencilerin üniversite için geldikleri ülkede uyum sorunu yaşamaları doğal bir süreçtir. Ancak bazen bu süreç bazı öğrenciler için çok uzun sürebiliyor. Bu da öğrencinin arkadaşlarıyla iletişimine, akademik başarısızlığına ve duygusal anlamda yalnızlık hissine kapılmasına neden oluyor.” (M, 2)

“Evet ülkedeki üniversitelerimizin çoğunda oryantasyon programı adı altında öğrencilere seminerler verildiğini söyleyebilirim. Ancak benim gördüğüm kadarıyla bu programlar genellikle üniversiteyi, kampüsü tanıtıcı seminerler niteliğinde oluyor. Üniversitede görev yapan öğretim elemanlarından seçilen konuşmacılar gelecekteki iş imkânlarını ve o üniversiteden mezun olmakla yakalayabilecekleri avantajları anlatıyorlar. Bu seminerlerin sadece bazılarında konuşmaların sonunda üç beş cümleyle ülkeye ait bazı bilgilere değiniliyor. Aslında öğrenciye verilecek olan “hoş geldin” mesajının ardından ülkeye adaptasyonunu hızlandıracak uygulama içeren programlarla da desteklenebilmelidir öğrenci.” (M, 1)

4.3. Kuzey Kıbrıs Kültürü Başarı Testi Puanlarına İlişkin Bulgular

“Yaratıcı Drama Temelli Kültürel Uyum” programının Kuzey Kıbrıs dışından gelen üniversiteye yeni başlayan öğrenciler üzerindeki etkisini belirlemede ön ölçümlerin analizinde bağımsız t-testi kullanılırken, son ölçümlerin analizinde kovaryans analizi (ANCOVA) kullanılmıştır. ANCOVA yapabilmek için gerekli olan varyans homojenliği ve regresyon eğimlerinin eşitliği varsayımları incelenmiş ve ANCOVA’nın yapılabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 21.

Kontrol ve Deney Gruplarının Kuzey Kıbrıs Kültürü Başarı Testi Ön Test Puanlarına İlişkin Betimsel İstatistikler

Grup	N	$\bar{x}$	SS
Kontrol	38	44.28	14.78
Deney	38	42.44	13.53

Kontrol ve deney grupları ön test puanları karşılaştırıldığında kontrol grubu ($\bar{x}=44.28$, $SS=14.78$) ve deney grubu ($\bar{x}=42.44$, $SS=13.53$) arasında farklılık olduğu görülmektedir. Öğrencilerin puan ortalamaları karşılaştırıldığında kontrol grubu puan ortalamasının deney grubu puan ortalamasından 1.84 puan daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 22.

Kontrol ve Deney Gruplarının Kuzey Kıbrıs Kültürü Başarı Testi Son Test Puanlarına İlişkin Betimsel İstatistikler

Grup	N	$\bar{x}$	SS
Kontrol	38	44.21	15.17
Deney	38	58.79	15.62

Kontrol ve deney grupları son test puanları karşılaştırıldığında kontrol grubu ($\bar{x}=44.21$, $SS=15.17$) ve deney grubu ($\bar{x}=58.79$, $SS=15.62$) arasında farklılık olduğu görülmektedir. Öğrencilerin puan ortalamaları karşılaştırıldığında sonucun deney grubu lehine 14.58 puan daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Ayrıca kontrol grubu öntest ($\bar{x}=44.28$) ve son test ($\bar{x}=44.21$) puan ortalaması karşılaştırıldığında önemsenecek bir farklılığın oluşmadığı, ancak deney grubu öntest ($\bar{x}=42.44$) ve son test ($\bar{x}=58.79$) puan ortalaması karşılaştırıldığında aradaki farkın dikkate değer bir fark olduğu görülmektedir.

Tablo 23.

Kuzey Kıbrıs Kültürü Başarı Testine Göre Düzeltilmiş Başarı Testi Puanlarının Gruba Göre Ancova Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık Düzeyi (p)
Başarı	5947,278	1	5947,278	37,455	0,000
Grup	4689,415	1	4689,415	29,533	0,000
Hata	11591,354	73	158,786		
Toplam	21577,0	75			

Tablo 22’de görüldüğü gibi deney ve kontrol gruplarının son test puanları birbirinden farklıdır. Oluşan bu farkın anlamlı olup olmadığını test etmek için

ANCOVA uygulanmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 23’de sunulmuştur. Tablo 23’de yer alan ANCOVA sonuçları incelendiğinde, öğrencilerin ön test puanlarına göre düzeltilmiş son test puanları arasında deney grubu lehine anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir [$F(1-73)=29.533$, $p=0.000<0.05$].

4.4. Etnikmerkezcilik Ölçeği Öntest-Sontest Puanlarına İlişkin Bulgular

Etnikmerkezcilik ölçeğinin analizlerinde deney ve kontrol grubu karşılaştırıldığında, deney grubu lehine anlamlı bir fark olup olmadığını görebilmek için İlişkisiz Örneklem T-Testi (Independent Samples T-Test) analizi kullanılmıştır. Öntest için analiz sonuçları için Tablo 24’de, sontest için analiz sonuçları da Tablo 25’te verilmiştir.

Tablo 24.

Deney ve Kontrol Grubunun Etnikmerkezcilik Ölçeği Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Veriler

Grup	N	$\bar{x}$	SS	sd	t	p
Kontrol	38	3.22	0.67	74	1.16	0.25
Deney	38	3.40	0.67			

Tablo 24’de ve Tablo 25’te yer alan sonuçlar incelendiğinde, deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin ön test puanları ($p=0.25>0.05$) ile son test puanları ($p=0.12>0.05$) arasında anlamlı bir farkın olmadığı saptanmıştır.

Tablo 25.

Deney ve Kontrol Grubunun Etnikmerkezcilik Ölçeği Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Veriler

Grup	N	$\bar{x}$	SS	sd	t	p
Kontrol	38	3,26	0,53	74	1,59	0,12
Deney	38	3,54	0,96			

4.5. Üniversite Yaşamına Uyum Ölçeği Öntest-Sontest Puanlarına İlişkin Bulgular

Üniversite Yaşamına Uyum ölçeğinin analizlerinde de deney ve kontrol grubu karşılaştırıldığında, deney grubu lehine anlamlı bir fark olup olmadığını görebilmek için İlişkisiz Örneklem T-Testi (Independent Samples T-Test) analizi kullanılmıştır. Üniversite Yaşamı Uyum Ölçeğinin Öntest puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin veriler için Tablo 26’da, sontest puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin veriler de Tablo 27’de yer almaktadır.

Tablo 26.

Deney ve Kontrol Grubunun Üniversite Yaşamına Uyum Ölçeği Ön Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Veriler

Grup	N	$\bar{x}$	SS	sd	t	p
Kontrol	38	3,73	0,55	74	1,94	0,56
Deney	38	4,00	0,67			

Deney ve kontrol grubunun “Üniversite Yaşamına Uyum Ölçeği” öntest puanları karşılaştırıldığında Tablo 26’da ve Tablo 27’de de görüldüğü üzere öntest sonucunda ($p=0.56>0.05$) gruplar arasında anlamlı bir fark yokken, sontest sonucunda ($p=0.001<0.05$) deney ve kontrol grubu puanları arasındaki farkın deney grubu lehine anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 27.

Deney ve Kontrol Grubunun Üniversite Yaşamına Uyum Ölçeği Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Veriler

Grup	N	$\bar{x}$	SS	sd	t	p
Kontrol	38	3,96	0,30	74	3,302	0,001
Deney	38	4,29	0,53			

4.6. Yaratıcı Drama Yöntemiyle Oluşturulan Kuzey Kıbrıs Kültürüne Uyum Programına Katılan Öğrencilerin Program Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgular

“Yaratıcı Drama Yöntemiyle Oluşturulan Kuzey Kıbrıs Kültürüne Uyum Programına” katılan öğrencilerin program hakkındaki görüşlerine ilişkin veriler Tablo 28’de ve Tablo 29’da yer almaktadır. Öğrencilerin uygulamaya ilişkin memnuniyet durumları ve öz değerlendirmelerine ait görüşleri Tablo 28’de, uygulamanın sınırlılıklarına ve uygulamaya yönelik önerilerine ilişkin görüşleri ise Tablo 29’da sunulmuştur. Öğrenci görüşlerinden elde edilen nitel veriler temalar altında kodlanarak kategorilere ayrılmıştır.

Buna göre Tablo 28’de oluşturulan temalar “Uygulamaya İlişkin Memnuniyet Durumu” ve “Uygulamaya İlişkin Öz Değerlendirme” olmak üzere 2 başlık halinde değerlendirilmiştir. Birinci tema kapsamında 8 farklı kod, ikinci tema kapsamında ise 9 farklı kod kullanılmıştır. Tablo 29’da oluşturulan temalarda ise “Uygulamanın Sınırlılıkları” teması altında 3 farklı kod, “Uygulamaya Yönelik Öneriler” teması kapsamında da 8 farklı kod belirtilmiştir.

Tablo 28.

Uygulamaya İlişkin Öz Değerlendirme ve Memnuniyet Durumunu Yansıtan Veriler

<i>Tema</i>	<i>Kod</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
<i>Uygulamaya İlişkin Memnuniyet Durumu</i>	İletişimi güçlendirmesi	16	42.11
	Kıbrıs'ın kültürünü öğretmesi	18	47.37
	Kıbrıs'a alışmayı sağlama	12	31.58
	Eğlenirken öğrenme	16	42.11
	Yaratıcılığı pekiştirmesi	3	7.89
	Çeşitli sanat dallarından yararlanması	5	13.16
	Mesleki açıdan katkısının olması	8	21.05
	Kişisel gelişim sağlaması	4	10.53
<i>Uygulamaya İlişkin Öz Değerlendirme</i>	Kıbrıs'ın birçok şeyini öğrenme	15	39.47
	Kıbrıs'a dair önyargılarım yıkılması	9	23.68
	Kendini ifade etme gücünün artması	6	15.79
	Okula daha çok ısınma	3	7.89
	Çekingenliğin azalması	5	13.16
	Arkadaş iletişiminin güçlenmesi	14	36.84
	Empati becerisinin gelişmesi	2	5.26
	Stresin azalması	2	5.26
	Yaratıcılığın gelişmesi	2	5.26

“Katıldığım uygulama bana sınıftan insanlarla iletişim kurmayı öğretti. İlk başlarda çok soğukken daha atılgan olmayı, birlikte zaman geçirmenin aslında çok değerli olduğunu öğretti. Teşekkür ederim o yüzden...” (Urfalı+İstanbulu)

“Kıbrıs'ın kültürü hakkında daha vakıf olduk kültürüne. Bilgi boyutunda birçok şey kattı...” (Utame)

“Yani buranın kültürüne biraz daha aşina olmayı sağladı...” (Helmet)

“Kıbrıs'ı tanımak arkadaşları tanımak. Sizleri tanımak. Gayet güzel ve ayrıcalıktı bizim için. Belki özel eğitimde bizim gibi öğrencilere değerlendirme yaptığınız

için güzeldi. İleriki yaşlarımızda öğrencilerimize uygulayacağımız davranışlar ve uygulamalar için...”(Nikolas)

“Arkadaşlarımızla yani hiç tanımadığımız arkadaşlarımız vardı onlarla kaynaştık. Mesela iletişimimiz gelişti. Sonra Kıbrıs’ın kültürü hakkında daha çok bilgi sahibi olduk...” (Sky)

“Kıbrıs’ın bazı özelliklerini tanımış olduk...” (Cedrick)

“Eğlenerek öğrenmeyi çok sevdim. Çok şey kattı bana gerçekten. Özellikle doğaçlamayı ben eskiden hiç yapamazdım. Ama şu an hani severek yapıyorum artık...” (Kıskanç Galatasaraylı)

“Buraya geldiğimde ben kültür şoku yaşamıştım. Ama bu derse geldiğimde Kıbrıs’ın kültürünü öğrendim. O kültür şokunu birazcık atlattım. Bu ders yardımcı oldu. Süreci hızlandırdı...” (Eskobar)

Yukarıdaki görüşler, öğrencilerin programa ilişkin memnuniyet durumlarının olumlu yönde olduğunu göstermektedir. Deney grubunda yer alan öğrenciler programla birlikte iletişimlerinin güçlendiğini, eğlenerek öğrendikleri için hem yaratıcılıklarının geliştiğini hem de bilgilerin daha kalıcı hale gelerek Kuzey Kıbrıs kültürünü öğrenmelerini sağladığını belirtmişlerdir. Ayrıca Kuzey Kıbrıs kültürünü tanıdıkça Kıbrıs’a karşı var olan önyargılarının ve stres kaynaklarının azaldığını, empati becerilerinin geliştiğini hatta uygulamaların mesleki gelişim açısından da kendilerine katkı sağladığını ifade etmişlerdir.

Tablo 29.

Uygulamanın Sınırlılıklarına ve Uygulamaya Yönelik Önerilere İlişkin Veriler

<i>Tema</i>	<i>Kod</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
<i>Uygulamanın Sınırlılıkları</i>	Hafta sonu olması	4	10.53
	Uygulama sonrasında yorgunluk hissetme	1	2.63
	Erken saatte başlaması	4	10.53
<i>Uygulamaya Yönelik Öneriler</i>	Kişi sayısının daha az olması	1	2.63
	Zorunlu olması	2	5.26
	Sınavının olması	1	2.63
	Daha geniş kitleye yayılması	6	15.79
	Süresinin uzatılması	13	34.21
	Daha farklı ortamlarda yapılması	6	15.79
	Yetişkinlerle sohbetler	1	2.63
	Uygulamanın yeterliliği	18	47.37

“Bunun üstüne daha bir şey eklenebilir mi ki? Zaten iyi...” (Roubt)

“Bence gayet iyiydi. Hani herşey düşünülmüş yapılmıştı...” (Fenerbahçe)

“Uygulama zaten en başından beri iyiydi. Daha iyi ne kadar olabilir bilmiyorum. Çok iyi geçti yani...” (Harranlı)

“Daha iyi olabilmesi için bence dersler uzatılmalı. Ve etkinlikler daha da çoğaltılmalı...” (Kıskanç Galatasaraylı)

“Tek zorluğu cumartesi günü derse gelmekti...” (Sky)

“Hafta sonu okula gelmemiz bizi biraz zorluyordu...” (Diyarbakırlı)

“Bence bunun sadece özel eğitimciler için değil de tüm diğer bölümler için de uygulanması lazım...” (Uykucu)

“Bu uygulamanın tek zorluğu sabah erken uyanmaktı. Haftada bir gün değil de keşke iki gün olsaydı ya da bir gün içerisinde saatlerin daha uzun olması daha iyi olacaktı...” (Urfalı4İstanbullu)

“Daha iyi olabilmesi için biraz daha uzun olmasını isterdim. Tekrar ikinci dönem olmasını isterdim mesela...” (Yeşil)

“Önerilerim iki gün olsun hocam, 3 saat yerine 4 saat olsun...” (Çataklı)

“Herkesin bu programa koşulsuz bir şekilde katılması gerekiyor...” (Vbf)

“Daha farklı ortamlarda uygulanabilir. Yani dış ortam olursa farklı objelerle buluşmak etkileyici olabiliyor...” (Mavi)

Yukarıdaki görüşler dikkate alındığında, öğrenciler programın sınırlılıklarına ilişkin en fazla, uygulamanın hafta sonu oluşunu ve erken saatte başlamasını ifade etmişlerdir. Uygulamaya yönelik önerilerde ise en fazla süreye değinmişler ve uygulamanın süresinin uzatılmasının daha iyi olacağı hatta ikinci dönemde de devam ettirilebileceği yönünde görüş belirtmişlerdir. Görüş bildiren öğrencilerin %47.37’si de Uygulamanın mevcut haliyle yeterli olduğunu, her şeyin en ince ayrıntısına kadar düşünülerek planlandığını ifade etmişlerdir. Uygulamanın farklı ortamlarda gerçekleştirilmesinin ayrıca ülkede yaşayan yaşlı bireylerle yöresel sohbet ortamlarının oluşturulmasının da etkileyici olabileceği öğrencilerin görüşleri arasında yer almaktadır.

4.7. Yaratıcı Drama Yöntemiyle Oluşturulan Kuzey Kıbrıs Kültürüne Uyum Programına Katılan Öğrencilerin Cinsiyete Bağlı Ölçek Puanlarına İlişkin Bulgular

Tablo 30.

Cinsiyete Bağlı Ölçek Puanlarına İlişkin Veriler

<i>Grup</i>	<i>N</i>	<i>Sıra Ortalaması</i>	<i>Sıra Toplamı</i>	<i>U</i>	<i>p</i>
Kız	20	42,33	846,5	483,5	0,363
Erkek	56	37,13	2079,5		

Tablo 30’da sunulan verilere göre, $p=0.36>0.05$ olduğundan “Yaratıcı Drama Yöntemiyle Oluşturulan Kuzey Kıbrıs Kültürüne Uyum Programına” katılan öğrencilerin ölçek puanlarında cinsiyete bağlı anlamlı bir farkın olmadığı saptanmıştır.

BÖLÜM V

TARTIŞMA

Bu bölümde araştırmadan elde edilen nicel ve nitel bulgular, araştırmanın alt amaçları dikkate alınarak tartışılmıştır. Ulaşılan sonuçlar, alan yazınla desteklenerek tartışılmış ve yorumlanmıştır.

5.1. Kuzey Kıbrıs Kültürünü Öğrenmede Öğrencilerin Eğitime İhtiyaç Durumlarına İlişkin Bulgulara Ait Tartışma

Kuzey Kıbrıs'ın kültürünü öğrenmede öğrencilerin eğitime ihtiyaç duyma durumuna ilişkin boyutlara bakıldığında “İletişim” boyutunda eğitime duyulan ihtiyaç ($\bar{x}=3.33$) en yüksek aritmetik ortalamaya sahiptir. Yükseköğrenim müfettişlerinin ve akademisyenlerin görüşlerinde de özellikle iletişimin temel kaynağı olarak dilin önemi vurgulanmıştır. Alanyazın da kültürel farklılıkların başında dilin önemli bir yere sahip olduğunu desteklemektedir. Dil ile ilgili olarak öğrencilerin sadece arkadaş ortamında değil, derslerde de sıkıntılar yaşadıkları ve bunun da akademik başarılarını olumsuz yönde etkileyebileceği düşünülmektedir. McElroy, Morrow ve Wardlow, (1999)'un çalışmaları bu doğrultuda elde edilen bulguları destekler niteliktedir. Araştırma ile uluslararası öğrencilerin dil konusunda yaşadıkları sorunların ev sahibi öğrencilere göre akademik başarılarına olumsuz bir etki yaptığı, dilin öğrenilmesinden sonra sınıf içi etkileşimin artması, iletişim kodlarının karşılıklı olarak aynı anlamı taşıması ile başarı grafiğinin de yükseldiği yönündeki sonuçların iletişim boyutuna duyulan eğitim ihtiyacının gerekliliğini vurguladığı düşünülmektedir. Ayrıca Ward ve Kennedy (1992), Masgoret ve Ward (2006) da ülkeye yeni gelen farklı kültüre sahip bireylerin yeni gidilen ülkede konuşulan dili bilmesinin iletişim, etkileşim ve sosyal ilişkileri güçlendirdiğini bununla birlikte eğitim alanına uyum sağlamayı kolaylaştırması yönünden de önem taşıdığını dile getirmişlerdir. Erdoğan, Şanlı ve Bekir (2005)'in araştırmaları sonucunda da öğrencilerin, toplumun öğrenciye olan genel bakış açısı ve arkadaşlık ilişkilerinde, kültürel boyutta ise farklı değer yargıları ve arkadaşlarının tutum ve davranışları konularında uyum sorunu yaşadıkları tespit edilmiştir.

Üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin yaşadıkları yeri değişmemiş olsalar bile akademik uyum için belli bir zamana ihtiyaç duymalarının doğal bir süreç olduğu düşünülmektedir. Kültür farklılığından kaynaklanan durumların ise daha çok yaşadıkları şehir dışında farklı bir şehir ya da ülkeye giden öğrencileri etkilemekte olduğu vurgulanmaktadır. Sun-Selişik (2009)'un çalışmalarından elde edilen veriler de bu görüşü destekler niteliktedir. Öğrencilerin üniversitedeki ilk senelerinde farklılıklar nedeniyle çeşitli zorluklar yaşandığına işaret edilmektedir. Ayrıca Osmanlı (2018) de üniversiteye yeni başlayan uluslararası öğrencilerin çeşitli nedenlerle ülkeye uyum konusunda sorunlar yaşadığını vurgulamaktadır.

Alan yazında da görüldüğü üzere üniversiteye yeni başlayan farklı şehir veya ülkelerden gelen öğrencilerin kültürel ve/veya akademik anlamda sorunlarla karşılaşabildiği sonucuna dikkat çekilmektedir. Sorunların tespit edildiği her alanda çözümlere gereksinim duyulmakta ve bu sorunların nereden kaynaklandığı ve sorunun ortadan kalkabilmesi için nelere ihtiyaç duyulduğunun inceliklerle tespit edilmesinin gerekliliği birçok farklı çalışmada vurgulanmaktadır.

Güvenç (2013) de kültürleşme sürecinin hem yerel toplumu hem de farklı kültürlerden gelen bireyleri aynı anda etkilediği düşünülse de yaşadığı şehri veya ülkeyi değiştiren bireylerin oran olarak kültürleşme sürecinden daha fazla etkilendiklerini belirtmektedir. Yapılan bu vurgu da üniversiteye yeni başlayan özellikle yurt dışından gelen öğrencilerin kültürleşme sürecini hızlandırmak ve desteklemek amacıyla yeni gidilen ülkenin kültürünü öğrenmenin genel hatlarıyla yükseköğretim kurumlarında bir eğitim ihtiyacı olabileceğini düşündürmektedir.

5.2. Kuzey Kıbrıs Kültürü Başarı Testi Puanlarına İlişkin Bulgulara Yönelik Tartışma

Araştırmaya katılan deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin uygulanan program sonucunda “Kuzey Kıbrıs Kültürü Başarı Testi” öntest-sontest puanları ile Üniversite Yaşamına Uyum” ölçeği öntest-sontest puanları arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark olduğu bulgular arasında yer almaktadır. Jang ve Chiriboga (2010) da çalışmalarında uyum sağlamanın bireyin yeni yer aldığı kültürün gereklerini öğrenerek yerine getirme davranışlarıyla doğru orantılı bir bağa sahip olduğunu vurgulamışlardır. Öğrencilerin kültürünü bilmedikleri bir ortamda kendilerini daha çekimser hissettikleri, çevreleriyle iletişim kurmaktan

kaçındıkları, kendilerini ifade etmekte zorlandıkları, programa ilişkin görüşlerinde sıklıkla belirttikleri ifadeler arasında yer almaktadır. Uygulanan program ile birlikte zorlandıkları bu alanların olumlu anlamda değişime uğradığını vurgulamalarının da Jang ve Chiriboga (2010)'un çalışmalarıyla desteklenebileceği düşünülmektedir.

Değişimin temelinde paylaşım vardır ve paylaşımın etkisinde toplumlar değişime uğrar (Doğan, 2007; Suğur, 2012; Tayfun, 2012). Bu doğrultuda değişimin sağlıklı gerçekleşmesinde bilinçli bir şekilde ihtiyaca göre geliştirilmiş paylaşım odaklı eğitim programlarının etkisinin yüksek olacağı düşünülmektedir.

Sosyo-kültürel uyum, kurulan sosyal ilişkilerle de ilişkilidir. Ana kültürün üyeleriyle kurulan iletişim, etkileşim ve yakınlık düzeyi arttıkça ülke dışından gelen farklı kültüre sahip bireylerin de sosyo-kültürel uyum düzeylerinin yükseleceği düşünülmektedir. Ana kültür üyeleriyle bu süreci çekimser kalmadan paylaşabilmek için ise ülkenin kültüründeki temel bileşenlerin (dil, trafik, örf-adet vb.) temel düzeyde bilgisine ihtiyaç olabileceği görüşü de Ward ve Kennedy (1993)'ün ve Masgoret ve Ward (2006)'nın çalışmalarıyla desteklenebilir niteliktedir.

Bireylerin, yeni gidilen ülkede daha çok kendi kültüründen olan grupların üyeleri ile iletişim ve etkileşim kurma eğilimine sahip oldukları, bildiği ve hakim olduğu kültürün kendini rahat hissetmesini sağlayabileceği düşünülmektedir. Bu sebeple de bireylerin yeni gittikleri ülkenin toplumuyla daha az yakınlık geliştirdikleri ve sonuç olarak daha çok sosyo-kültürel uyum sorunları yaşadıkları, ülke kültürüne hakim oldukça bu uyum sorunlarının azalarak ortadan kalkabileceği düşüncesi de Ward ve Rana-Deuba (2000)'in araştırmalarıyla desteklenebilmektedir.

5.3. Etnikmerkezcilik Ölçeği Öntest-Sontest Puanlarına İlişkin Bulgulara Ait Tartışma

Yapılan araştırma sonucunda deney ve kontrol gruplarının etnikmerkezcilik ölçeği öntest ve son test puanları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Toplumsallaştırmanın topluma uyum sürecini içerirken, kültürlemenin de bu uyum sürecinde temel gereksinimlerinin, ihtiyaçların

karşılanmasını ve değerlerin korunarak tüm kuşaklara öğretilmesini kapsadığı düşünülmektedir. Araştırmadan elde edilen bu bulgu da Chen ve Starosta, (2008)'in ve Öğüt (2017)'nin çalışmalarıyla desteklenebilir niteliktedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin farklı bir ülkenin kültürünü öğrenirken kendi etnik inanç ve değerlerine ait görüşlerinin sabit kalmasının, geliştirilen programın bu alana etkisinin olmadığını ortaya koyduğu düşünülmektedir. Bu doğrultuda ise Berry (1997) ve Sam (2006)'nın çalışmaları dikkati çekmektedir. Berry (1997) ve Sam (2006)'nın görüşüne göre kültürleşme ve gruplar arası ilişkilerde toplumları etkileyen iki temel nokta önemlidir. Birincisi grubun kendi içyapısı içerisinde özelliklerini yitirmeden devam ettirilebilmesiyle ikincisi ise farklı grupların birbirleriyle iletişimlerinin sonucunda ortaya çıkan etkileşimleridir. Etnikmerkezcilik öntest ve sontest puanları arasında anlamlı bir farkın oluşmamasının da bu çalışmalarla desteklenebileceği düşünülmektedir. Ayrıca yine Berry (2006)'nın da vurguladığı 1970 yılında kendisi tarafından geliştirilen iki boyutlu kültürleşme modeli ile de örtüştüğü düşünülmektedir ki birinci boyutta bireyler yaşadıkları yeni toplumla sosyal anlamda gerekli olan ilişkileri devam ettirirken ikinci boyutta kendi öz kültürlerini, toplumsal kimliklerini sürdürebilmektedir.

5.4. Üniversite Yaşamına Uyum Ölçeği Öntest-Sontest Puanlarına İlişkin Bulgulara Yönelik Tartışma

Araştırmaya katılan deney ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin üniversite yaşamı uyum ölçeği öntest-sontest puanları karşılaştırıldığında deney grubu lehine anlamlı bir fark saptanmıştır. Bu farkın oluşmasında geliştirilen programın etkili olduğu düşünülmektedir. Öğrencilerin 12 hafta boyunca aynı grup üyeleriyle aynı ortamı paylaşarak etkinliklerde yer almasının, etkinlikler sırasında yeni geldikleri ülkeye ilişkin kendilerinin ve grupta yer alan diğer arkadaşlarının deneyimlerinin paylaşıldığı ortamların, yaratıcı dramının birleştirici çatısı altında oluşturulmasının bu süreçte katkısı olduğu düşünülmektedir. Saygın ve Hasta (2018)'e göre de hem sosyal hem de kültürel bütünleşme düzeyi yüksek olan farklı kültüre sahip bireylerin sosyo-kültürel uyum düzeylerinin de yüksek olduğu ifade edilmektedir.

Ayrıca Yao, Han, Zeng ve Guo, (2013) de yükseköğretim öğrencilerinin üniversiteye uyumunun, öğretim elemanları ile etkileşim içinde olma, yerleşke yaşamına katılma ve kendini üniversiteye bağlı hissetme ile sağlanabileceğini vurgulamaktadır. Hartnett, Romeke ve Yap (2004) de kültürel uyum başta olmak üzere, kültürel faktörlerin akademik uyum üzerindeki etkisini dile getirmişlerdir. Searle ve Ward (1990)'a göre de kültürel uyumun başlangıçta sosyal destekle sağlanabileceği inancı da zamanla yerini, bu sürecin kültürel bilginin etkisinde olduğu gerçeğine bırakmıştır.

Sun-Selişık (2009) çalışmasında öğrencilerin üniversitedeki ilk senelerinde çeşitli zorluklar yaşadığı ve bu zorluklarla baş etmede sıklıkla aktif başa çıkma yöntemlerini kullandıklarını saptamıştır. Bu çalışmada elde edilen bulgulara göre de “Üniversite Yaşamı Uyum” ölçeğinde deney ve kontrol grubu arasındaki farkın deney grubundaki öğrencilerin lehine anlamlı çıkmasının deney grubundaki öğrencilerin geliştirilen programla desteklenmiş olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Mercan ve Yıldız (2011)'in gerçekleştirdiği araştırma sonucunda öğrencilerin üniversite yaşamına uyum puanlarıyla akademik genel not ortalamaları karşılaştırıldığında bu iki değişken arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Buna göre kültürel uyumun, üniversite yaşamına uyuma olumlu yönde etkisi olduğu, üniversite yaşamına uyumun da akademik başarıya olumlu yönde etkisi olduğu düşünülmektedir. Yu ve Wright (2015)'in araştırması da bu görüşü destekler niteliktedir. Araştırmada yeni ortamlarına uyum sağlamada, akademik ve sosyokültürel zorluklarla karşılaştığını ancak sosyokültürel zorlukların öğrencilerin uyum sürecini ve akademik başarılarını daha fazla etkilediği vurgulanmaktadır.

Carless (2005) de gerçekleştirdiği araştırmasında birey-çevre uyumunun kültürel adaptasyon ve yaşam tatmini üzerinde anlamlı etkisi olduğunu saptamıştır. Araştırmacı tarafından iyi derecede uyum halinin, yabancılaşma ve psikolojik sorunlarda azalmalara, bağlılık ve özgüvende ise artışlara neden olacağı ifade edilmektedir. Bu çalışmanın da araştırmadan elde edilen bu bulguyu destekler nitelikte olduğu düşünülmektedir.

5.5. Yaratıcı Drama Yöntemiyle Oluşturulan Kuzey Kıbrıs Kültürüne Uyum Programına Katılan Öğrencilerin Program Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgulara Yönelik Tartışma

Yaratıcı drama yöntemiyle oluşturulan Kuzey Kıbrıs Kültürüne Uyum Programına katılan öğrencilerin elde edilen veriler doğrultusunda programın etkililiğine ilişkin olumlu düşüncelere sahip oldukları düşünülmektedir. Bu sürecin planlanmasında öğrencileri öğrenmeye en çok ne teşvik eder sorusunun cevabı olarak yaratıcı drama yönteminin kullanılmasının sürecin etkililiğinde önem taşıyacağı düşünülmektedir. Weiner (1990) tarafından da bir uyum süreci planlanırken “öğrencileri ne motive eder?” sorusunun sürecin en önemli adımı olduğu vurgulanmaktadır. Ogbu (1992) de okullarda farklı kültürlerden gelen öğrencilerin hem akademik performanslarını hem de okula uyumlarını kolaylaştırabilmek için stratejik programlara ihtiyaç olduğunu vurgulamıştır. Liu ve Dong (2019) da öğrencilerin ortak paydada buluşabildikleri etkinlik ortamlarının artırılmasının önemine dikkati çekmektedir. Ayrıca Matveeva ve Filipchenko (2017) de çalışmalarında uluslararası öğrencilerin sosyo-kültürel ortama uyum sağlamalarının öğrenciler açısından motivasyonu artırdığını ve bu sürecin destekleneceği ortamların okul ortamında yaratılması gerekliliği de vurgulanmıştır. Pyrkova (2016)’nın çalışmasında da uluslararası öğrencilerin adaptasyon sürecinde başlangıçta motivasyonlarının düşük olduğu tespit edilmiş, desteklendiklerinde de bu sürecin önce motivasyon üzerinde etkili olduğu, daha sonra da uyum sürecinde olumlu yönde etkili olduğu saptanmıştır. Adıgüzel (2015) tarafından yaratıcı dramanın doğasında yargılama olmadığı için yaratıcı drama sürecinin bireyi olduğu gibi kabul ettiği ve bireyin kendisini sürecin bir parçasıymış gibi hissetmesini kolaylaştırdığı, bu yapısı ile de empati becerisini geliştirdiği ifade edilmektedir. Öğrenci görüşlerinden elde edilen bulguların da bu doğrultuda olduğu düşünülmektedir.

Uygulamaya katılan öğrenciler programa ilişkin görüşlerini ifade ederlerken arkadaşlarıyla olan paylaşımları sayesinde yabancılık hissettikleri Kuzey Kıbrıs kültürüne daha çabuk alıştıklarını, öz güvenlerinin geliştiğini, ön yargılarından arındıklarını ve empati becerilerinin geliştiğini sıklıkla dile getirmişlerdir. Elde edilen bu bulgular Vural ve Sommers (2012)’nin görüşleriyle örtüşmektedir. Vural ve Sommers (2012), dramada süreçlerin, bireylerin

karşılaştığı durumlarla şekillendiğini, bireyin değişimine neden olan bu durumların sayesinde de kişilerin yaşadıkları olaylarla baş edebilmeyi öğrendiklerini ifade etmektedir.

Deney grubunda yer alan öğrenci görüşlerinden elde edilen bulgular dikkate alındığında “Yaratıcı Drama Yöntemiyle Oluşturulan Kuzey Kıbrıs Kültürüne Uyum Programının” etkili olduğu düşünülmektedir. Yaratıcı drama yönteminin bu sürece olan katkısı Demir (2019)’un çalışmasıyla da desteklenmektedir. Demir (2019)’un gerçekleştirdiği çalışma kapsamında tüm katılımcıların ortak görüşü olan yaratıcı dramanın oryantasyon eğitimi amaçlarına ulaştırmada etkili bir öğretme yöntemi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

5.6. Yaratıcı Drama Yöntemiyle Oluşturulan Kuzey Kıbrıs Kültürüne Uyum Programına Katılan Öğrencilerin Cinsiyete Bağlı Ölçek Puanlarına İlişkin Bulgulara Yönelik Tartışma

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda üniversite yaşamına uyum ve etnikmerkezcilik açısından cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark bulunamamıştır. Elde edilen bu sonuç Boran ve Arcagök (2017)’nin çalışmalarıyla benzerlik göstermektedir. Boran ve Arcagök (2017) çalışmalarında “Kültürlerarası Duyarlık Ölçeğini” kullanmışlardır. Araştırma bulgularının sonucunda öğretmen adaylarının kültürel duyarlılıklarının cinsiyet ve anabilim dalı değişkenine göre anlamlı bir fark göstermediği saptanmıştır.

BÖLÜM VI

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma kapsamında belirlenen alt amaçlar dikkate alınarak ulaşılan sonuçlara sırasıyla yer verilmiştir. Ayrıca ulaşılan sonuçlar doğrultusunda araştırmanın önerileri yer almaktadır.

6.1. Sonuçlar

Bu bölümde araştırmanın nitel ve nicel bulgularından elde edilen sonuçları alt amaçlar doğrultusunda sunulmuştur.

6.1.1. Kuzey Kıbrıs Kültürünü Öğrenmede Öğrencilerin Eğitime İhtiyaç Durumlarına İlişkin Bulgulara Yönelik Sonuçlar

- Öğrencilerin kültürel uyum konusunda Trafik ve Ulaşım, Coğrafi Özellikler ve Çevre, Tarihi ve Toplumsal Durumlar, Ekonomi ve Siyaset, İletişim, Eğitim Sanat ve Spor, boyutlarının tümünde eğitim ihtiyaçlarının orta derecede olduğu, bu doğrultuda üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin Kuzey Kıbrıs kültürüne ilişkin eğitime genel olarak orta düzeyde ihtiyaç duydukları sonucuna ulaşılmıştır.
- Elde edilen verilere göre yükseköğrenim müfettişleri tarafından en sık yaşanan sorun olarak trafik boyutu belirtilirken, akademisyenler tarafından trafik ile birlikte dil sorununa da sıklıkla değinilmiştir. Ayrıca ülkenin gelenek ve göreneklerine uyum konusunda yaşanan sorunlara üçüncü önem sırasında yer almaktadır.
- Kuzey Kıbrıs'taki üniversitelerin yürütmekte olduğu uyum programlarına ilişkin yükseköğrenim müfettişleriyle akademisyenlerin görüşleri incelendiğinde, bu programların sadece akademik uyuma odaklı olduğu ve süre olarak yetersiz kaldığı, uyum programlarının sürece yayılması gerektiği ve uygulamalı programlara gereksinim olduğu yönünde sonuçlara ulaşılmıştır.

Ulaşılan sonuçlar doğrultusunda yükseköğretime yeni başlayan ve bu amaçla Kuzey Kıbrıs'a ilk defa gelen farklı kültürlere sahip öğrencilerin Kuzey

Kıbrıs kültürüne uyum sağlamalarına yönelik sürece yayılan bir eğitim programına ihtiyaç duyulduğu düşünülmektedir.

6.1.2. Kuzey Kıbrıs Kültürü Başarı Testi Puanlarına İlişkin Sonuçlar

- Kontrol ve deney grupları ön test puanları karşılaştırıldığında kontrol grubu ve deney grubu arasında farklılık olduğu görülmektedir. Öğrencilerin puan ortalamaları karşılaştırıldığında kontrol grubu puan ortalamasının deney grubu puan ortalamasından daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- Kontrol ve deney grupları son test puanları karşılaştırıldığında kontrol grubu ve deney grubu arasında farklılık olduğu görülmektedir. Öğrencilerin puan ortalamaları karşılaştırıldığında sonucun deney grubu lehine daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- ANCOVA sonuçları incelendiğinde, öğrencilerin ön test puanlarına göre düzeltilmiş son test puanları arasında deney grubu lehine anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir.

Yukarıdaki sonuçlar dikkate alındığında Kuzey Kıbrıs kültürünü öğrenmede geliştirilen Yaratıcı Drama Yöntemiyle Oluşturulan Kuzey Kıbrıs Kültürüne Uyum Programı'nın etkili olduğu düşünülmektedir.

6.1.3. Etnikmerkezcilik Ölçeği Öntest-Sontest Puanlarına İlişkin Sonuçlar

- Elde edilen sonuçlar incelendiğinde, deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin ön test puanları ile son test puanları ($p=0.12>0.05$) arasında anlamlı bir farkın olmadığı saptanmıştır.

Bu sonuç dikkate alındığında geliştirilen programın öğrencilerin etnikmerkezcilik görüşlerinde herhangi bir etkiye sahip olmadığı düşünülmektedir.

6.1.4. Üniversite Yaşamına Uyum Ölçeği Öntest-Sontest Puanlarına İlişkin Sonuçlar

- Deney ve kontrol grubunun “Üniversite Yaşamına Uyum Ölçeği” öntest puanları karşılaştırıldığında öntest sonucunda gruplar arasında anlamlı bir fark yokken, sontest sonucunda deney ve kontrol grubu puanları arasındaki farkın deney grubu lehine anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir.

Yukarıdaki sonuçlar dikkate alındığında üniversite yaşamına uyum sağlama sürecinde geliştirilen Yaratıcı Drama Yöntemiyle Oluşturulan Kuzey Kıbrıs Kültürüne Uyum Programı’nın sürece olumlu yönde bir katkı sağladığı düşünülmektedir.

6.1.5. Yaratıcı Drama Yöntemiyle Oluşturulan Kuzey Kıbrıs Kültürüne Uyum Programına Katılan Öğrencilerin Program Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Sonuçlar

- Elde edilen bulguların doğrultusunda öğrencilerin programa ilişkin memnuniyet durumlarının olumlu yönde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Deney grubunda yer alan öğrenciler programla birlikte iletişimlerinin güçlendiğini, eğlenerek öğrendikleri için hem yaratıcılıklarının geliştiğini hem de bilgilerin daha kalıcı hale gelerek Kuzey Kıbrıs kültürünü öğrenmelerini sağladığını belirtmişlerdir. Ayrıca Kuzey Kıbrıs kültürünü tanıdıkça Kıbrıs’a karşı var olan önyargılarının ve stres kaynaklarının azaldığını, empati becerilerinin geliştiğini bununla birlikte uygulamaların mesleki gelişim açısından da kendilerine katkı sağladığını ifade etmişlerdir.
- Öğrenciler programın sınırlılıklarına ilişkin en fazla, uygulamanın hafta sonu oluşunu ve erken saatte başlamasına işaret etmişlerdir. Uygulamaya yönelik önerilerde ise en fazla süreye değinmişler ve uygulamanın süresinin uzatılmasının daha iyi olacağı hatta ikinci dönemde de devam ettirilebileceği yönünde görüş belirtmişlerdir. Ayrıca uygulamanın mevcut haliyle yeterli olduğunu, her şeyin en ince ayrıntısına kadar düşünülerek planlandığını ifade etmişlerdir. Uygulamanın farklı ortamlarda gerçekleştirilmesinin bununla birlikte ülkede yaşayan yaşlı bireylerle

yöresel sohbet ortamlarının oluşturulmasının da etkileyici olabileceği öğrenciler görüşlerine göre elde edilen sonuçlar arasında yer almaktadır.

6.1.6. Yaratıcı Drama Yöntemiyle Oluşturulan Kuzey Kıbrıs Kültürüne Uyum Programına Katılan Öğrencilerin Cinsiyete Bağlı Ölçek Puanlarına İlişkin Sonuçlar

- Elde edilen sonuçlar incelendiğinde, deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin son test puanları açısından cinsiyet değişkenine bağlı anlamlı bir farkın ($p=0.36>0.05$) arasında anlamlı bir farkın olmadığı saptanmıştır.

Yukarıda ifade edilen görüşlerden yola çıkılarak öğrencilerin uygulanan “Yaratıcı Drama Yöntemiyle Oluşturulan Kuzey Kıbrıs Kültürüne Uyum Programının” etkili sonuçlara ulaştırdığı konusunda görüş birliğine sahip oldukları söylenebilir. Öğrencilerin uygulama sonrasındaki Kuzey Kıbrıs Kültürü başarı testine ilişkin başarı düzeylerindeki artışın ve yine Üniversite Yaşamına Uyum ölçek puanlarının uygulama sonrasında deney grubu lehine dönüşmesinin programın öğrencilerin uyum süreçleri üzerinde katkısı olduğunu ortaya koymaktadır.

6.2. Öneriler

Bu bölümde araştırmanın sonuçlarına ilişkin ve yapılacak olan yeni araştırmalara rehberlik edebileceği düşünülen öneriler yer almaktadır.

- KKTC uyruklu öğrenciler de sürece dahil edilerek ev sahibi öğrencilerle yabancı uyruklu öğrencilerin etkileşimlerine katkı sağlanabilir.
- Hazırlanan uyum programı üniversitelerde başta İngilizce olmak üzere birçok dile çevrilerek tercümanlar eşliğinde uygulanabilir.
- Geliştirilen uyum programları tüm üniversitelerde kredisiz ancak zorunlu ders olarak bir dönem boyunca uygulanabilir.
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’nın desteğiyle ülkeye çalışmak amacıyla gelen uluslararası vatandaşlara geçici çalışma izinleri verilerek programa katılım ön-koşul olarak sunulabilir. Program sürecini başarıyla tamamlayan bireylere yıllık çalışma izinleri verilebilir.
- Geliştirilen uyum programının etkililiğini ortaya koymak adına farklı araştırmalarda öntest ve son test için farklı ölçekler kullanılabilir.

KAYNAKÇA

- Acar, Ü. (2019). Küresel Güç Mücadelesi ve Ulus-Devletin Geleceği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(27).
- Adıgüzel, Ö. (2006). Yaratıcı Drama Kavramı, Bileşenleri ve Aşamaları. *Yaratıcı Drama Dergisi*. 1(1).
- Adıgüzel, Ö. (2015). *Eğitimde Yaratıcı Drama* (6. Baskı) Ankara Pegem Akademi
- Akıllı, S. (2011) *Deneyim ve Eğitim* (2. Baskı) Ankara ODTÜ Yayıncılık.
- Aksoy, Z. (2012). Uluslararası Göç ve Kültürlerarası İletişim. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 20, (4), 293-303.
- Aral, N., Baran, G., Erdoğan, S. ve Pedük, Ş. (2003). *Eğitimde Drama*. İstanbul: Yapa Yayınları.
- Atılğan, H. (Ed.) (2006). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Anı Yayıncılık.
- Arievitch, I.M. ve Stetsenko, A. (2000). The quality of cultural tools and cognitive development: Gal'perin's perspective and its implications. *Human Development*, 43(2), 69-93.
- Aslan, S. (2015). Üniversite Yaşamına Uyum Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(04), 132-145.
- Başaran, İ. E. (1991). *Eğitim Psikolojisi Modern Eğitimin Psikolojik Temelleri*. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Berry, J. W., Kim, U., Minde, T. ve Mok, D. (1987). Comparative Studies of Acculturative Stress, International Migration Review. *Migration and Health, Special Issue*: 21, 491-51.
- Berry, J.W. (1997). Immigration, Acculturation, and Adaptation. *Applied Psychology: An International Review*, 46, 5-68.
- Berry, J.W. (2006). *Contexts of acculturation*. D. Sam ve J. W. Berry, (Ed.), *Acculturation psychology* (27-42). Cambridge: Cambridge Un. Press.

- Boran, G. ve Arcagök, S. (2017). Temel Eğitim Bölümü Öğretmen Adaylarının Kültürlerarası Duyarlılıklarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *The International Journal of Innovative Approaches in Education*, 1(1), 2602-4780
- Bourhis, R.Y., Moise, L.C., Perreault, S. ve Senecal, S. (1997). Towards an Interactive Acculturation Model: A Social Psychological Approach. *International Journal of Psychology*. 32(6).
- Bulut, A. ve Aktepe, V. (2015). Yaratıcı Drama Destekli Matematik Öğretimin Öğrencilerin Akademik Başarısına Etkisi. *Kastamonu Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(3), 1081-1090
- Büyükalın Filiz, S. (Ed) (2014) *Öğrenme Öğretme Kuram ve Yaklaşımları* (3. Baskı) Ankara Pegem Yayıncılık.
- Can, A. (2018). *SPSS ile Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi*. (6. Baskı) Pegem Akademi.
- Chapman, J, Williamson, J. ve Hughes, P. (2001). Teaching competencies in the classroom: Deconstructing teacher experiences. *Education Research and Perspectives*, 28(1), 1.
- Chen, G. M., ve Starosta, W. J. (2000). The Development and Validation of The Intercultural Sensitivity Scale. *Human Communication*, 3, 1–15
- Cırık, İ. (2008). Çokkültürlü Eğitim ve Yansımaları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 34: 27-40.
- Demir, K. (2019). Yaratıcı Drama Etkinlikleriyle Uygulanan Oryantasyon Çalışmalarının Değerlendirilmesi. *Yaratıcı Drama Dergisi*. 14(1), 161-180.
- Demirel, Ö. (2013). *Eğitimde Program Geliştirme Kuramdan Uygulamaya* (20. Baskı) Ankara Pegem Akademi
- Doğan, İ. (2007). *Sosyoloji Kavramlar ve Sorunlar*. Ankara PegemA Yayıncılık.

- Erdoğan, S., Şanlı, H.S. ve Bekir, H. (2005). Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Üniversite Yaşamına Uyum Durumları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 13 No:2
- Ersoy, A. (2013). Türk Öğretmen Adaylarının Kültürlerarası Deneyimlerinde Karşılaştıkları Sorunlar: Erasmus Değişim Programı Örneği. *Eğitim ve Bilim* 38(168).
- Ersoy, A. ve Günel, E. (2011). Cross-cultural experiences through Erasmus: Pre-service teachers' individual and professional development. *Eurasian Journal of Educational Research*, 42, 63-78.
- Fozdar, F. ve Volet, S., (2016). Cultural Self-Identification and Orientations to Cross-Cultural Mixing on an Australian University Campus. *Journal of Intercultural Studies* 37(1). 51-68.
- Flaskerud, J. H. (2007). Cultural competence: what is it?. *Issues in Mental Health Nursing*, 28(1), 121-123.
- Furuncu, Y. (2018). “TANAP’ın Orta Asya ve Avrupa Enerji Pazarlarına Etkisi” *Yönetim ve Ekonomi Manisa Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F.* 25(2).
- Gençöz, F. (1998). Uyum Psikolojisi. *Kriz Dergisi*. 6(2), 1-7 Ankara Üniversitesi.
- Gezi, K. (1981). Issues in Multicultural Education. *ERO: Educational Research Quarterly*, 6, 114.
- Giddens, A. (2000). *Elimizden Kaçıp Giden Dünya*. Çev. O. Akınhay, Alfa Yayınları, İstanbul.
- Gilbert, P. (2000). An Exploration of Shame, Social Rank And Rumination In Relation To Depression. *Personality and Individual differences*, 36(5), 1143-1153.
- Glaserfeld, E. (1995). *Radical constructivism: A way of knowing and learning*. Studies in Mathematics Education Series: 6. London: Falmer Press.

- Gordon, M. (1964). *Assimilation in American Life: The Role of Race, Religion and National Origin*, New York: Oxford University Press.
- Gülnar, B. ve Balcı, Ő. (2011). *Yeni Medya ve K lt rleŐen Toplum*. Litera Türk Yayınları, Konya.
- Güngör, D. (2014). İkinci KuŐak Avrupalı Türklerde Psikolojik Entegrasyon ve Uyum: Çift Boyutlu Kültürleşme Temelinde KarŐılaŐtırmalı Bir Derleme. *Türk Psikoloji Yazıları*, 17 (34), 16-31.
- Güven, E. D. (2005). Eēitim  zerine Yinelenen Eleştiriler, Alternatif  neriler. *Pivolka*. 4(17), 68.
- Güvenç, B. (2010) *İnsan ve Kültür*. İstanbul Boyut Yayıncılık
- Güvenç, B. (2013) *Kültürün Abc'si*. (6. Baskı) İstanbul Yapı Kredi Yayınları
- Hammer, M., R., Bennett, M., J. ve Wiseman, R. (2003). Measuring Intercultural Sensitivity: The Intercultural Development Inventory. *International Journal of Intercultural Relations*, 27, 421-443.
- Han, W., Yao, B., Ling, Z. ve Guo, X. (2013). Freshman Year Mental Health Symptoms and Level of Adaptation as Predictors of Internet Addiction: A Retrospective Nested Case-control Study of Male Chinese College Students. *Psychiatry Research*. 210(2), 541-547.
- Hartnett, N., R mcke, J. ve Yap, C. (2004). Student Performance in Tertiary- Level Accounting: An International Student Focus. *Accounting & Finance*, 44(2), 163-185.
- İnce, S.Y. (2012). *Gelenek ve G renekleri ile G rne  K y *. (Yüksek Lisans Tezi). Yakın Doēu Üniversitesi.
- Jang, Y. ve Chiriboga, D. A. (2010). Living In A Different World: Acculturative Stress Among Korean American Elders. *Journals of Gerontology Series B: Psychological Sciences and Social Sciences*, 65(1), 14-21.

- Kanık, M. (2006). Çokkültürlü Sınıflarda Hata Düzeltme Şekilleri. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*. 2 105-121.
- Kang, S.M. (2006). Measurement of Acculturation, Scale Formats, and Language Competence: Their Implications for Adjustment. *Journal of Cross-Cultural Psychology*. (37)6, page(s): 669-693
- Karababa, Z.C. ve Yıldız, K. (2018). 5. ve 6. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Yabancı Kökenli Sözcüklerin İncelenmesi. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 160-174.
- Karaman, S. Y. (2018). *Sosyo-Kültürel Adaptasyon Sürecinde Yabancı Uyruklu Üniversite Öğrencilerinin Kültürlerarası İletişim Duyarlılığı* (Doktora Tezi) Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kartarı, A. (2014). *Kültür, Farklılık Ve İletişim: Kültürlerarası İletişimin Kavramsal Dayanakları*. İletişim Yayıncılık.
- Kim, Y. W. ve Ballard, G. (2001). Activity-based costing and its application to lean construction. *In Proceedings of the 9th Annual Conference of the International Group for Lean Construction, Singapore* (pp. 6-8).
- Kolunsağ, A. ve Özdemir Vatansever, G. (2007). Sürdürülebilir Oryantasyon Modeli ve Sakarya Üniversitesindeki Durum. *SAÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*. 14 211-229.
- Kongar, E. (1984). *Kültür Üzerine*. İstanbul: Çağdaş Yayınları.
- Kourova, A. ve Modianos, D. (2013). Inter-cultural Awareness and Its Role in Enriching Students' Communicative Competence. *The International HETL Review, Special Issue*. 60-70.
- Kruse, D.S., Rakha, S. ve Caldenore, S. (2017). Developing Cultural Competency in Higher Education: an Agenda for Practice. *Teaching in Higher Education*. 23(6).
- Küçükahmet, L. (2017). *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme* Ankara Nobel Yayıncılık.

- Lee, K. S. ve Carrasquillo, A. (2006). Korean college students in United States: Perceptions of professors and students. *College Student Journal*, 40(2), 442-456.
- Liu, Y. ve Dong, Y. (2019). Shared Experiences and Resilience of Cultural Heritage: Chinese Students' Social Interaction with Non-Host Nationals in the United States. *Journal of International Students*. 9(1),111–128.
- Lomax, A. (1968). *Folk Song Style and Culture*, Washington, D.C.: American Association for the Advancement of Science.
- Malewski, E. ve Phillion, J., (2009) International field experiences: The impact of class, gender and race on the perceptions and experiences of preservice teachers. *Teaching & Teacher Education*, 25, 52-60.
- Masgoret, E.M. ve Ward, C. (2006). *Culture Learning Approach to Acculturation*. Cambridge Books Online (<http://ebooks.cambridge.org/>)
- Matveeva, A.A. ve Filipchenko, S.N. (2017). Education of Interethnic Relations Culture as a Condition of Successful Adaptation of International Students. *International Annual Edition of Applied Psychology: Theory, Research, and Practice* 4(1).
- McElroy, J. C., Morrow, P. C. ve Wardlow, T. R. (1999). A Career Stage Analysis of Police Officer Work Commitment. *Journal of Criminal Justice*, 27(6), 507-516.
- McNeal, K. (2005). The influence of a multicultural teacher education program on teachers' multicultural practices. *Intercultural Education*. 16, 405-419
- Mert, A. ve Topal, İ. (2018). Benlik ayrımlaşmasının manevi yönelimi yordayıp yordamadığını ve bazı değişkenler arasındaki ilişkinin incelenmesi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8 (14), 68-91.

- Mercan, Ç.S. ve Yıldız, S.A. (2011). Eğitim Fakültesi Birinci Sınıf Öğrencilerinin Üniversiteye Uyum Düzeylerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*. 16 (2011-2), 135-154
- Nesim, A. ve Öznur, Ş. (2011). *Kıbrıs Türk Kültürü ve Kıbrıs Efsaneleri*. Gökada Yayınları.
- Nolan, E.M. ve Morley, M.J. (2014). A Test of The Relationship Between Person–Environment Fit and Cross-Cultural Adjustment Among Self-Initiated Expatriates. *The International Journal of Human Resource Management*, 25(11).
- Ogbu, U. (1992). Understanding Cultural Differences and School Learning. *An Invited Address, 83rd Annual Meeting, Special Library Association*. San Francisco, CA.
- Olkun, O. E. ve Ögüt, N. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Kültürlerarası İletişim Kaygı Düzeyi: Selçuk Üniversitesi Örneği. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 69(2), 513-525.
- Osmanlı, Ü. (2018). Uluslararası Öğrencilerin Sosyal Adaptasyonuna Yönelik Bir Araştırma: LAÜ Örneği. *LAÜ Sosyal Bilimler Dergisi*. (IX-I): 49-74.
- Oydaş, O. (2016). *Farklı Bir Kültür Dillirga*. TipografArt Basım.
- Özçetin, S. (2013). *Yükseköğrenim Gören Yabancı Uyrıklı Öğrencilerin Sosyal Uyumlarını Etkileyen Etmenler*. (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özdem, G. (2013). Yükseköğretim Kurumlarında ERASMUS Programının Değerlendirilmesi Giresun Üniversitesi Örneği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. 19(1), 61-98.
- Özkalp, E. (2014). *Sosyolojiye Giriş*. (23. Baskı) Ekin Yayınevi.
- Öztoprak, N. ve Kaya, A.B. (2008). *Suya Düşen Sancak Kıbrıs Türk Kültürü Üzerine İncelemeler*. 47 Numara Yayıncılık.

- Parekh, B. (2000). *Rethinking Multiculturalism: Cultural Diversity and Political Theory*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Pektaş, İ. ve Bilge, A., (2007) Ege Üniversitesi İzmir Atatürk Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Problem Alanlarının Belirlenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 8 (14), 83-98.
- Ping, L., Jing, X. ve Othman, B. (2019). An Intercultural Management Perspective of Foreign Student's Adaptation in Chinese Universities: A Case Study of China Three Gorges University. *Engineering, Technology & Applied Science Research*. 9(2), 3971-3977
- Pyrkova, K.V. (2016). Features of International Students' Adaptation (on the Basis of a Russian Higher Education Institution). *Iejme-Mathematics Education*. 11(4), 611-621
- Rogler, L. H., Cortes, D. E. ve Malgady, R. G. (1991). Acculturation and Mental Health Status Among Hispanics: Convergence and New Directions for Research. *American Psychologist*. 46(6), 585-597.
- Redfield, R., Linton, R. ve Herskovits, M. J. (1936). Memorandum for The Study of Acculturation. *American anthropologist*, 38(1), 149-152.
- Robertson, M., Line, M., Jones, S. ve Thomas, S. (2000). International Students, Learning Environments and Perceptions: A Case Study Using The Delphi Technique. *Higher Education Research & Development*, 19(1), 89-102.
- Rudmin, F. W. (2003). Critical History of the Acculturation Psychology of Assimilation, Separation, Integration, and Marginalization. *Review of General Psychology*. 7(1), 3-37
- Sam, D. L. (2006). Acculturation: Conceptual background and core components. In D. L. Sam & J. W. Berry (Eds.), *The Cambridge handbook of acculturation psychology* (pp. 11-26). New York, NY, US: Cambridge University Press.

- Saygın, S. ve Hasta, D. (2018). Göç, Kültürleşme ve Uyum. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar* 10(3):312-333.
- Searle, W. ve Ward, C. (1990). The Prediction of Psychological and Sociocultural Adjustment During Cross-Cultural Transitions. *International journal of intercultural relations*. 14(4), 449-464.
- Sönmez, V. (2008). *Eğitim Felsefesi*. (8. Baskı) Anı Yayıncılık.
- Stern, G.G (1966), “Myth and Reality in the American College”, *American Association of University Professors Bulletin*, 52 (5): 408-414.
- Suanet, I. ve Vijver, F. J. R. (2009). Perceived Cultural Distance and Acculturation Among Exchange Students in Russia. *Journal of Community & Applied Social Psychology*. 19(3), 182-197.
- Suğur, N. (Ed) (2012). *Sosyolojiye Giriş*. Eskişehir Anadolu Üniversitesi Yayınları
- Sun-Selişik, Z. E. (2018). *College Adjustment: a Study on English Prep School Students Studying in Northern Cyprus*. (Doktora Tezi) Middle East Technical University.
- Şahin, M. (2008). Cross-cultural experience in preservice teacher education. *Teaching & Teacher Education*, 24, 1777-1790
- Şeker, H. (Ed) (2014). *Eğitimde Program Geliştirme Kavramlar Yaklaşımlar*. (3. Baskı) Ankara Anı Yayıncılık.
- Tomanbay, İ. (1999). *Sosyal Çalışma Sözlüğü - Toplumbilim, Ruhbilim, Eğitim, Yöntembilim, Nüfusbilim, Hukuk ve Ekonomi Boyutlarıyla*. Ankara: Selvi Yayınevi.
- Traş, Z. ve Güngör, H.C. (2011). Avrupa Ülkelerinden Gelen Türk Asıllı Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Destek ve Sosyal Bağlılıkları Üzerine Nitel Bir Araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 25 261-271

- Tutkun, Ö. F. (2006) “Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesindeki Türkiyeli Öğrencilerin Uyum Sorunları”, *Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(2): 256-267.
- Ulubey, Ö. ve Toraman, Ç. (2015). Yaratıcı Drama Yönteminin Akademik Başarıya Etkisi: Bir Meta-Analiz Çalışması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 12, Sayı:32.
- Uşaklı, H. (2014). *Drama ve İletişim Becerileri Teori, Araştırma, Uygulama*. (3.Baskı) Nobel Yayıncılık.
- Uzunboylu, H. ve Hürsen, Ç (2008). *Eğitim Programları ve Değerlendirilmesi*. Öğreti Yayınları.
- Uzunboulu, H. ve Altay, O. (2019). State of affairs in multicultural education research: a content analysis, *Compare: A Journal of Comparative and International Education*, DOI: 10.1080/03057925.2019.1622408
- Üstün, E. (2011). *Öğretmen Adaylarının Kültürlerarası duyarlılık ve etnikmerkezcilik düzeylerini etkileyen etmenler* (Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Vural, R. ve Somers, J. W., (2012). *Hümanist İlköğretim Programları İçin İlköğretimde Drama: Kuram ve Uygulama*. (2. Baskı) Pegem Akademi.
- Wanous, J. P., Reichers, A. E. ve Austin, J. T. (2000). Cynicism about organizational change: Measurement, antecedents, and correlates. *Group & Organization Management*. 25(2), 132-153.
- Webb, V. & Read, J. (2000). The challenge of cultural heterogeneity to educational development. In *LAOIII Conference*(p. 1).
- Weiner, B. (1990). History of Motivational Research in Education. *Journal of educational Psychology*. 82(4), 616.
- Yağbasan, M. ve Demirbağ, İ. (2017). Kültürlerarası İletişime Stratejik Bir Yaklaşım: Kültürlerarası Empati (Bir Kültürlerarası İletişim Projesinin Sonuçları). *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*. 5(2).

- Yağcı, E., Ekinci, C. E., Burgaz, B., Kellecioğlu, H. ve Ergene, T. (2007). Yurtdışına Giden Hacettepe Üniversitesi Erasmus Öğrencilerinin Memnuniyet Düzeyleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 229-239.
- Yao, B., Han, W., Zeng, L. ve Guo, X. (2013). Freshman year mental health symptoms and level of adaptation as predictors of Internet addiction: A retrospective nested case-control study of male Chinese college students. *Psychiatry Research*, 210(2), 541-547
- Yazıcı, S., Başol, G. ve Toprak, G. (2009). Öğretmenlerin Çokkültürlü Eğitim Tutumları: Bir Güvenirlik ve Geçerlik Çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 37, 229-242
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (6. Baskı) Ankara Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, Ö. (2011) *Kapsayıcı, Önyargısız Eğitim İçin Liderler: Öğretmen ve Gençlik Çalışanları İçin Barış Eğitimi Rehberi*. Ateş Matbaası Lefkoşa
- Yu, T. ve Chen, G.M., (2008). Intercultural Sensitivity and Conflict Management Styles in Cross-Cultural Organizational Situations. *Intercultural Communication Studies XVII*: 2 149-161
- Yu, B. ve Wright, E. (2015). Socio-cultural Adaptation, Academic Adaptation and Satisfaction of International Higher Degree Research Students in Australia. *Tertiary Education and Management*. 22(1).
- Yuen, C. Y. M. (2010). Dimensions of diversity: Challenges to secondary school teachers with implications for intercultural teacher education. *Teaching & Teacher Education*, 26, 732-741
- Zerubavel, Y. (1991). New Beginning, Old Past: The Collective Memory of Pioneering in Israeli Culture. *New Perspectives on Israeli History: The Early Years of The State*. 193- 215.

- Zhang, J. ve Goodson, P. (2011). Acculturation and Psychosocial Adjustment of Chinese International Students: Examining Mediation and Moderation Effects. *International Journal of Intercultural Relations*, 35(5), 614-627.

EKLER

EK-1. Eğitim İhtiyaç Analizi Anketi

Değerli katılımcı, Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı doktora programında yürütülmekte olan "Yükseköğretimde Yaratıcı Drama Temelli Kültürel Oryantasyon Programının Geliştirilmesi ve Etkililiğinin Değerlendirilmesi" başlıklı tez çalışması kapsamında öğrencilerin kültürel ihtiyaçlarını saptayabilmek amacıyla geliştirilen "Kültürel İhtiyaç Analizi" anketi için değerli görüşlerinize gereksinim duyulmaktadır. Lütfen maddelere yanıt verirken maddeyle ilgili genel ihtiyaç durumunuzu düşünerek size en yakın gelen ihtiyaç düzeyini işaretleyiniz. Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederiz.	Çok fazla ihtiyacım var	Fazla ihtiyacım var	Orta derecede ihtiyacım var	Az ihtiyacım var	Hiç ihtiyacım yok
A. TRAFİK VE ULAŞIM					
1. Ulaşımla ilgili toplu taşıma noktalarını bilme					
2. Ulaşımla ilgili otobüs ile seyahat hatlarını bilme					
3. Trafik cezaları hakkında fikir sahibi olma					
4. Trafikte motorlu araç sürücüsü olarak seyahat ederken araçta bulundurulması gereken evrakları bilme					
5. Trafikte yaya olarak seyahat ederken yayalara öncelik tanıyan kuralları bilme					
6. Ülkeye/ülkeden deniz yoluyla ulaşım olanaklarını bilme					
7. Ülkeye/ülkeden hava yoluyla ulaşım olanaklarını bilme					
8. Trafikte çemberlerin kullanımını bilme					
9. Trafikte yaya/araçlı olarak seyahat ederken yolların ve kuralların sol şeride göre düzenlendiğini bilme					
B. COĞRAFİ ÖZELLİKLER VE CEVRE					
10. Mevsimlere göre ülke iklimi hakkında fikir sahibi olma					
11. Ülkede yer alan resmi sınır kapılarını bilme					

	Çok fazla ihtiyacım var	Fazla ihtiyacım var	Orta derecede ihtiyacım var	Az ihtiyacım var	Hiç ihtiyacım yok
12. Ülkede üretilen tarım ürünleri hakkında fikir sahibi olma					
13. Ülkenin temel geçim kaynaklarını bilme					
14. Ülkede üretilen sanayi ürünleri hakkında fikir sahibi olma					
15. Ülkede yer alan limanları bilme					
16. Ülkenin doğal kaynakları hakkında fikir sahibi olma					
17. Ülkede geçerli olan para birimini bilme					
18. Ülkede karşılaşılabileceği diğer para birimleri hakkında fikir sahibi olma					
19. Ülkeye deniz yoluyla komşu olan ülkeleri bilme					
20. Ülkenin dağları, ovaları gibi coğrafi özelliklerini bilme					
21. Ülkede meydana gelen doğa olayları hakkında fikir sahibi olma					
22. Ülkede bölgelere göre yer alan belediye hizmetleri hakkında fikir sahibi olma					
23. Ülkede mevcut çevre sorunları hakkında fikir sahibi olma					
24. Ülkede geri dönüşüm konusundaki mevcut durum hakkında fikir sahibi olma					

	Çok fazla ihtiyacım var	Fazla ihtiyacım var	Orta derecede ihtiyacım var	Az ihtiyacım var	Hiç ihtiyacım yok
25. Ülkede doğal yaşamı desteklemek adına koruma altına alınmış noktaları bilme					
26. Ülkede yer alan konut tipleri hakkında fikir sahibi olma					
27. Ülkede karşılaşılabilecek zehirli böcekler/bitkiler hakkında fikir sahibi olma					
<u>C. EKONOMİ VE SİYASET</u>					
28. Alışveriş noktalarında raflarda yer alan yerel ürünler hakkında fikir sahibi olma					
29. Ülkede yaygın olan meslekler hakkında fikir sahibi olma					
30. Ülkede yer alan siyasi partileri bilme					
31. Ülkede mevcut olan siyasi iktidarın politikaları hakkında fikir sahibi olma					
32. Ülkede yarı zamanlı iş olanakları hakkında fikir sahibi olma					
33. Ülkede yer alan kamudaki ve özel sektördeki istihdam hakkında fikir sahibi olma					
34. Ülkede mevcut olan ortalama gelir düzeyi hakkında fikir sahibi olma					
<u>D. İLETİŞİM</u>					
35. Ülkede yer alan yerli basın kaynakları hakkında fikir sahibi olma					
36. Ülkede konuşulan diller hakkında fikir sahibi olma					

	Çok fazla ihtiyacım var	Fazla ihtiyacım var	Orta derecede ihtiyacım var	Az ihtiyacım var	Hiç ihtiyacım yok
37. Ülkede izlenmekte olan yerel televizyon kanalları hakkında fikir sahibi olma					
38. Ülkede dinlenen radyo kanalları hakkında fikir sahibi olma					
39. Ülkede geçerli GSM operatörleri hakkında fikir sahibi olma					
40. Ülkede yaygın olarak kullanılan "isder gitsin okula", "evdemiş dursun isder", "isden edeyim sağa bir gavecik?" "hazır düşeyim" "yok unudasın beni" gibi Kıbrıs ağzına özgü ifadeleri anlama					
E. TARİHİ VE TOPLUMSAL DURUMLAR					
41. Acil numaraların verdikleri hizmetler hakkında fikir sahibi olma					
42. Ülkede yer alan, Elçilik, Milli Eğitim Bakanlığı gibi resmi dairelerin yerleri, çalışma saatleri gibi konular hakkında fikir sahibi olma					
43. Ülkede en çok işlenen suçlar hakkında fikir sahibi olma					
44. Ülkede yer alan sosyal sorunlar hakkında fikir sahibi olma					
45. Ülkede görülebilecek giyim tarzları hakkında fikir sahibi olma					
46. Ülkede yaygın olarak görülen hastalıkları bilme					
47. Ülkede yer alan aile yapıları hakkında fikir sahibi olma					

	Çok fazla ihtiyacım var	Fazla ihtiyacım var	Orta derecede ihtiyacım var	Az ihtiyacım var	Hiç ihtiyacım yok
48. Ülkede yer alan doğum, düğün, ölüm gibi olgulara ilişkin törenler hakkında fikir sahibi olma					
49. Ülkede yer alan resmi tatilleri bilme					
50. Ülkede yer alan dini tatilleri bilme					
51. Ülkenin göç alma nedenleri hakkında fikir sahibi olma					
52. Ülkenin göç verme nedenleri hakkında fikir sahibi olma					
53. Ülkede yer alan beslenme alışkanlıkları hakkında fikir sahibi olma					
54. Okuduğu bölümle ilgili ülkede yer alan dernekler hakkında fikir sahibi olma					
55. Ülkenin genelini etkilemiş olan toplumsal olaylar hakkında fikir sahibi olma					
56. Ülke mutfağına özgü "Pirohu", "Molohiya" gibi yemekler hakkında fikir sahibi olma					
57. Ülke tarihinde yer alan "20 Temmuz 1974", "15 Kasım 1983" gibi önemli tarihleri bilme					
58. Ülkede yaygın olan inanç sistemleri hakkında fikir sahibi olma					

	Çok fazla ihtiyacım var	Fazla ihtiyacım var	Orta derecede ihtiyacım var	Az ihtiyacım var	Hiç ihtiyacım yok
59. Ülkede inanılan batıl inançlar hakkında fikir sahibi olma					
<u>F. EĞİTİM, SANAT VE SPOR</u>					
60. Ülkede yer alan kütüphaneler hakkında fikir sahibi olma					
61. Ülkede zorunlu eğitim hakkında fikir sahibi olma					
62. Ülkede zorunlu eğitim dışında gerçekleştirilen eğitimler hakkında fikir sahibi olma					
63. Ülkede yer alan müzik kültürü hakkında fikir sahibi olma					
64. Ülkede yer alan müzelerin yerleri, ziyaret saatleri gibi konular hakkında fikir sahibi olma					
65. Ülkede yaygın olarak ilgi gören sanat dalları hakkında fikir sahibi olma					
66. Ülkede yer alan sanatsal aktiviteleri bilme					
67. Ülkede yer alan ait salonlar (sergi/konser/tiyatro/sinema) hakkında fikir sahibi olma					
68. Ülkeyi dış ülkelerde temsil eden sanatçıları bilme					
69. Ülkeyi dış ülkelerde temsil eden sporcuları bilme					

1. Cinsiyetiniz: K () E ()
2. Yaşınız: 18-20 () 21-23 () 24-26 () 27-29 () 30 ve üzeri ()
3. Nüfusa kayıtlı olduğunuz şehir:
4. Kıbrıs'a gelmeden önce yaşadığınız şehir:
5. Kıbrıs'a üniversite amaçlı gelmeden önce ülke hakkında bilgi edindiniz mi? Evet () Hayır ()
Yanıtınız evet ise, hangi kaynak / kaynaklardan bilgi edindiniz?
6. Kıbrıs'ı daha önce ziyaret ettiniz mi? Evet () Hayır ()
Yanıtınız evet ise, ne amaçla ziyaret ettiniz? Tatil () İş () Diğer ()
7. Üniversite eğitiminiz için Kıbrıs'ı tercih etmenizin nedeni nedir?
8. Bir ülkenin kültürünü tanımak için aşağıdaki kültürel unsurları en önemliden önemsizye doğru numara vererek sıralayınız. (En önemli 1, en önemsiz 9 olacak şekilde)
Dil () Müzeler () Para Birimi () İnanç Sistemi () Yemekler ()
Trafik ve Ulaşım () Giyim Tarzı () Müzik () Coğrafi özellikler ()
9. Kıbrıs kültürü ile kendi kültürünüz arasındaki en büyük benzerlik nedir?
10. Kıbrıs kültürü ile kendi kültürünüz arasındaki en büyük farklılık nedir?

EK 2: Kuzey Kıbrıs Kültürü Bilgi Testi

KUZEY KIBRIS KÜLTÜRÜ

BİLGİ TESTİ

Değerli öğrenciler,

Aşağıdaki testte Kuzey Kıbrıs kültürüne ait 22 adet soru yer almaktadır. Bu test “Trafik ve Ulaşım”, “Coğrafi Özellikler ve Çevre”, “Ekonomi ve Siyaset”, “İletişim”, “Tarihi ve Toplumsal Durumlar”, “Eğitim-Sanat-Spor” konu başlıkları kapsamında oluşturulmuştur. Lütfen, soruları dikkatlice okuyup hiçbir soruyu atlamadan tüm sorularda size göre doğru olan cevabı işaretleyiniz. Her soruda tek bir cevap işaretlemeniz gerekmektedir.

1. Aşağıdaki levha Kuzey Kıbrıs’ta trafikte ne anlama gelmektedir?

- a) Çember sağdan gelene yol ver
 - b) Çember soldan gelene yol ver
 - c) İleriden sağa dönünüz
 - d) İleriden sola dönünüz
 - e) Aynı yere iki yönden ulaşabilirsiniz.
2. “Raundabout” Kuzey Kıbrıs’ta ne anlama gelmektedir?
- a) Dönel kavşak
 - b) Çıkmaz sokak
 - c) Tek yön yol
 - d) Hız sınırı
 - e) Dört yol
3. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye’de “Antalya Maydanozu” olarak bilinen, Kuzey Kıbrıs’ta özellikle salatası yapılan bir ottur?
- a) Molehiya
 - b) Hostes
 - c) Gömeç
 - d) Golyandro
 - e) Ayrelli

4. Aşağıdakilerden hangisi Kuzey Kıbrıs'ın iklim tipidir?
- a) Bozkır
 - b) Karasal
 - c) Akdeniz
 - d) Muson
 - e) Çöl
5. Aşağıdakilerden hangisi Kuzey Kıbrıs'ta sıklıkla rastlanan ağaçlardan değildir?
- a) Çam
 - b) Selvi
 - c) Meşe
 - d) Okalıptüs
 - e) Ladin
6. Doğada gizlenmiş vaziyette bulunan ve fark edilmesi çok zor olan, rahatsız edilmedikçe hiçbir tehlikesi bulunmayan "Kıbrıs engereği" yılanının Kuzey Kıbrıs halkı arasındaki adı nedir?
- a) Gufi
 - b) Çiyan
 - c) Guli
 - d) Renga
 - e) Kara yılan
7. Kuzey Kıbrıs'ta görülen ortalama en yüksek sıcaklık ve ortalama en düşük sıcaklıkların aylara göre dağılımı aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?
- a) Ortalama en yüksek sıcaklık: Temmuz / Ağustos
Ortalama en düşük sıcaklık: Ocak / Mart
 - b) Ortalama en yüksek sıcaklık: Haziran / Temmuz
Ortalama en düşük sıcaklık: Aralık / Şubat
 - c) Ortalama en yüksek sıcaklık: Temmuz / Eylül
Ortalama en düşük sıcaklık: Aralık / Ocak
 - d) Ortalama en yüksek sıcaklık: Mayıs / Haziran
Ortalama en düşük sıcaklık: Şubat / Mart
 - e) Ortalama en yüksek sıcaklık: Ağustos / Eylül
Ortalama en düşük sıcaklık: Kasım / Aralık

8. “Othello Kalesi” nerede yer almaktadır?
- a) Gazi Mağusa
 - b) Lefkoşa
 - c) Güzelyurt
 - d) Lefke
 - e) Girne
9. Aşağıdaki çiçeklerden hangisi Kıbrıs’a özgülüğüyle bilinmektedir?
- a) Lale
 - b) Gül
 - c) Leylak
 - d) Yasemin
 - e) Açelya
10. “Kıbrıs patatesi de denilen _____, Kıbrıs’a has bitki ve onun toprak altında yetişen meyvesi biçiminde tanımlanmaktadır”. Cümlede boş bırakılan yer aşağıdaki seçeneklerden hangisi ile tamamlanabilir?
- a) Molohiya
 - b) Golyandro
 - c) Kolakas
 - d) Gannavuri
 - e) Gollifa
11. Aşağıdakilerden hangisi Kuzey Kıbrıs’ta oturma izni almak için gerekli evraklardan biri değildir?
- a) Öğrenci belgesi
 - b) 2 adet vesikalık fotoğraf
 - c) 8TL’lik damga pulu
 - d) Pasaport fotokopisi
 - e) Sürüş ehliyeti fotokopisi
12. Aşağıdaki sıralamalarda Kuzey Kıbrıs için geçerli olan acil durum telefonları hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?
- a) Polis imdat: 161 – Acil sağlık: 155– Sahil güvenlik: 166
 - b) Polis imdat: 177– Acil sağlık: 155 – Sahil güvenlik: 188
 - c) Polis imdat: 166 – Acil sağlık: 155 – Sahil güvenlik: 112
 - d) Polis imdat: 155 – Acil sağlık: 112 – Sahil güvenlik: 158
 - e) Polis imdat: 188 – Acil sağlık: 155 – Sahil güvenlik: 177

13. Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin kuruluşundan bugüne Cumhurbaşkanı'nın kronolojik sırası doğru olarak verilmiştir?
- Rauf Raif Denktaş – Mehmet Ali Talat – Mustafa Akıncı – Derviş Eroğlu
 - Mehmet Ali Talat - Rauf Raif Denktaş - Mustafa Akıncı - Derviş Eroğlu
 - Rauf Raif Denktaş – Mehmet Ali Talat – Derviş Eroğlu – Mustafa Akıncı
 - Rauf Raif Denktaş - Derviş Eroğlu - Mehmet Ali Talat - Mustafa Akıncı
 - Derviş Eroğlu - Mehmet Ali Talat - Mustafa Akıncı - Rauf Raif Denktaş
14. Kıbrıs'ın kuzeyinde geçerli olan resmi para birimi aşağıdakilerden hangisidir?
- Kıbrıs Lirası
 - Türk Lirası
 - Euro
 - Dolar
 - Sterlin
15. Kuzey Kıbrıs'ta "Penna" ne anlama gelmektedir?
- Defter
 - Silgi
 - Tükenmez kalem
 - Kalemtırış
 - Kitap
16. Aşağıdakilerden hangisi Kuzey Kıbrıs'ta kullanılabilen GSM operatörlerinden biri değildir?
- KKTCELL
 - AVEA
 - VODAFONE
 - TURKCELL
 - KKTC TELSİM
17. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin ilk televizyon kanalı aşağıdakilerden hangisidir?
- FOG TV
 - KANAL T
 - SİM TV
 - BRT (Bayrak Radyo Televizyonu)
 - GENÇ TV

18. “(1)_____tan indim ve hızla dedemin sebzelerini meyvelerini sattığı (2)_____ya doğru koşmaya başladım. Çünkü dedeme öğle yemeği olarak götürdüğüm mağarına (3)_____nin kokusu yüzünden havlayarak peşime takılan (4)_____den başka türlü kurtulma şansım olmayacaktı”.

Yukarıdaki cümlede (1), (2), (3) ve (4) numaralı boşluklara sırasıyla hangi sözcükler getirilmelidir?

- a) Bandabulya-bulli-guli-bas
- b) Bas-bandabulya-bulli-guli
- c) Gabira-bas-guli-bulli
- d) Bas-fica-bavuri-bulli
- e) Bandabulya-fica-guli-bavuri

19. “Çocukluğumun sabah kahvaltılarının mis kokulu vazgeçilmezi _____ ve hellim aklıma geldikçe Kıbrıs’a olan özlemim iki kat artıyor “. Cümlede boş bırakılan yere aşağıdaki sözcüklerden hangisi getirilebilir?

- a) Potin
- b) Barya
- c) Gabira
- d) Guli
- e) Fica

20.

Yandaki görselde yer alan, geçmişte en az yedi yüzyıl geriye dayanan ve Leonardo da Vinci’nin “Son Akşam Yemeği” adlı tablosunda da yer alan Kıbrıs’a özgü el sanatının adı nedir?

- a) Yıldız işi
- b) Koza işi
- c) Ebru
- d) Lefkara
- e) Etamin

21. Aşağıdaki sanatçılardan hangisi Kıbrıs kökenlidir?

- a) Zeki Alasya
- b) Kartal Tibet
- c) Hülya Koçyiğit
- d) Kemal Sunal
- e) Metin Akpınar

22. Klasik müzik konserlerinin sıklıkla yer aldığı Lüzinyanlar döneminde yapılan ve Girne’de yer alan manastırın adı nedir?

- a) Kibele
- b) St. Barnabas
- c) Bellapais
- d) St. Joseph
- e) St. Hillarion

EK 3: Üniversite Yaşamı Uyum Ölçeği

Üniversite Yaşamı Ölçeği

Aşağıdaki soruların amacı sizin üniversite yaşamınızı en iyi şekilde anlamaktır. Her cümleyi dikkatlice okuyarak üniversite yaşamınıza ilişkin olarak son bir yılda ya da daha uzun zaman diliminde düşünerek ilk aklınıza gelen cevabı işaretleyiniz. Doğru ya da yanlış cevap yoktur. Bu yüzden içinizden geldiği gibi işaretleyiniz. Cümleye katılmıyorsanız (1)'i, çok az katılıyorsanız (2)'i, kararsızsınız (3)'ü, katılıyorsanız (4)'ü, tamamen katılıyorsanız (5)'i işaretleyerek cevabınızı belirtiniz. Lütfen bütün ifadelere cevap veriniz. Eğer belirli bir ifadeye cevap vermekte güçlük çekerseniz, tam olarak o şekilde hissetmeseniz bile, o ifade ile ilgili sizin duygularınıza en yakın olan seçeneği işaretleyiniz.

		Hiç katılmıyorum	Çok Az Katılıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
1.	Okul yaşamımda ruh sağlığımın yerinde olduğunu düşünürüm.	1	2	3	4	5
2.	Kendimi bu üniversitenin bir parçası gibi hissedirim.	1	2	3	4	5
3.	Üniversitemde kendimi huzurlu hissedirim.	1	2	3	4	5
4.	Üniversitemde kendimi evindeymiş gibi hissedirim.	1	2	3	4	5
5.	Üniversitemde yabancılik hissetmem.	1	2	3	4	5
6.	Üniversitemde değerli olma duygusuna sahibim.	1	2	3	4	5
7.	Üniversitede stres faktörlerinin üstesinden gelirim.	1	2	3	4	5
8.	Üniversitedeki problemlerimi çözerim.	1	2	3	4	5
9.	Derslere zamanında giderim.	1	2	3	4	5
10.	Derslere ilgililiyim.	1	2	3	4	5
11.	Derslerde kendimi ifade ederim.	1	2	3	4	5
12.	Derslere devamsızlık problemim olmaz.	1	2	3	4	5
13.	Derslerimi takip ederim.	1	2	3	4	5
14.	Derslere istekli katılırım.	1	2	3	4	5
15.	Derslerde aktif olmak isterim.	1	2	3	4	5
16.	Derslere gelmeden önce hazırlık yaparım.	1	2	3	4	5
17.	Derslerde öğrendiklerimi uygulamam.	1	2	3	4	5
18.	Derslerde verilen ödev, proje vb. zamanında bitiririm.	1	2	3	4	5
19.	Derslerde öğrendiğim konular üzerinde kafa yorarım.	1	2	3	4	5
20.	Kendimi bu üniversitenin bir öğrencisi olarak tanımlarım.	1	2	3	4	5
21.	Öğrencilik hayatından zevk alırım.	1	2	3	4	5
22.	Üniversitem ilgi ve becerilerimi keşfetmemi sağlıyor.	1	2	3	4	5
23.	Bu üniversitede kendime benzer arkadaşlar	1	2	3	4	5

	edinirim.					
24.	Bu üniversitede tek başımaymış gibi hissetmem.	1	2	3	4	5
25.	Bu üniversitenin kişiliğine katkısı olduğunu düşünürüm.	1	2	3	4	5
26.	Üniversitedeki farklı kişilerle paylaşımlarımın kişiliğime katkı sağladığını düşünürüm.	1	2	3	4	5
27.	Üniversitedeki ilişkilerimin kendimi tanımadaki katkısını bilirim.	1	2	3	4	5
28.	Üniversitede farklı değerlere ve tutumlara sahip arkadaşlar isterim.	1	2	3	4	5
29.	Üniversitede farklı değerlere ve tutumlara sahip öğrencileri anlamaya çalışırım.	1	2	3	4	5
30.	Üniversitemdeki öğrencilere iyi davranırım.	1	2	3	4	5
31.	Üniversitedeki öğrencilerle takım hâlinde çalışabilirim.	1	2	3	4	5
32.	Üniversitedeki yeniliklere açıyım.	1	2	3	4	5
33.	Akademik programımın getirdiği çalışma temposuna ayak uydururum.	1	2	3	4	5
34.	Akademik programımla kendimi yeterli hissederim.	1	2	3	4	5
35.	Bu üniversiteye uyum sağladığımı düşünürüm.	1	2	3	4	5
36.	Bu üniversitede olmaktan dolayı olumlu duygulara ve düşüncelere sahibim.	1	2	3	4	5
37.	Bu üniversitenin kültürel etkinliklerini hayatımın bir parçası hissederim.	1	2	3	4	5
38.	Kişisel özelliklerim üniversiteme uyum sağlamamı kolaylaştırır.	1	2	3	4	5
39.	Üniversitedeki arkadaşlarımdan öğrenecek bir şeyler bulurum.	1	2	3	4	5
40.	Diğer öğrencilerle arkadaşlıklarında anlaşmazlıklar uzun sürmez.	1	2	3	4	5
41.	Arkadaşlarımdan sorunlarına eşit ilgi gösteririm.	1	2	3	4	5
42.	Arkadaşlarımdan benim hakkındaki düşüncelerine önem veririm.	1	2	3	4	5
43.	Üniversitedeki kurduğum arkadaşlıklarımı devam ettirmeyi düşünürüm.	1	2	3	4	5

44.	Üniversitedeki yeni kurduğum arkadaşlıklar hâlen devam eder.	1	2	3	4	5
45.	Üniversitede arkadaşlarımla yaşadığım problemleri çözmek için -çaba sarf ederim.	1	2	3	4	5
46.	Arkadaşlarımı incitmemeye özen gösteririm.	1	2	3	4	5
47.	Arkadaşlarıma kırıcı olmam.	1	2	3	4	5
48.	Arkadaşlarımla olumlu ilişkilerimi sürdürmeye özen gösteririm.	1	2	3	4	5
49.	Arkadaşlarının olumlu yönlerini görmeye çalışırım.	1	2	3	4	5
50.	Üniversitede arkadaşlarımla ilişkilerimde onları olduğu gibi kabul ederim.	1	2	3	4	5
51.	Bu üniversitede yeni arkadaşlar edinmek için çaba gösteririm.	1	2	3	4	5
52.	Bu üniversitede yeni arkadaş ilişkileri edinmekten hoşlanırım.	1	2	3	4	5
53.	Üniversitedeki arkadaşlarımla ilişkilerimde yapıcı tepki vermeye çalışırım.	1	2	3	4	5
54.	Derslerime düzenli çalışırım.	1	2	3	4	5
55.	Sınavlardan düşük puan aldığımda yapamadığım soruları araştırır, öğrenirim.	1	2	3	4	5
56.	Düzenli olarak derslerimi takip etmeye çalışırım.	1	2	3	4	5
57.	Derslerimde eksik kaldığım konularda bölüm hocalarımdan destek alırım	1	2	3	4	5
58.	Derslerimle ilgili kitap, makale vb. yayınları okurum.	1	2	3	4	5
59.	Derslerimle ilgili düzenli not tutarım.	1	2	3	4	5
60.	Derslerde verilen ödevlerde görev almada istekli olurum.	1	2	3	4	5

EK 4: Etnik Merkezilik Ölçeği

Etnikmerkezcilik Ölçeği

	Aşağıdaki ifadeleri hızlıca okuyunuz ve ilk izleniminize göre cevap veriniz. Cevaplarınızı 1 ile 5 arasında, düşüncenizi en iyi tanımlayan numara ile gösteriniz. Bu ölçeğe “doğru” veya “yanlış” cevaplar olmadığını unutmayınız ve mümkün olduğu kadar içten cevaplar vermeye özen gösteriniz. Teşekkürler	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1	Diğer birçok kültür benim kültürümle kıyaslandığında geri kalmıştır.					
2	Benim kültürüm diğer kültürlere örnek olmalıdır.					
3	Diğer kültürlerin insanları benim kültür ortamına gelince tuhaf davranırlar.					
4	Diğer kültürlerdeki yaşam biçimleri de benim kültürümdekiler kadar meşrudur (geçerlidir).					
5	Diğer kültürler benim kültürüme daha çok benzemeye çalışmalıdır.					
6	Diğer kültürlerin değerleri ve gelenekleriyle ilgilenmiyorum.					
7	Benim kültürümdeki insanlar başka kültürlerdeki insanlardan pek çok şey öğrenebilir.					
8	Diğer kültürlerdeki pek çok insan kendileri için neyin iyi olduğunu bilmiyorlar.					
9	Diğer kültürlerin değerlerine ve geleneklerine saygı duyarım.					
10	Pek çok insan benim kültürümdeki insanlar gibi yaşasaydı, daha mutlu olurdu.					
11	Farklı kültürlerden pek çok arkadaşım var.					
12	Benim kültürümdeki insanlar neredeyse dünyadaki en iyi yaşam biçimine sahiptir.					
13	Diğer kültürlerdeki yaşam biçimleri benim kültürümdekiler kadar meşru (geçerli) değildir.					
14	Diğer kültürlerin değerlerine ve geleneklerine karşı çok ilgiliyim.					
15	Benden farklı olan insanları da kendi değerlerimle yargılarım.					
16	Kendime benzeyen insanları erdemli olarak görürüm.					
17	Benden farklı insanlarla işbirliği yapmam.					
18	Benden farklı olan insanlara güvenmem.					
19	Diğer kültürlerden insanlarla etkileşim kurmaktan hoşlanmam.					
20	Diğer kültürlerin değerlerine ve geleneklerine karşı çok az saygım var.					

EK 5: Müfettiş ve Akademisyenlere Yönelik Görüşme Soruları

YÜKSEKÖĞRENİM MüFETTİşLERİ VE AKADEMİSYEN GöRüşLERİNE YÖNELİK SORULAR

1. Bağlı bulunduğunuz bölüm:
2. Cinsiyetiniz:
3. Yaşınız:
4. Doğum yeriniz:
5. Kaç yıldır müfettiş olarak çalışıyorsunuz?
6. Karşılaştığınız ğrenci profillerini düşündüğünüzde ülkemize yeni gelen öğrencilerin ülkenin kültürü ile ilgili size danıştıkları konular oldu mu?
Yanıtınız evet ise bu konular nelerdir?
7. Size göre niversiteye yeni başlayan öğrencilerin en sık yaşadıkları kültürel sorun/sorunlar nelerdir? Belirttiğiniz sorunların çözümüne yönelik çözüm önerileriniz nelerdir?
8. Size göre niversiteye yeni başlayan öğrencilerin eğitim amacıyla geldikleri ülkenin kültürüne uyum sağlamaları önemli midir? Neden?
Yanıtınız evet ise kültürel uyumun sağlayacağı avantajlar nelerdir?
9. Ülkemizdeki niversitelerin yürüttüğü oryantasyon (Uyum) programlarına ilişkin görüşleriniz nelerdir? (süresi, yöntemi, içeriği, kimin verdiği, kazanımlar)
10. Size göre Kıbrıs'taki üniversitelerin oryantasyon (Uyum) programlarında kültürel unsurlara yeterince yer veriliyor mu?
Yanıtınız hayır ise bu konuda neler yapılmasını önerirsiniz?

EK 6: Programın Etkililiğine Yönelik Öğrenci Görüşme Soruları

Yaratıcı Drama Temelli Kültürel Uyum Programının Etkililiğine Yönelik Görüşme Soruları

1. Yaşınız
2. Doğum Yeriniz
3. Kıbrıs'a gelmeden önce yaşadığınız şehir
4. Katıldığınız uygulamayı nasıl değerlendirirsiniz?

.....

.....

.....

.....

.....

5. Katıldığınız uygulamanın sizce avantajı var mıydı?

.....

.....

.....

.....

.....

6. Katıldığınız uygulamanın sizce zorlukları var mıydı?

.....

.....

.....

.....

.....

7. Katıldığınız uygulamanın daha iyi olabilmesi için önerileriniz nelerdir

.....

.....

.....

.....

.....

8. Bu uygulama ile sizde ne gibi değişimler oldu?

.....

.....

.....

.....

.....

9. Bu gibi uygulamalara yine katılmak ister misiniz?

.....

.....

.....

.....

.....

10. Katıldığınız etkinliklerde en çok neyi sevdiniz?

.....

.....

.....

.....

.....

11. Katıldığınız etkinliklerde en çok neyi sevmediniz?

.....

.....

.....

.....

.....

EK 7: Kuzey Kıbrıs Kültürü Bilgi Testi Belirtke Tablosu**KUZEY KIBRIS KÜLTÜRÜ BİLGİ TESTİNİN BELİRTKE TABLOSU**

İçerik	Bilgi	Kavrama	Uygulama	Analiz	Sentez	Değerlendirme
Trafik ve Ulaşım	S2	S1				
Coğrafi Özellikler ve Çevre	S4 S5 S6	S3 S7				
Tarihi ve Toplumsal Durumlar	S8 S9 S11	S10 S12				
Ekonomi ve Siyaset	S14	S13				
İletişim	S15 S16 S17	S18 S19				
Eğitim Sanat ve Spor	S21 S22	S20				

EK 8: BAEK Onay Yazısı

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ

BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU

24.10.2017

Sayın Seçil Besim

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na yapmış olduğunuz YDÜ/EB/2017/35 proje numaralı ve **“Yüksek Öğretimde Kültürel Oryantasyon Programının Geliştirilmesi ve Etkililiğinin Değerlendirilmesi”** başlıklı proje önerisi kurulumuzca değerlendirilmiş olup, etik olarak uygun bulunmuştur. Bu yazı ile birlikte, başvuru formunuzda belirttiğiniz bilgilerin dışına çıkmamak suretiyle araştırmaya başlayabilirsiniz.

Yardımcı Doçent Doktor Direnç Kanol

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Raportörü

Not: Eğer bir kuruma resmi bir kabul yazısı sunmak istiyorsanız, Yakın Doğu Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na bu yazı ile başvurup, kurulun başkanının imzasını taşıyan resmi bir yazı temin edebilirsiniz.

EK 9: Üniversite Yaşamı Uyum Ölçeği İzin Yazısı

Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim dalı doktora tez öğrencisi
Seçil Besim'in doktora tez çalışmasında tarafımdan
geliştirilen "Üniversite Yaşamına Uyum Ölçeği" kullanması uygundur.

Gereğini bilgilerinize saygılarımla arz ederim.

10.09.2017

Dr. Sevdâ ASLAN

Adres: Kırıkkale Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı
Ankara Yolu 7. Km. 71450 Yahşihan/Kırıkkale
Tel: 0 0505 791 2371
E-posta: sevda.aslan@gmail.com

EK 10: Etnikmerkezcilik Ölçeği İzin Yazısı

14.11.2017

Etnikmerkezcilik Ölçeği - secilbesim@gmail.com - Gmail

6

Gmail için masaüstü bildirimlerini etkinleştirmek üzere burayı tıklayın. [Daha fazla bilgi](#) [Gizle](#)

Gmail

Diğer 1.191 ileti dizisinden 7.

E-POSTA YAZ

Gelen Kutusu (48)

Yıldızlı

Önemli

Gönderilmiş Postalar

Taslaqlar (12)

Notlar

Diğer

S Seçil +

Seçil Besim <secilbesim@gmail.com> 10 Kas (4 gün önce)

Alıcı: ustun-elif

Sayın Hocam,

Ben Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı doktora tez öğrencisiyim. "Yüksek Öğretimde Yaratıcı Drama Temelli Kültürel Uyum Programının Geliştirilmesi ve Etkililiğinin Değerlendirilmesi" başlıklı tez için Türkçe'ye uyarlanmış olduğunuz "Etnikmerkezcilik Ölçeğini" kullanmayı planlamaktayım. Ölçeğe elektronik ortamdan ulaşabildim. Ancak kullanım izninize gereksinim duymaktayım. Ölçeğin kullanımı, çalışmama çok ciddi bir katkı sağlayacaktır. Teşekkür eder iyi çalışmalar dilerim.

Uzm. Seçil BESİLİ
Yakın Doğu Üniversitesi
Öğretim Görevlisi

elif üstün 10 Kas (4 gün önce)

Alıcı: bana

Ölçeği elbette kullanabilirsiniz hocam. İyi çalışmalar diliyorum.

Elif Üstün Kıran

Get Outlook for Android

Hangouts kişisi yok
[Burini bulun](#)

EK 11: Vakıf Üniversitesi Anket Uygulama İzin Yazısı

11.04.17 10:25

Lau Rektörlük

7277528

p.1

LEFKE AVRUPA ÜNİVERSİTESİ

Kıbrıs Bilim Vakfı

11.04.2017

Ref : 65005/100/A/17/Rek.Yrd./HO.0117
 Konu : Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim
 Dalı Uzmanı Seçil Besim'in anket çalışması hk.

Yakın Doğu Üniversitesi Rektörlüğü

Üniversiteniz Atatürk Eğitim Fakültesi Dekanlığı'nın 27.03.2017 tarihli yazısına istinaden; Eğitim Bilimleri Enstitünüz Eğitim Programları ve Öğretimi Anabilim Dalı Uzmanı Seçil Besim tarafından "Yaratıcı Drama Temelli Kültürel Uyum Programının Geliştirilmesi ve Etkililiğinin Değerlendirilmesi" başlıklı doktora tezi kapsamında hazırlanan anket çalışmasını Üniversitemiz Dr. Fazıl Küçük Eğitim Fakültesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü 1. Sınıf öğrencilerine uygulama talebi Rektörlüğümüz tarafından uygun bulunmuş olup ilgili Fakültemize gerekli bilgilendirme yapılmıştır.

Gereğini bilgilerinize saygı ile arz/rica ederim.

Prof. Dr. Hüseyin OĞUZ
 Rektör a.
 Rektör Yardımcısı

Gemikonagı - Lefke, KKTC Mersin 10, TÜRKİYE

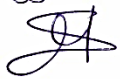
Tel: +90 (392) 660 2000 Faks: +90 (392) 727 7528 www.eul.edu.tr E-posta : info@eul.edu.tr

EK 12: Dış Mekan Etkinliği Bölüm İzin Yazısı

11.12.2017

Yakın Doğu Üniversitesi Özel Eğitim Öğretmenliği Bölüm Başkanlığına

Ben aşağıda imza sahibi Uzm. Seçil Besim, bölümünüzün birinci sınıf öğrencileriyle yürütmekte olduğum "Yaratıcı Drama Temelli Kültürel Uyum Programı" kapsamında 16.12.2017 tarihinde Girne Kalesi'nde gerçekleştirilmesi planlanan etkinlik konusunda gerekli izinin tarafıma verilmesini saygılarımla bilgilerinize arz ederim.

11.12.2017
Uygundur

Uzm. SEÇİL BESİM

EK 13: Örnek Oturum Planı

ÖRNEK OTURUM PLANI

Konu: Yaratıcı Dramayla “Merhaba”

Araç-Gereç: Renkli Kartonlar, Boya Kalemleri, Hoparlör, CD çalar

Süre: 50’+50’+50’

Kazanımlar:

- ✓ Katılımcılar birbirlerinin ismini öğrenir.
- ✓ Odaklanma becerisi gelişir.
- ✓ Grupla hareket edebilme becerisi gelişir.
- ✓ Kendini ifade etme becerisi gelişir.
- ✓ Duygularının farkına varır.
- ✓ Empati kurma becerisi gelişir.

ISINMA AŞAMASI:

Etkinlik Adı: Sıfatını Söyle

Öğretmen katılımcılardan daire olmalarını ister. Kendinizi tanımladığını düşündüğünüz bir sıfatı isimlerinin önüne koyup, daha sonra isimlerini söylemeleri istenir (“Güleç Seçil”, “Şirin Aslıhan”). Tüm daire tamamlandıktan sonra bir kez daha aynı şekilde sıfat ve isimleri sırayla tekrarlamaları istenir. İkinci tur tamamlandıktan sonra kendisine sıra gelen katılımcıdan sağ tarafındaki arkadaşının sıfatını ve ismini söylemesi istenir. Herkes sağ tarafındaki arkadaşının sıfatını ve ismini söyledikten sonra tüm katılımcıların yer değiştirmeleri istenir. Katılımcılardan sağındaki ve solundaki arkadaşlarıyla diyalog kurmaları ve arkadaşlarının sıfatını ve ismini öğrenmeleri gerektiği anlatılır. Bu kez katılımcılardan sol yanındaki arkadaşının sıfatını ve ismini söylemesi istenir.

Etkinlik Adı: ... burada ... nerde?

Katılımcılardan daireye gelip oturmaları ve sağındaki kişi ile eş olarak bitişik oturmaları istenir. Böylelikle grup ikiye ayrılmış olacaktır. Katılımcıların

eşiyile kol kola girmeleri ve eşinin ismini öğrenmeleri istenir. Örneğin; Seçil ve Aslı eş. Seçil: “Aslı burada gruptan başka bir kişinin adını söyleyerek Merve nerede?” der. Merve sesini çıkartmaz Merve’nin eşi cevaplar. Merve’nin eşi: “Merve burada Fatma nerde?” diyerek yine gruptan dilediği bir arkadaşının ismini söyler. Yanlış ismi ya da oyundan çıkan isimlerden birini söyleyen çiftin oyundan çıkacağı ve çıkan çiftin belli olması için kollarını birbirinden ayıracakları anlatılır.

*Burada dikkat edilmesi gereken bazı noktalar bulunmaktadır. Bunlar; kendi adını duyup yanlışlıkla söze başlamak, arkadaşının adını söylemesi gerekirken dalıp sessiz oturmak ve adı söylenen kişinin arkadaşını sözel ya da bedensel olarak uyarmak.

DOĞAÇLAMA-ROL OYNAMA AŞAMASI:

Etkinlik Adı: Boyutların Dansı

Katılımcılardan müzik eşliğinde mekân içinde gezmeleri istenir. Bir süre sonra gidiş ve geliş çizgilerini sabitlemeleri bu sırada yollarının kesiştiği arkadaşlarını gözlemlmeleri istenir. Daha sonra mekânda dağınık olan katılımcıların gruplandırma işlemi yapılır. Ve her grubun kendi sınırları içinde gidiş gelişlerini yeniden gözlemlmeleri istenir. Daha sonra her gruba bir karton verilir ve bu kartonun mekanı temsil ettiği söylenir. Grup üyelerine farklı renkte boya kalemleri verilir ve gidiş geliş durumlarını birer simge ile karton üzerine çizmeleri istenir. Daha sonra kartonlar değiştirilir. Ve çıkan görüntüyü 6 boyuttan birinin altına yerleştirmeleri istenir. Daha sonra bu boyutla ilgili grupça bir isim vermeleri istenir. Verdikleri isimde yer alan tüm harfleri sırayla bedenleriyle göstermeleri istenir. Daha sonra müzik eşliğinde her grup kendi harflerini arka arkaya dans figür gibi yapmaya başlar. Böylece simgelerin dansı oluşmuş olur. Ve diğer gruplardan ismin ne olduğu tahmin etmeleri istenir.

DEĞERLENDİRME AŞAMASI:

Etkinlik Adı: Hislerin Silueti

Kuzey Kıbrıs’a dair hissettikleri şeyleri vücudunun neresi ile alaka olduğunu düşünüp resmin üstüne yazmaları, örneğin: Ada’ya ilk geldiklerinde memleketlerine geri dönmek hissine kapılmışlarsa bunu ayakların olduğu yere

yazmaları istenir. Bu etkinlik için gruplara, gruptaki birey sayısı kadar farklı renklere kalemler verilir. Sıfatını Söyle

Öğretmen katılımcılardan daire olmalarını ister. Kendinizi tanımladığını düşündüğünüz bir sıfatı isimlerinin önüne koyup, daha sonra isimlerini söylemeleri istenir (“Güleç Seçil”, “Şirin Aslıhan”). Tüm daire tamamlandıktan sonra bir kez daha aynı şekilde sıfat ve isimleri sırayla tekrarlamaları istenir. İkinci tur tamamlandıktan sonra kendisine sıra gelen katılımcıdan sağ tarafındaki arkadaşının sıfatını ve ismini söylemesi istenir. Herkes sağ tarafındaki arkadaşının sıfatını ve ismini söyledikten sonra tüm katılımcıların yer değiştirmeleri istenir. Katılımcılardan sağındaki ve solundaki arkadaşlarıyla diyalog kurmaları ve arkadaşlarının sıfatını ve ismini öğrenmeleri gerektiği anlatılır. Bu kez katılımcılardan sol yanındaki arkadaşının sıfatını ve ismini söylemesi istenir.

EK 14: CV (ÖZGEÇMİŞ)**ÖZGEÇMİŞ****1. Adı Soyadı:** Seçil BESİM AYHAN**2. Doğum Tarihi:** 05 / 06 / 1977**3. Öğrenim Durumu:**

Derece	Alan	Üniversite	Yıl
Lisans	Sosyoloji	Hacettepe Üniversitesi	2000
Yüksek Lisans	Eğitimin Sosyal ve Tarihi Temelleri	Gazi Üniversitesi	2005
Doktora	Eğitim Programları ve Öğretim Ana Bilim Dalı	Yakın Doğu Üniversitesi	Tez Aşaması

4. İletişim Bilgileri:e-mail: secilbesim@gmail.com secil.besim@neu.edu.tr**5. Akademik Ünvan:**

Öğretim Görevlisi (Uzm.) Atatürk Eğitim Fakültesi Yakın Doğu Üniversitesi. 2008-

6. Yayınlar:

The Assessment of Political Social and Psychological Effects of Wars on Society with Students' Views 1974 Sampling (2016)

AE Ozkul, Y Akintug, S Besim

International Journal of Educational Sciences 15 (1-2), 234-241

The analysis of perspectives of students who have physical education and game teaching related to lesson outcomes [Análisis de las perspectivas de estudiantes de educación ...

A Bicen, S Besim, S Vehapi

ENSAYOS. Revista de la Facultad de Educación de Albacete 32 (2), 147-152 (2017)

Analysis of Special Education Teachers' Approaches On Professional Development

C Author(s): Hursen, O Altay, S Ozmen, S Besim, S Isiktas

J. Ponte 73 (Issue 6 doi: 10.21506/j.ponte.2017.6.38)

Evaluation based on inspector and academicians opinions of the needs of preservice teachers in cultural adaptation process (2018)

S Besim

Quality&Quantity, 1-8

7. Deneyimler

Çankaya Belediyesi Şehir Tiyatrosu 2003-2009

40'a yakın çocuk ve büyük oyunlarında, oyunculuk, rejî asistanlığı, oyunların özgün müzikleri.

TODAM (Çankaya Belediyesi Toplumsal Dayanışma Merkezleri) Yaratıcı Drama Liderliği 7-8 yaş 2005-2008

Çengel Cafe Yaratıcı Drama Liderliği (faklı gelişen bireyler) 2005-2007

8. Sertifika / Katılım Belgesi:

Çağdaş Drama Derneği **Yaratıcı Drama Liderlik Sertifikası** I., II., III. Aşama

Alaçatı, Çocuk Oyunları Festivali “ Denizin Çocukları” rejî asistanlığı-2008.

SOS Çocuk Köyü Derneği “ Mutlu Çocuk Şenliği” 2011

KKTC Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı Gençlik Dairesi Müdürlüğü” 2. Gençsin Festivali” 2011

Akova Kadınlar Derneği- Kıbrıs Türk Amme Memurları Sendikası “Güçlü Sivil Toplum İçin Güçlü Kadınlar- Aile İçi Şiddete Son” 2011

Anı Yayıncılık - Eğitimde Bilim **“Bilişim Teknolojilerinin Yönetimi”** Konuşmacı: Prof. Dr. Aytekin İşman

Anı Yayıncılık - Eğitimde Bilim **“Türkçenin Anlatım Gücü ve Zenginliği”** Konuşmacı: Prof. Dr. Murat Özbay

Anı Yayıncılık - Eğitimde Bilim **“Kıbrıs Tarihinde Osmanlı ve Eğitim”** Konuşmacı: Prof. Dr. Akif Erdoğan

Anı Yayıncılık - Eğitimde Bilim **“Öğretmen Öğrenci İletişimi – Eğitim Yönetimi”** Konuşmacı: Prof. Dr. İbrahim Yıldırım

Anı Yayıncılık - Eğitimde Bilim **“Okul Öncesi Dönemde Okuma Yazma”** Konuşmacı: Prof. Dr. Elif Üstün

Anı Yayıncılık - Eğitimde Bilim **“Yaratıcı Düşünce Süreçlerinin Geliştirilmesi”** Konuşmacı: Prof. Dr. Ayşe Çakır İlhan

Anı Yayıncılık - Eğitimde Bilim **“Eğitimde Kalite - Yönetim”** Konuşmacı: Doç. Dr. Ali Ekber Şahin

Anı Yayıncılık - Eğitimde Bilim **“Yaşam Boyu Öğrenme”** Konuşmacı: Prof. Dr. Buket Akkoyunlu

Anı Yayıncılık - Eğitimde Bilim **“Erken Gelişim Döneminde Aile Eğitimleri”** Konuşmacı: Prof. Dr. Ozana Ural

Anı Yayıncılık - Eğitimde Bilim **“Okul Öncesinde Uyum”** Konuşmacı: Prof. Dr. Elif Üstün

Anı Yayıncılık - Eğitimde Bilim **“Drama ve Yaratıcılık”** Konuşmacı: Prof. Dr. Ayşe Çakır İlhan

Anı Yayıncılık - Eğitimde Bilim **“Kişilerarası İletişim ve Çatışma Çözümleme”** Konuşmacı: Prof. Dr. Cem Birol

Anı Yayıncılık - Eğitimde Bilim **“Eğitim Yönetiminde Vizyon ve Misyon Belirleme ”** Konuşmacı: Doç. Dr. Ali Ekber Şahin

Anı Yayıncılık - Eğitimde Bilim **“Eğitim Yönetiminde Temel Esaslar”**
 Konuşmacı: Prof. Dr. Münevver Çetin
“Eğitimde Yaratıcı Drama” Drama Lideri: Serap Antepli (Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Uzmanı)
 “Diksiyon ve Etkili İletişim” Akademi Kıbrıs- 2014

9. Kitap

Turizm Çevre ve Kültür Bakanlığı Kıbrıs Türk Devlet Tiyatroları 1. Ünev
 Ulutuğ Oyun Yazma Yarışması 2012- Tiyatro Oyun Dizisi I 2013 KKTC
“Basamaklar” .

10. Sosyal Sorumluluk Projeleri:

Görme Engelliler İçin Sesli Kütüphane Projesi (THU) YDÜ 2008
 SOS Çocuk Köyü Derneği – **“ Mutlu Çocuk Şenliği”** 2011

KKTC Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı Gençlik Dairesi Müdürlüğü **“2. Gençsin Festivali”** 2011

Akova Kadınlar Derneği-Kıbrıs Türk Amme Memurları Sendikası **“Güçlü Sivil Toplum için Güçlü Kadınlar – Aile İç Şiddete Son”**

Çocuk Hakları AB projesi- 1. “Bulutlar Hepimizin” Çocuk oyunu-Yönetmenlik-Oyunculuk-Oyunun özgün müzikleri. **2. “Alayköy İlkokulu” Yaratıcı Drama.** 2011-2012

“Herkes İçin Eğitim” AB Projesi- “ Barış Eğitimi” Temalı Yaratıcı Drama Atölye Çalışması ve “ Eğitimde Fırsat Eşitliği” temalı oturumda konuşmacı 2012.

“ YDÜ Çocuk Şenliği” Topluma Hizmet Uygulamaları Ders Kapsamında Proje Sorumluluğu 2013.

Çok Kültürlü Eğitim AB Projesi - Lefkoşa Türk Lisesi 2014-2015

“Bir Yudum Hayat” Oyunculuk ve Reji Asistanlığı / Kemal Saraçoğlu Lösemili Çocuklar ve Kansere Savaş Vakfı, Lefkoşa Türk Lisesi, SOS Çocukköyü Derneği ve Beşparmak Lions Derneği yararına. 2015.

Hacı Lütfiye Şireci Rehberlik ve Araştırma Merkezi (RAM) 24 saatlik yaratıcı drama uygulama atölye liderliği Gaziantep – 2016

Yakın Doğu İlkokulu ve Okulöncesi Eğitim Kurumları öğretmenlerine yönelik **“Yaratıcı Drama”** konulu seminer -2016

Havza Rehberlik ve Araştırma Merkezi (RAM) 12 saatlik yaratıcı drama uygulama atölye liderliği Samsun – 2017

Kıbrıs Türk Fransız Kültür Derneği 3-4 yaş **“yaratıcı dramaya merhaba”** 8 saatlik uygulamalı atölye liderliği – Ağustos 2017

“Yaratıcı Drama Temelli Kültürel Uyum Programı” 36 saatlik yaratıcı drama uygulama atölyesi Yakın Doğu Üniversitesi Özel Eğitim Öğretmenliği Bölümü – 2017

KKTC Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Dairesi “Eğitici Drama” ve “Eğitici Çocuk Oyunları” konulu hizmetiçi eğitim seminer sunumu – 2017

Rehberlik ve Araştırma Merkezi (RAM) 12 saatlik yaratıcı drama uygulama atölye liderliği Şanlıurfa – 2018

Gaziköy Anaokulu **AB Projesi** 130 saatlik yaratıcı drama eğitimi 4 yaş ve 5 yaş

“Bizim Evde Neler Oluyor?” Oyunculuk ve Reji asistanlığı bağış amaçlı 9 kez oynanmıştır.

11. Dernek Üyelikleri:

Kıbrıs Türk Kültür Derneği Ankara –Yönetim kurulu üyeliği- 2002-2004

Anadolu Folk Dans Gençlik Derneği – Halk oyunları eğitmenliği ve yönetim kurulu üyeliği – 1999-2006

Kıbrıs Türk Fransız Kültür Derneği – Kültür İşleri Sorumlusu – 2016